

ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์
รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

โดย

กฤติชัย มณีแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2565

SUCCESS FACTORS OF TELEVISION SINGING CONTESTS ON
REALITY AND GAME SHOWS

BY

KRITTICHAJ MANEEKAEW

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
PROGRAM IN MASS COMMUNICATION
FACULTY OF JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2022

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

วิทยานิพนธ์

ของ

กฤติชัย มณีแก้ว

เรื่อง

ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน)

เมื่อ วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2566

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โมไนยพล รณเวช)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปันทรานูวงศ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรยุทธ โอρφันธ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภาพกร กำจรเมฆกุล)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ กัลยกร วรกุลลัญฐานีย์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์
ชื่อผู้เขียน	กฤติชัย มณีแก้ว
ชื่อปริญญา	วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สื่อสารมวลชน วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปันทรานนวงศ์
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการผลิตรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการผลิตรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเกมโชว์ ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ จำนวน 15 คน

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้ชมรายการจะได้เห็นผ่านหน้าจอโทรทัศน์ 4 องค์ประกอบ คือ การนำเสนอเนื้อหารายการประกวดร้องเพลง รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง ผู้แสดงดนตรีในการประกวดร้องเพลง และพิธีกรรายการประกวดร้องเพลง โดยพบว่ารายการประกวดร้องเพลงทั้งสองรูปแบบมีองค์ประกอบที่สำคัญครบทั้ง 4 องค์ประกอบ แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน และปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทั้งสองรูปแบบมาจากองค์ประกอบของรายการที่ถูกเลือกมาใส่ไว้ในรายการอย่างเหมาะสมตามรูปแบบรายการ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยความสำเร็จนอกเหนือจากด้านองค์ประกอบของรายการ คือ ปัจจัยความสำเร็จจากการถ่ายทอดรายการข้ามแพลตฟอร์ม ปัจจัยความสำเร็จจากการสร้างคุณค่าในรายการ และปัจจัยความสำเร็จจากการพัฒนารายการ

คำสำคัญ: รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์, เรียลลิตี, เกมโชว์, ปัจจัยความสำเร็จ

Thesis Title	SUCCESS FACTORS OF TELEVISION SINGING CONTESTS ON REALITY AND GAME SHOWS
Author	Krittichai Maneekaew
Degree	Master of Arts
Program in/Faculty/University	Mass Communication Journalism and Mass Communication Thammasat University
Thesis Advisor	Assistant Professor Adchara Panthanuwong, Ph.D.
Academic Year	2022

ABSTRACT

This thesis investigated and compared components and success factors of television singing contests on reality and game shows. Qualitative research was done with data collected by in-depth interviews with 15 television singing reality and game show production stakeholders, experts, and researchers.

Results indicated four significant components of all television singing reality and game shows broadcasts with varying details: content presentation; judging styles; musicians; and program hosts. Success factors in all television singing contests derived from components chosen by producers for inclusion according to the relevant format. Other success factors apart from these components were generated by broadcasting on multiple platforms, creating value and branding development.

Keywords: Television singing contest, Reality, Game show, Success factor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปันทรานวงศ์ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาให้ข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์ และแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โมไนยพล รณเวช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งคณะกรรมการอีก 2 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิรยุทธ โอพันธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภากร กำจรเมฆกุล ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะจุดบกพร่องให้ผู้วิจัยนำไปพัฒนาให้งานวิจัยในครั้งนี้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้ ขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน และ บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้าถึงข้อมูลสำคัญของการวิจัยนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณกำลังใจและการสนับสนุนด้านการศึกษาจากบิดาและมารดา ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางการศึกษาอย่างดีมาตลอด ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวัชร เชื้อนพรัตน์ และนายฐาปกรณ์ เครือทองศรี ที่คอยให้การสนับสนุน และให้กำลังใจ ขอขอบคุณนายคณวัฒน์ พินิจ ผู้ร่วมเดินทางในการเข้าศึกษาที่คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์ และเพื่อน ๆ MA ทุกคน รวมถึงทีมเขียนบทซิดคอม ช่องวัน 31 ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา

กฤติชัย มณีแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายการดนตรี	10
2.1.1 ความหมายของรายการดนตรี	10
2.1.2 องค์ประกอบของรายการดนตรี	11
2.1.3 หลักการสร้างสรรครายการดนตรี	12
2.1.4 ขั้นตอนในการสร้างสรรครายการดนตรี	12
2.1.5 การสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดคุณค่าในรายการดนตรี	14

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรายการเกมโชว์	17
2.2.1 แนวคิดโครงสร้างรายการแข่งขันชิงรางวัล	17
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับรายการเรียลลิตี	22
2.4 แนวคิดรายการนำเข้าจากต่างประเทศ	23
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	30
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	31
3.1 แหล่งข้อมูล	31
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	33
3.4 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิจัย	34
4.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลง ทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์	34
4.1.1 การนำเสนอเนื้อหาของรายการประกวดร้องเพลง	36
4.1.2 รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง	46
4.1.3 ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง	52
4.1.4 พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง	57
4.2 ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์	60
4.2.1 การนำเสนอเนื้อหาของรายการประกวดร้องเพลง	60
4.2.2 รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง	63
4.2.3 ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง	66
4.2.4 พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง	68

บทที่ 5 สรุปผลการอภิปรายและข้อเสนอแนะ	70
5.1 สรุปผลการอภิปราย	70
5.1.1 เปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์	70
5.1.1.1 การนำเสนอเนื้อหาของรายการประกวดร้องเพลง	70
5.1.1.2 รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง	71
5.1.1.3 ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง	73
5.1.1.4 พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง	73
5.1.2 ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์	74
5.1.2.1 ปัจจัยความสำเร็จจากการนำเสนอเนื้อหาของรายการ	75
5.1.2.2 ปัจจัยความสำเร็จจากรูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง	76
5.1.2.3 ปัจจัยความสำเร็จจากผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง	78
5.1.2.4 ปัจจัยความสำเร็จจากพิธีกรรายการประกวดร้องเพลง	79
5.1.2.5 ปัจจัยความสำเร็จจากการถ่ายทอดรายการข้ามแพลตฟอร์ม	80
5.1.2.6 ปัจจัยความสำเร็จจากการสร้างคุณค่าในรายการ	81
5.1.2.7 ปัจจัยความสำเร็จจากการพัฒนารายการ	82
5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	83
5.3 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต	83
รายการอ้างอิง	85

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	องค์ประกอบของรายการ The Mask Singer และ ไมค์หมดหนี้	35
4.2	ฤดูกาลแข่งขันรายการ The Mask Singer ในช่วง พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561	36
4.3	รายชื่อคณะกรรมการรายการ The Mask Singer	47

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
2.1	โครงสร้างของรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์	18
4.1	การแข่งขันในรอบตัวแทนกลุ่มของรายการ The Mask Singer ออกอากาศ วันที่ 9 มีนาคม 2560	38
4.2	เปรียบเทียบก่อนและหลังการถอดหน้ากากในรายการ The Mask Singer ออกอากาศวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560	41
4.3	การแข่งขันร้องเพลงในรายการไมค์หมดหนี้ ออกอากาศวันที่ 15 สิงหาคม 2559	43
4.4	คณะกรรมการในรายการ The Mask Singer จำนวน 6 คน ซึ่งอีก 1 คนเป็น Music Director นั่งประจำอยู่ที่วงดนตรี ออกอากาศวันที่ 9 มีนาคม 2560	49
4.5	คณะกรรมการในรายการไมค์หมดหนี้ จำนวน 3 คน ออกอากาศวันที่ 2 ตุลาคม 2560	51
4.6	พิธีกรรายการ The Mask Singer	58
4.7	พิธีกรรายการ ไมค์หมดหนี้	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าและความทันสมัยของเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคมไทย ส่งผลต่อการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ในประเทศ รวมทั้งในด้านการสื่อสารระบบรับสัญญาณโทรทัศน์ที่เคยใช้เป็นระบบอนาล็อกจึงถูกเปลี่ยนมาใช้ในระบบดิจิทัล เพื่อให้เกิดคุณภาพของการรับส่งสัญญาณที่ดีขึ้น ตามข้อตกลงตามมติที่ประชุมรัฐมนตรีสารสนเทศอาเซียน หรือ AMRI (ASEAN Ministers Responsible for Information) ว่าทุกประเทศจะต้องแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลได้ และต้องยุติการออกอากาศระบบอนาล็อกในช่วงปี 2558-2563 ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องเร่งผลักดันให้โทรทัศน์ดิจิทัลเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. ได้จัดทำแผนแม่บทฉบับที่ 1 โดยกำหนดไว้ในแผนแม่บทของ กสทช. เป็นผู้ดำเนินการควบคุมให้เกิดการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบอนาล็อกเป็นโทรทัศน์ดิจิทัลภายในระยะเวลา 4 ปี นับตั้งแต่ปี 2555-2559 และยุติการให้บริการระบบอนาล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านระบบทั้งหมดสู่ระบบดิจิทัลทุกภาคส่วน จึงทำให้ในปัจจุบันประเทศไทยมีช่องโทรทัศน์สำหรับออกอากาศทีวีดิจิทัลทั้งหมด 48 ช่อง โดยจัดสรรให้มีช่องประเภทบริการทางธุรกิจระดับชาติทั้งหมด 24 ช่อง ซึ่งทั้ง 24 ช่องนี้ก็ต่างใช้กลยุทธ์เพื่อแย่งชิงความเป็นที่ 1 ในด้านธุรกิจ ซึ่งมีการใช้ตัวเลขชี้วัดความนิยมของรายการ หรือ “เรตติ้ง” (Rating) เป็นตัวกำหนด

เรตติ้งมีความสำคัญกับอุตสาหกรรมสื่อโทรทัศน์ทั้งในประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก เพราะเป็นมาตรวัดที่บ่งชี้ความนิยมของรายการและสถานีโทรทัศน์ ซึ่งมีผลต่อการซื้อสื่อโฆษณาของบรรดาผู้ผลิตสินค้าและบริการทั้งหลาย รายการใดที่มีเรตติ้งสูง ย่อมดึงดูดให้ผู้สนใจลงโฆษณาตัดสินใจซื้อโฆษณาในรายการนั้นได้ง่ายขึ้น นั่นหมายความว่ารายการที่ดีทั้งในเชิงเนื้อหาและการเข้าถึงกลุ่มผู้ชม จะมีผลต่อรายได้เม็ดเงินโฆษณาที่เข้ามา (Marketingoops, 2562) โดยประเภทที่สำคัญของรายการโทรทัศน์ที่เป็นเสมือนแม่เหล็กดึงดูดผู้ชมได้จำนวนมากตามกลยุทธ์ที่หลาย ๆ ช่องได้วางไว้คล้าย ๆ กัน คือ ละคร โดยเฉพาะละครภาคค่ำ (ประมาณ 19.00 น. - 20.00 น.) สมมุติกล่าวไว้ว่า ช่วงเวลาดังกล่าวนั้นเชื่อกันว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในครีวเรือน่าจะทำกิจกรรมดูโทรทัศน์แต่ละวันได้พร้อมเพรียงกันที่สุด ซึ่งหมายถึง สมาชิกทุกเพศทุกวัยนั่งดูพร้อม ๆ กัน แต่ใน

ขณะเดียวกัน ละครก็เป็นรายการโทรทัศน์ที่มีต้นทุนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับรายการประเภทอื่น ๆ การผลิตละครจึงถือเป็นความเสี่ยงในการบริหารจัดการต้นทุนของบริษัทผู้ประกอบการโทรทัศน์ดิจิทัล อีกทั้งเพื่อให้เกิดความหลากหลายในด้านรูปแบบรายการ จึงจำเป็นต้องผลิตรายการในรูปแบบรายการอื่น ๆ เพื่อออกอากาศด้วย เช่น รายการวาไรตี้ รายการทอล์คโชว์ รายการเกมโชว์ ซึ่งเป็นรายการที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าละคร แต่ได้รับความนิยมสูงไม่แพ้กัน

รายการอีกประเภทที่ถูกใช้เป็นที่ดึงดูดความสนใจของกลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ คือรายการประกวดร้องเพลง เป็นรายการที่มีเนื้อหาประกอบไปด้วยการแข่งขันแสดงความสามารถในด้านการร้องเพลงของผู้เข้าประกวดเพื่อชิงชัยชนะหรือรางวัล โดยมีการตัดสินเพื่อหาผู้ชนะหรือผู้ที่ได้รับรางวัล มักมีวัตถุประสงค์ในการผลิตเพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม จากการศึกษาของเมธา เสรีธนาวงศ์ (2562) พบว่ารายการประเภทแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ไทยที่มีเนื้อหาการแข่งขันด้านทักษะการแสดงออกที่พบมากที่สุดเป็นการแข่งขันร้องเพลง เพราะเป็นรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ที่มีเนื้อหามุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมเป็นหลัก เมื่อเปรียบเทียบกับรายการแข่งขันทางด้านทักษะด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการแข่งขันทางด้านไหวพริบและการแข่งขันถามตอบปัญหาความรู้ที่มี เนื้อหาที่ผู้ผลิตจะสามารถสร้างสรรค์ให้มีความน่าสนใจได้ค่อนข้างยาก ในขณะที่เนื้อหาการแข่งขันการร้องเพลง ผู้ผลิตสามารถสร้างสรรค์ให้มีความน่าสนใจ และสร้างความดึงดูดใจแก่ผู้ชมได้มากกว่า แต่สาระสำคัญของการแข่งขันด้านการร้องเพลง กลับไม่ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะแก่ผู้ชมแต่อย่างใด นอกจากความสนุกสนาน เมื่อเทียบกับการแข่งขันด้านไหวพริบหรือการตอบความรู้กลับยังมีส่วนกระตุ้นการพัฒนาสติปัญญาของผู้ชมรายการ จึงเป็นความท้าทายสำหรับผู้ผลิตรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในการสร้างสรรค์รายการให้มีความสนุกและน่าสนใจในคราวเดียวกัน

รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์หลายรายการที่มีความสนุกและน่าสนใจจะสามารถดึงดูดการเข้าถึงของกลุ่มผู้ชมได้ ซึ่งทำให้เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญต่อสถานีโทรทัศน์คือ เรตติ้งของรายการเป็นที่น่าพอใจต่อการลงทุนผลิตรายการประเภทนี้ โดยจะเห็นได้ว่ารายการประเภทนี้ถูกผลิตขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในยุคแรกเริ่มของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน เมื่อรายการประกวดร้องเพลงรายการหนึ่งจบลงก็จะมีรายการใหม่เกิดขึ้นมาแทนในช่วงเวลาที่ไม่ห่างกันมาก หรืออาจเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันหลาย ๆ รายการในหลาย ๆ ช่อง โดย ธนพร แวกประยูร (2557) ได้แบ่งพัฒนาการของการประกวดร้องเพลงออกเป็น 3 ยุค โดยรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์เริ่มต้นในยุคที่ 3 คือยุคการประกวดร้องเพลงโดยภาคเอกชน การประกวดร้องเพลงเริ่มมีการพัฒนาจากภาครัฐเข้าสู่เอกชน คือ ในยุคที่โทรทัศน์เริ่มเข้ามามีบทบาทกับผู้คน ในปี พ.ศ. 2498 โดยบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด (โมเดิร์นไนน์ทีวี) เริ่มมีการจัดการประกวดร้องเพลงผ่านโทรทัศน์ โดยเริ่มจากการสร้างตัวรายการที่เกี่ยวกับความบันเทิง และมีการประกวดร้องเพลงอยู่ด้วย เช่น รายการบันไดดารา,

พ็อพที่อพ ซึ่งรายการในลักษณะนี้เริ่มมีความเป็นเรื่องของธุรกิจโทรทัศน์ โดยใช้หลักธุรกิจเข้ามาเป็นตัวขับเคลื่อน โดยมีการประกวดร้องเพลงเป็นหนึ่งในเนื้อหาของรายการให้ผู้คนติดตามและร่วมเข้าประกวดได้ และการประกวดร้องเพลงเริ่มเป็นเครื่องมือทางธุรกิจโทรทัศน์ภาคเอกชน และพัฒนาไปตามกลไกของธุรกิจที่เริ่มมีการตลาดเข้ามาเกี่ยวข้อง มีเรื่องการประชาสัมพันธ์เข้ามาเพื่อให้รายการต่าง ๆ ได้ออกสู่สายตาประชาชนอย่างกว้างขวางมากขึ้น เมื่อการประกวดร้องเพลงเป็นเรื่องของธุรกิจบันเทิงอย่างหนึ่ง และมีความใกล้ชิดประชาชนมากขึ้น การประกวดร้องเพลงจึงเริ่มเป็นที่สนใจของผู้คนมากขึ้นตามแรงประชาสัมพันธ์

รายการประกวดร้องเพลงได้มีการพัฒนารูปแบบมาจนกลายเป็นรายการที่มีเนื้อหาหลักเป็นการประกวดร้องเพลงเพียงอย่างเดียวและมีการผนวกธุรกิจบันเทิงด้านโทรทัศน์เข้ากับธุรกิจเพลง เมื่อปี พ.ศ.2523 นายประจวบ จิตตานนท์ (ประจวบ จำปาทอง) ร่วมกับนายวิรวด ปานเจริญ (หมอเอื้อ อารีย์) และนายปรีชา อัสวฤกษ์นันท์ (เสี่ยจู้) จัดตั้ง บริษัท เสกสรรเทพ - แผ่นเสียงขึ้น และได้ตั้งดนตรีให้กับนักร้องคู่ขวัญซีวี “เสรี รุ่งสว่าง - พุ่มพวง ดวงจันทร์” โดยให้เดินสายร่วมกัน และพร้อม ๆ กันนั้นก็จัดให้มีเวที “ชุมทางคนเด่น” เมื่อปี พ.ศ.2525 รายการ “ชุมทางคนเด่น” รอบสุดท้ายได้จัดขึ้นครั้งแรกที่สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 สี หมอชิต เพื่อนำนักร้องที่ผ่านการคัดเลือกจากแต่ละภาคมาประกวดกันอีกครั้งหนึ่ง โดยคัดเลือกจากรอบสัปดาห์, รอบเดือน และชิงชนะเลิศในรอบปี ซึ่งถือเป็นรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์เป็นครั้งแรก รายการ “ชุมทางคนเด่น” เป็นจุดเริ่มต้นนักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงหลาย ๆ ท่าน เช่น พรพรรณ หลานย่าโม, ธารทิพย์ ถาวรศิริ, สุณารี ราชสีมา, สมพร เมืองลับแล, น้ำอ้อย พุ่มสุข เป็นต้น (KomChadLuek Online, 2557)

เมื่อปี พ.ศ. 2526 การประกวดร้องเพลงชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ถูกจัดขึ้นโดยกลุ่มสยามกลการ ด้วยการผลักดันของ คุณหญิงพรทิพย์ ณรงค์เดช ซึ่งเป็นการประกวดร้องเพลงที่มีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์เช่นกัน จนกระทั่งถึงปี 2538 จากนั้นเวทีประกวดร้องเพลงสยามกลการก็ค่อย ๆ ลดบทบาทลง จนเหลือเพียงเวทีนักร้องยุวชนชิงแชมป์ประเทศไทยในที่สุด โดยในยุคแห่งความรุ่งเรืองของเวทีสยามกลการนั้น ว่ากันว่า เป็นเวทีประกวดร้องเพลงเพียงหนึ่งเดียวของไทยที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ และยกระดับมาตรฐานศิลปะการร้องเพลงของเมืองไทยให้สูงทัดเทียมนานาชาติ นับแต่นั้นมาการประกวดร้องเพลงสยามกลการก็ถูกพัฒนารูปแบบมาเรื่อย ๆ จนกลายมาเป็นรายการ KPN Award ในปัจจุบัน (ธนพร แวกประยูร, 2557)

รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ เป็นเวทีที่เปิดโอกาสสำหรับผู้มีความสามารถทางด้านกร้องเพลงแสดงศักยภาพออกสู่สายตาของประชาชนในวงกว้าง ซึ่งอาจเรียกศักยภาพในการร้องเพลงนั้นว่า “พรสวรรค์” ได้เช่นกัน และยังเป็นช่องทางในการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ที่เป็น

ตัวตนของผู้เข้าประกวดที่อาจร้องเพลงไม่เพราะ แต่สามารถเป็นที่รู้จักและจดจำของผู้ชมได้ ชื่อเสียงที่ได้รับจากการสมัครเข้าประกวดจะเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ผู้เข้าประกวดก้าวเข้าสู่วงการบันเทิง มีอาชีพเป็นศิลปินตามความใฝ่ฝันของผู้เข้าประกวดหลาย ๆ คน อีกทั้งรางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศจะเป็นเงินสดมูลค่าสูง และอาจมีของรางวัลเพิ่มเติมเป็นบ้านหรือรถยนต์ที่มีมูลค่าสูงเช่นกัน รางวัลเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงฐานะความเป็นอยู่ของผู้เข้าประกวดให้ดีขึ้นได้ จึงเป็นสิ่งที่จูงใจให้คนที่ทั้งมีพรสวรรค์และไม่มีพรสวรรค์จำนวนมากฝึกฝนตัวเองเพื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของรายการประเภทนี้ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มจำนวนรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ขึ้นอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับกลุ่มคนเหล่านี้

ความสามารถที่นอกเหนือจากการร้องเพลง เช่น การเลียนเสียงศิลปินนักร้อง การสร้างความสนุกสนานและความบันเทิง (Entertain) ให้แก่ผู้ชม รวมไปถึงการเป็นบุคคลที่มีรูปร่างหน้าตาดีเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชม ยังเป็นช่องว่างที่ทำให้เกิดรายการประกวดร้องเพลงในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ไม่ได้ตัดสินจากคุณภาพของเสียงร้องเพียงอย่างเดียว เช่น รายการ “La Banda Thailand ชูป’ตาร์ บอยแบนด์” ที่ออกอากาศทางช่อง 3 โดยผู้เข้าประกวดจะต้องเป็นชายหนุ่มที่มีรูปร่างหน้าตาดี มีเสียงร้องและทักษะการร้องเพลงที่ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณสมบัติที่จะสามารถนำไปพัฒนาเป็นศิลปินบอยแบนด์ได้ในอนาคต การที่ผู้ผลิตรายการสร้างสรรค์รายการประกวดร้องเพลงให้มีรูปแบบที่แตกต่างออกไป นอกจากจะเป็นการสร้างจุดสนใจของรายการเพื่อดึงดูดจำนวนการเข้าถึงของกลุ่มผู้ชมแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้คนที่มีความสามารถในการเป็นศิลปินมีพื้นที่ในการแสดงออกในด้านต่าง ๆ อีกด้วย

การผลิตรายการประกวดร้องเพลงมีพัฒนาการไปตามบริบททางสังคม จึงมีการผลิตรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ และเป็นทางเลือกให้กับผู้ชม เช่น รายการ “ร้องให้รอด” ทางช่อง ONE ที่มีรูปแบบการแข่งขันร้องเพลงที่ต่างออกไปคือ ผู้เข้าประกวดจะถูกแบ่งเป็นทีม ทีมละ 6 คน และจะถูกกำหนดให้ร้องเพลง โดยที่ผู้รู้ล่วงหน้าว่า จะต้องร้องเพลงนั้นก็คน หรือจะเจอโจทย์อะไรที่ต้องทำในขณะที่แข่งขันร้องเพลง ความสนุกจึงอยู่ตรงที่ผู้ชมจะได้ลุ้นว่าผู้เข้าประกวดจะร้องเพลงนั้นได้ตลอดรอดฝั่งหรือไม่ ทำให้รายการประกวดร้องเพลงในปัจจุบันไม่มีรูปแบบที่ตายตัวอยู่แค่การแข่งขันคุณภาพของเสียงร้องเพียงอย่างเดียว หรือผลิตรายการประกวดร้องเพลงรายการใหม่โดยต่อยอดความสำเร็จจากรายการเดิม ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเพิ่มองค์ประกอบใหม่ ๆ เข้าไปในรายการ เช่น กติกาใหม่ เกณฑ์การตัดสินใหม่ หรือกรรมการคนใหม่ เช่น รายการ “ศึกวันดวลเพลง” ออกอากาศทางช่อง ONE31 มีการต่อยอดความสำเร็จโดยการผลิตรายการประกวดร้องเพลงรายการใหม่ในชื่อ “ศึกวันดวลเพลง สงครามแชมป์” โดยจะนำแชมป์ทั้งหมด 32 คน จากรายการศึกวันดวลเพลง มาจับการสลากระหว่างสายการแข่งขันทั้งหมด 8 สาย สายละ 4 คน และจะแข่งขันร้องเพลงทีละคู่ เพื่อหาผู้ชนะเลิศประจำสายการ

แข่งขัน และเข้าสู่รอบชิงชนะเลิศ โดยจะไม่มีตัวช่วยใด ๆ และรายการ “เพชรตัดเพชร” ออกอากาศทางช่อง Workpoint ที่นำผู้แข่งขันที่แฉ่งเกิดจากรายการไมค์ทองคำ มาแข่งขันร้องเพลงกันอีกครั้งผ่านโจทย์การแข่งขันต่าง ๆ เพื่อหาผู้ชนะ ซึ่งเปรียบเสมือนเพชรที่ดีที่สุด เป็นต้น

ผู้ผลิตรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์บางส่วนได้มีการนำเข้าสู่รูปแบบรายการที่ประสบความสำเร็จจากต่างประเทศมาผลิตในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อลิขสิทธิ์รูปแบบรายการโทรทัศน์ ซึ่งบริษัทผู้ซื้อลิขสิทธิ์จะได้รับสิทธิ์เพื่อที่จะนำมาออกเลียน หรือดัดแปลงตามความเหมาะสมของประเทศนั้น ๆ ตามเงื่อนไขที่ลิขสิทธิ์กำหนดไว้ เช่น รายการ The Voice Thailand, The X Factor Thailand รายการประกวดร้องเพลงประเภทนี้มีรูปแบบที่เป็นสากล มีแนวทางในการผลิตและการพัฒนาอย่างชัดเจน และประสบความสำเร็จมาแล้วในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งเหมือนเป็นการรับประกันให้กับผู้ผลิตได้ว่าจะสามารถประสบความสำเร็จได้ในทุกประเทศที่นำไปผลิต และมีคุณสมบัติที่ช่วยส่งเสริมในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ชม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วมได้โดยการสมัครเข้าประกวด เป็นกองเชียร์ หรือแม้กระทั่งเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินผู้ชนะ โดยการส่งข้อความลงคะแนนทางโทรศัพท์ของผู้ชม หรือที่เรียกว่า “การโหวตผ่าน SMS” หากรายการโน้มน้าวให้ผู้ชมเกิดความคลั่งไคล้ผู้เข้าประกวดได้มาก ก็จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้ชมร่วมโหวตเพื่อตัดสินหาผู้ชนะได้มากขึ้น สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตได้อีกทางหนึ่ง อีกทั้งผลผลิตจากรายการประกวดร้องเพลงสามารถนำไปต่อยอดทางธุรกิจได้หลากหลาย ผู้เข้าประกวดที่มีชื่อเสียงจะกลายเป็นศิลปินของบริษัทคู่สัญญากับรายการ ซึ่งอาจเป็นบริษัทในเครือเดียวกับบริษัทผลิตรายการ และมีผลงานในวงการบันเทิงได้หลายรูปแบบตามความสามารถ

จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ยุคเริ่มต้นของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน ผู้ชมสามารถรับชมรายการประกวดร้องเพลงจากช่องโทรทัศน์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาที่เริ่มมีทีวีดิจิทัลเกิดขึ้นนั้นมีรายการประกวดร้องเพลงรายการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน แต่ถึงแม้ว่ารายการประกวดร้องเพลงจะได้รับความนิยมทั้งจากผู้ชมและผู้ผลิตรายการด้วยเหตุผลดังกล่าว แต่รายการประกวดร้องเพลงที่เคยได้รับความนิยมอย่างสูงในอดีตหลายรายการ เช่น ชุมทางเสียงทอง, Academy Fantasia และ KPN award กลับต้องปิดตัวลง ไม่มีการผลิตอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยสาเหตุหลักที่ผู้บริหารรายการนั้น ๆ ได้ระบุในการสัมภาษณ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ตรงกันคือ รายการดังกล่าวที่เคยเป็นที่นิยมในอดีตไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ชมในปัจจุบัน หรืออาจใช้คำว่า “มาถึงจุดอิ่มตัว” ซึ่งแม้รายการดังกล่าวจะเคยได้รับความนิยมอย่างสูงและมีฐานผู้ชมเหนียวแน่นในอดีต แต่กลับต้องยุติการดำเนินการประกวดในช่วงเวลาไล่เลี่ยกันปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นกับรายการประกวดต้องเพลงประเภท Reality ทั่วโลก แม้แต่รายการ American Idol รายการประกวดเพื่อตามหานักร้องชื่อดังของสหรัฐอเมริกา ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2002

เป็นต้นตำรับของรายการประกวดร้องเพลงยุคใหม่ ที่ให้ผู้ชมได้เป็นผู้ตัดสินผ่านการโหวต และได้ถูกซื้อลิขสิทธิ์ไปผลิตในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งเป็นรายการที่เคยโด่งดัง มีผู้ชมมากกว่า 30 ล้านคน ครอบคลุมความนิยม (Rating) อันดับ 1 ถึง 8 ปี แต่กลับต้องปิดฉากลงในซีซั่นที่ 15 เมื่อ พ.ศ. 2559 เนื่องจากกระแสความนิยมของผู้ชมที่ลดลงเป็นอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันก็มีรายการประกวดร้องเพลงรายการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา และยังได้รับกระแสตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี และเป็นที่ยุติถึงอย่างมากในโลกออนไลน์ เช่น ในประเทศไทย ได้แก่ รายการ The Voice Thailand, รายการไมค์หมดหนี้ และรายการ The Mask Singer เป็นต้น ถือเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนถึงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ชมที่มีต่อรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถสะท้อนถึงแนวทางการพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในปัจจุบันได้อีกด้วย

จากระยะเวลาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ารายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์มีการพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบรายการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยรูปแบบรายการที่ถูกนำมาใส่ไว้ในรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ที่สามารถพบเห็นได้บ่อยคือรายการรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ ซึ่งมักจะได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้ชม โดยรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือรายการ “The Mask Singer” โดย Workpoint (2559) ระบุว่า “The Mask Singer หน้ากากนักร้อง” ที่ตอนนี้ (17 มีนาคม 2560) คนไทยทั่วประเทศกำลังพูดถึงกันอย่างมาก จนทำให้ช่วงเวลาของการออกอากาศของเมื่อคืนพฤหัสบดี 16 มี.ค.ที่ผ่านมา ตั้งแต่ 2 ทุ่มเป็นต้นไปจนจบรายการ #themasksinger ขึ้นทะยานเป็นอันดับ 1 ของเทรนด์โลก ในกระแสทวิตเตอร์ รวมถึง #ทีมหน้ากากทุเรียน และ #ทีมหน้ากากจิงโจ้ ติดเทรนด์เหมือนกัน เรตติ้งรวมของ “The mask Singer หน้ากากนักร้อง” ที่ออกอากาศเมื่อพฤหัสบดีที่ 16 มี.ค. 60 ยังคงเพิ่มขึ้นทวีคูณ โดยรวมเรตติ้งทั่วประเทศอยู่ที่ 11.021 ใน กทม. เรตติ้ง 14.719 และตจว.ในเขตเทศบาล 13.112 และที่สำคัญยอดคนดู YOUTUBE ในช่วง 2 มี.ค.- 8 มี.ค.60 เวิร์คพอยท์มียอดคนดูสูงสุดเป็นอันดับ 6 ของโลก นับเป็นปรากฏการณ์ที่น่ายินดีที่สุด ๆ สำหรับช่องเวิร์คพอยท์ หมายเลข 23 และเมื่อพิจารณาถึงรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเกมโชว์ รายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือรายการ “ไมค์หมดหนี้” โดย Workpoint (2559) ระบุว่า “ไมค์หมดหนี้” เป็นรายการที่มีเรตติ้งสูงอีกรายการของช่องเวิร์คพอยท์ หมายเลข 23 ที่เพียงออกอากาศสัปดาห์แรกก็กลายเป็นทอล์ค ออฟ เดอะทาวน์ ไปชั่วข้ามคืนกับเรตติ้งที่สูงถล่มทลาย และได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ล่าสุดตั้งไกลถึงต่างประเทศ หลังจากไปออกบูธที่เมืองคานส์ ประเทศฝรั่งเศส ในงาน MIPCOM 2016 (ซึ่งเป็นการออกบูชขายและแลกเปลี่ยนของธุรกิจที่วิระหว่างประเทศ) โดยมีหลาย ๆ ประเทศให้ความสนใจที่จะซื้อลิขสิทธิ์รายการ ไมค์หมดหนี้ อาทิ ประเทศยุโรป (ฝรั่งเศส) อเมริกาใต้ (เปรู) เอเชีย (เวียดนาม) นับเป็นเรื่องน่ายินดีที่รายการของคนไทยประสบความสำเร็จ เนื่องจากรูปแบบรายการที่เข้าถึงคนดูได้ง่าย เพราะเป็นรายการที่เปิด

โอกาสให้คนที่มิหนึ่ ได้ใช้ความสามารถด้านการร้องเพลง มาแข่งขันเพื่อชิงแชมป์ ผู้ชนะจะสามารถค้นหาไมค์เพียงตัวเดียวที่จะทำให้หมดหนึ่ได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหารายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ให้ได้รับความนิยม มีการติดตามรับชมจากผู้ชมจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ชมมากที่สุด

1.2 ปัญหานำวิจัย

1. องค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ในปัจจุบันมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตี และเกมโชว์คืออะไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ รายการ The Mask Singer และรายการไมค์หมดหนึ่ ที่ออกอากาศในประเทศไทยระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2561 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

1.5 นิยามศัพท์

รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตี หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาว่าด้วยการแข่งขันความสามารถในด้านการร้องเพลงของผู้เข้าประกวดเพื่อชิงชัยชนะหรือรางวัล และมีการตัดสินผู้ชนะโดยคณะกรรมการหรือการลงคะแนนเสียงจากผู้ชมที่เป็นประชาชนทั่วไป โดยมีเนื้อหาของผู้เข้าประกวดที่ดำเนินไปตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นตามรูปแบบของรายการ และไม่มีการเขียนบท

รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเกมโชว์ หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาว่าด้วยการแข่งขันความสามารถในด้านการร้องเพลงของผู้เข้าประกวดเพื่อชิงชัยชนะหรือรางวัล และมีการตัดสินผู้ชนะโดยคณะกรรมการหรือการลงคะแนนเสียงจากผู้ชมที่เป็นประชาชนทั่วไป โดยมีเนื้อหาที่ผู้เข้าประกวดจะต้องเล่นเกมเพื่อลุ้นรับเงินรางวัล

องค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ หมายถึง ส่วนประกอบที่สามารถพบเห็นและได้ยินจากเนื้อหารายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งส่งผลให้รายการเกิดลักษณะเฉพาะของรายการประกวดร้องเพลง ประกอบด้วย การนำเสนอเนื้อหารายการ รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการ ผู้แสดงดนตรี และพิธีกร

ความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ หมายถึง การที่รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ได้รับความนิยมจากผู้ติดตามชมจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ หมายถึง องค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ที่ช่วยส่งเสริมผลักดันให้รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ได้รับความนิยมจากผู้ติดตามชมจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง

การนำเสนอเนื้อหารายการ หมายถึง รูปแบบรายการและกิจกรรมที่ผู้ผลิตรายการสร้างขึ้นเพื่อประกอบการนำเสนอในรายการโทรทัศน์

รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการ หมายถึง กติกาและคุณสมบัติของคณะกรรมการที่เป็นผู้ตัดสินผู้ชนะในรายการ

ผู้แสดงดนตรี หมายถึง ความสามารถด้านการร้องเพลงของผู้เข้าประกวด รวมถึงดนตรีที่ใช้ในการแข่งขัน

พิธีกร หมายถึง ผู้ดำเนินรายการที่สามารถนำเสนอรายการ สร้างบรรยากาศและการสื่อสารกับผู้เข้าประกวด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางและข้อมูลพื้นฐานในการผลิต สร้างสรรค์ และปรับปรุงรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ หรือรูปแบบอื่น ๆ
2. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีสนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาซึ่งประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายการดนตรี
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรายการเกมโชว์
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับรายการเรียลลิตี
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับรายการนำเข้าจากต่างประเทศ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายการดนตรี

2.1.1 ความหมายของรายการดนตรี

วัชร วรรณรัตน์ (2554) ได้อธิบายว่า รายการดนตรี หมายถึง รายการที่มีบทเพลงเป็นหัวใจหลักของการดำเนินรายการ แม้จะมีการนำเสนอส่วนอื่นด้วย แต่ก็เป็นส่วนที่น้อยและไม่ใช่ประเด็นหลักของการนำเสนอ สามารถจำแนกได้ดังนี้

(1) แบ่งตามลักษณะที่มาของเพลงและดนตรี แบ่งออกเป็น

(1.1) การแสดงดนตรีสด หมายถึง เสียงเพลงซึ่งมาจากการแสดงดนตรีโดยนักดนตรี นักร้อง ๆ สามารถเห็นการเล่นดนตรี ลีลาการแสดง ๆ ได้แก่ รายการคอนเสิร์ตทั้งหลาย

(1.2) การแสดงดนตรีแห้ง หมายถึง เสียงเพลงที่มีการบันทึกไว้ก่อนแล้ว จากนั้นจึงนำมาสร้างสรรค์ภาพเพิ่มเติม ในรูปแบบของภาพเพลง หรือ Music Video ได้แก่ รายการของค่ายเพลงต่าง ๆ

(2) แบ่งตามลักษณะของการผลิตและการถ่ายทอด แบ่งออกเป็น

(2.1) รายการสด เป็นรายการที่ออกอากาศสด ๆ ผู้ชมทางบ้านได้ชมเพลงสดไปพร้อม ๆ กับผู้ชมที่ชมอยู่ในที่แสดง รายการคอนเสิร์ตต่าง ๆ มักนิยมใช้การถ่ายทอดสดเพื่อถ่ายทอดบรรยากาศของผู้ชมในสถานที่ที่แสดงไปพร้อม ๆ กัน มักจะเป็นลักษณะเปิดให้ผู้ชมชมฟรีมากกว่าจะเป็นการขายบัตร นอกจากนี้ ปัจจุบันมีรายการของค่ายเพลงที่เสนอ Music Video รายการสดด้วยเช่นกัน

(2.2) รายการแห่ง เป็นรายการที่บันทึกเทปไว้แล้ว แล้วจึงนำมาตัดต่อเพื่อออกอากาศภายหลัง มีทั้งรายการที่เป็นเทปบันทึกการแสดงสดของนักร้องต่าง ๆ และรายการเพลงประเภท Music Video

2.1.2 องค์ประกอบของรายการดนตรี

วัชระ แวววุฒินันท์ (2554) ได้สรุปถึงองค์ประกอบของรายการดนตรีประกอบด้วย

(1) แก่นรายการ รายการต้องกำหนดแก่นของรายการว่าจะนำเสนอดนตรีแนวไหน เช่น ลูกทุ่ง สตริง ออเคสตรา หรือแนวผสมผสาน และตั้งใจจะเสนอบทเพลงเฉพาะในปัจจุบัน หรือบทเพลงเก่าในอดีตที่เป็นอมตะ ประเด็นเหล่านี้ต้องกำหนดเป็นแก่นรายการให้ชัดเจน

(2) ผู้แสดงดนตรี เป็นส่วนสำคัญที่สุดของรายการ เพราะผู้ชมอยากจะติดตามชมรายการนั้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความดึงดูดใจของวงดนตรี หรือนักร้องที่มาแสดง ยิ่งเป็นนักร้องหรือวงดนตรีระดับ “ซูเปอร์สตาร์” ยิ่งเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น จนบางครั้งคงจะเคยได้ยินข่าวว่าแฟน ๆ เพลงแห่งเข้าชมการแสดงดนตรีจนล้นห้องส่ง หรือเบียดเสียดกันจนกระจกแตก เป็นต้น

ถ้าเป็นบทเพลงจาก Music Video หรือผลงานเพลงของนักร้องดัง เพลงที่ติดหูเป็นที่ชื่นชอบ การถ่ายทำสวยงาม น่าประทับใจ ก็สามารถสร้างความดึงดูดใจได้เช่นกัน

(3) ผู้ชมรายการ หากเป็นรายการที่เป็นการแสดงคอนเสิร์ต ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ คือ ผู้ชมในสถานที่ เพราะการแสดงดนตรีสดที่ขาดผู้ชม บรรยากาศของรายการคงจะไม่น่าดู ผู้แสดงก็ขาดกำลังใจที่จะแสดง ส่งผลให้ผู้ชมทางบ้านเกิดความเบื่อหน่าย ไม่น่าติดตาม

(4) พิธีกร พิธีกรของรายการดนตรี มีหน้าที่ดำเนินรายการเพื่อเสนอบทเพลงเป็นหลัก อาจจะมีการพูดคุยกับบุคคลรับเชิญ หรือ ผู้แสดงบ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อย ไม่ได้เป็นน้ำหนักที่สำคัญที่สุด ดังนั้น การคัดเลือกพิธีกร ต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับรูปแบบรายการ เช่น ถ้าเป็นรายการเพลงของวัยรุ่น ก็มักจะใช้พิธีกรที่อายุอยู่ในวัยรุ่น หรือไม่สูงวัยมากนัก เพื่อความกลมกลืนของรายการ หากเป็นบทเพลงเก่าในอดีต ก็มักจะใช้พิธีกรที่มีอาวุโส หากเป็นบทเพลงแบบออเคสตรา หรือการแสดงชั้นสูงก็มักใช้พิธีกรที่มีความเป็นทางการน่าเชื่อถือ บุคลิกดี

(5) งานการผลิตรายการ หมายถึง การถ่ายทอดและถ่ายทำรายการว่าจะเป็นการสด หรือบันทึกเทป จะใช้ห้องส่ง หรือ สถานที่ข้างนอกในการถ่ายทำ สิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ คืองานด้านระบบเสียง ที่มีความสำคัญมากกว่าด้านฉากและแสงเสียอีก เพราะเป็นการแสดงดนตรี หากระบบเสียงไม่ชัดเจนแล้ว ถึงฉากจะสวย แสงจะดูน่าตื่นตาเพียงไรก็คงขาดอรรถรสในการ

ชมมากทีเดียว นอกนั้น งานการผลิตรายการก็ยังคงเกี่ยวข้องกับงานทางด้านภาพ ด้านเทคนิคพิเศษ และด้านกราฟิกต่าง ๆ อีกด้วย

2.1.3 หลักการสร้างสรรครายการดนตรี

การสร้างสรรครายการดนตรีให้น่าสนใจ เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างมากสำหรับผู้ผลิต เพราะเป็นรายการที่ดูเหมือนมีรูปแบบง่าย ๆ ตายตัว ไม่มีอะไรซับซ้อน แต่จริง ๆ แล้วต้องการความแตกต่าง ความพิเศษ จึงต้องหาวิธีสร้างสรรค์ให้มีความน่าสนใจ

วิษระ แวววุฒินันท์ (2554) สรุปถึงการสร้างสรรค์รายการดนตรี โดยมีข้อควรคำนึงดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มเป้าหมาย สิ่งแรกต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายของรายการให้ชัดเจน เพราะเรื่องของดนตรีมักมีผู้เสพที่แบ่งเป็น “กลุ่ม” และ “วัย” ที่ชัดเจน มักไม่ค่อยปะปนกัน เช่น กลุ่มผู้ชมวัยรุ่น มักชื่นชอบเพลงสตริง เพลงร็อค เพลงป๊อป ของนักร้องที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน ในขณะที่ผู้ชมที่เป็นผู้ใหญ่จะชอบฟังเพลงที่ไพเราะในอดีต นอกจากนั้น ยังแบ่งเป็นกลุ่มที่ฟังเฉพาะเพลงไทย กลุ่มที่สนใจเฉพาะเพลงสากล และกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่มักนิยมเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศ

(2) แก่นในการนำเสนอ เมื่อทราบกลุ่มที่ชัดเจนแล้ว ต้องคิดหาแก่นรายการและเลือกรูปแบบในการนำเสนอว่าจะนำเสนออย่างไร ด้วยวิธีใดที่จะน่าสนใจ สอดคล้องกับกลุ่มผู้ชม และเวลาที่ออกอากาศมากที่สุด แก่นของรายการเพลง อาจจะได้ไม่มีความแตกต่างมากนัก เนื่องจากลักษณะของบทเพลงและดนตรีก็ไม่ได้มีหลากหลายมากมายเกินไป แค่งจะแตกต่างที่รูปแบบและวิธีการนำเสนอมากกว่า

(3) วิธีการนำเสนอ การนำเสนอรายการดนตรีทางโทรทัศน์ต่างจากวิทยุ เพราะทางโทรทัศน์มีภาพและเสียง เราจึงต้องใช้ส่วนนี้ให้เกิดประโยชน์ วิธีการนำเสนอ อาจทำได้หลายวิธี ดังกล่าวข้างต้นแล้ว เช่น แสดงดนตรีสด ถ่ายทอด บันทึกเทป ทำเป็น Music Video ประกวดร้องเพลง หรือแสดงโชว์ที่จัดทำขึ้นเป็นพิเศษ จะอย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องคำนึงมาก ๆ คืองานด้านภาพที่จะสร้างสีสัน สร้างความประทับใจให้ผู้ชมได้ติดตามและรู้สึกซาบซึ้ง สนุกสนานไปกับบทเพลงนั้น เมื่อนักร้องร้อง ภาพก็สามารถถ่ายให้เห็นอารมณ์ที่เต็มตัวของนักร้องได้ เมื่อนักแสดงเล่นกีตาร์โซโล่ ภาพก็นำลีลาที่เราใจออกมาให้ชมได้ เป็นต้น

2.1.4 ขั้นตอนในการสร้างสรรค์รายการดนตรี

เมื่อผู้ผลิตรายการดนตรีมีแก่นรายการ รูปแบบรายการ และวิธีนำเสนอ ที่ชัดเจนแน่นอน เรียบร้อยแล้ว จากนั้นจะต้องสร้างสรรค์รายการดนตรีที่จะนำออกอากาศแต่ละตอนให้เป็นไปตามแก่นรายการนั้น

วัชร วรรณวัฒน์ (2554) สรุปถึงการขั้นตอนในการสร้างสรรค์รายการดนตรี
ดังนี้

(1) การหาข้อมูลของ “ดนตรี” ที่เรานำเสนอ อย่างที่กล่าวไว้ว่า รายการประเภทดนตรี ผู้ที่มาร่วมรายการ คือ นักดนตรี นักร้อง เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุด ดังนั้น การหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล หรือ วงดนตรี ที่เหมาะสม สอดคล้องกับแก้รายการอยู่เสมอเป็นเรื่องที่จำเป็น ทำให้เรามีตัวเลือกอยู่ในมือในการทำรายการในแต่ละตอน เช่น แก่นของรายการเราคือ รายการดนตรีที่เป็นบทเพลงสากลในยุค 60 และ 70 เราก็ต้องค้นความหาข้อมูลแวดลอมที่สามารถนำมาเสริมให้รายการของเรามีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจขึ้นได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประพันธ์ เกี่ยวกับสภาพสังคมในยุคนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับความนิยมในเมืองไทย เป็นต้น การหาข้อมูลก็สามารถค้นหาได้หลายวิธี คือ

(1.1) จากสื่อด้านเพลงต่าง ๆ ได้แก่ เทปเพลง ซีดีเพลง แผ่นเสียง เป็นต้น

(1.2) จากสื่ออื่น ๆ ที่ใกล้เคียง ได้แก่ หนังสือ บทความ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ รายการเพลงจากต่างประเทศ เป็นต้น

(1.3) จากสื่อบุคคล เช่น จากการบอกเล่าของผู้รู้ เช่น คนในวงการเพลง แนวนั้น ผู้สันักดนตรี เช่น คอลัมนิสต์ นักวิจารณ์เพลง แฟนเพลง เป็นต้น

(2) การเลือกสรรผู้ร่วมรายการ เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ก็จะมีการเลือกสรรผู้ที่มีความเหมาะสมในการนำเสนอ ซึ่งอาจเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดได้โดยตรง เช่น เป็นเจ้าของบทเพลงนั้นอยู่แล้ว หรือ อาจจะเป็นผู้ที่ถ่ายทอดได้โดยอ้อม เช่น สามารถร้องบทเพลงในแนวนั้นได้ แต่ต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวฝึกซ้อมให้พร้อมก่อนที่จะนำเสนอ เป็นต้น

เมื่อกำหนดผู้ร่วมรายการได้แล้ว ก็จะมีการติดต่อ ประสานงาน และเตรียมงาน ซึ่งทางรายการต้องศึกษาผู้ร่วมรายการ และวิธีนำเสนออย่างใกล้ชิด พร้อมพูดคุยให้เกิดภาพและรายละเอียดที่ชัดเจน เช่น ต้องรู้ว่านักร้องคนนี้ บุคลิกหน้าตา ท่าทาง การแต่งกายเป็นอย่างไร จะร้องเพลงใดบ้าง มีรายละเอียดด้านเทคนิคประกอบอย่างไร (วงดนตรีที่บรรเลงมีกี่ชิ้น ใช้อุปกรณ์เสริมอะไรบ้าง...) ผู้ร่วมรายการเสริมเป็นใคร (มีนักเต้นประกอบเพลงจำนวนกี่คน...) เป็นต้น

(3) การเขียนบท บทของรายการดนตรี มักจะเป็นบทของพิธีกรเป็นส่วนใหญ่ว่าจะดำเนินการอย่างไร นอกนั้นก็จะเป็นบททางด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับการแสดงดนตรี หรือ Music Video ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดตอนต่อไป

(4) การเตรียมการผลิตรายการ การเตรียมการผลิตรายการดนตรี ไม่มีอะไรรีบร้อนมากนัก เมื่อเทียบกับรายการประเภทอื่น เนื่องจากประเด็นที่สำคัญอยู่ที่เนื้อหาของดนตรีเป็นหลัก ยิ่งถ้าเป็นรายการประเภท Music Video ด้วยแล้ว ยิ่งไม่ต้องเตรียมการอะไรมาก เมื่อเทียบกับรายการประเภทคอนเสิร์ต ที่ต้องเตรียมในเรื่องของเวที ฉาก ระบบเสียง และเทคนิคพิเศษ ให้

สอดคล้องกับลักษณะดนตรีนั้น ๆ รวมทั้งเตรียมงานด้านผู้เข้าชม ที่มีระบบการเข้าชม ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยอีกด้วย

สำหรับรายการถ่ายทอดสด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของทางสถานีที่ถ่ายทอดสดรายการนั้น ๆ ดำเนินงาน

(5) การถ่ายทำและตัดต่อรายการ ในการถ่ายทำรายการดนตรี โดยเฉพาะในการแสดงดนตรีสด เช่น คอนเสิร์ต สิ่งที่ต้องเตรียมให้ครบถ้วน คืองานด้านเทคนิค ได้แก่ ฉาก เวที แสง เสียง และเทคนิคพิเศษต่าง ๆ เพราะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการแสดงดนตรี ส่วนงานอีกส่วนหนึ่งที่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า คืองานด้านภาพ ที่จะต้องออกแบบไว้ล่วงหน้าว่าจะถ่ายทอดออกมาอย่างไร ให้ได้อารมณ์ตามบทเพลงนั้น ๆ ซึ่งอาจจะต้องใช้อุปกรณ์เสริม เช่น เครน ดอลลี่ เลนส์ไวต์ (ทำให้เก็บภาพได้กว้างขึ้น) หรือกล้องติดตั้งพิเศษในมุมแปลก ๆ ไฟพิเศษในบางพื้นที่ บางมุม เป็นต้น

ส่วนการตัดต่อ หากเป็นรายการถ่ายทอดสด กระบวนการตัดต่อคงไม่เกิดขึ้น แต่สำหรับรายการที่เป็นเทปแล้ว การตัดต่อจะช่วยปรับปรุงอรรถรสในการรับชมให้สมบูรณ์มากขึ้น เช่น ตัดต่อภาพที่สะดุด ภาพไม่สวย ภาพไหวหวั่นไป เสริมด้วยภาพผู้ชมที่มีส่วนร่วมกับบทเพลง หรือ ร้อยเรียงการนำเสนอให้กระชับได้ความน่าสนใจติดตามชมมากกว่าเดิม เป็นต้น

(6) การทดสอบและประเมินความคิดสร้างสรรค์ การทดสอบและประเมินความคิดสร้างสรรค์ มีได้ทั้งก่อนการผลิตรายการ และหลังการผลิตรายการ

ก่อนการผลิตรายการ สามารถทำได้โดยการทดลองฟังเพลงที่เรียงร้อยตามบทว่าได้อารมณ์เรื่องราวตามที่ต้องการหรือไม่ หรือ ติดตามดูการซ้อมของผู้ร่วมรายการว่าเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่

สำหรับหลังการผลิตรายการ สามารถประเมินได้จากตอนออกอากาศจริง เพื่อดูความสมบูรณ์ของรายการ โดยเฉพาะในงานด้านเทคนิคเสียง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรายการดนตรี รวมทั้งการฟังเสียงตอบรับจากผู้ชมและสื่อมวลชน และการวัดผลความนิยม (rating) อย่างเป็นทางการ

2.1.5 การสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดคุณค่าในรายการดนตรี

รายการเพลงเป็นส่วนหนึ่งของรายการบันเทิงที่มีจำนวนมากในรายการที่ถูกผลิตเพื่อออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์ เมื่อเทียบกับรายการประเภทข่าวสารและความรู้ ดังนั้นผู้ผลิตรายการควรคำนึงถึงคุณค่าที่จะมอบให้แก่ผู้ชมผ่านรายการดนตรี

สหศักดิ์ กลิ่นสุวรรณ (2548) ได้สรุปถึงแนวทางการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดคุณค่าในรายการดนตรีดังนี้

(1) ผ่อนคลายความเครียด กิจกรรมประจำวันของเราทำงานตั้งแต่เช้าจรดค่ำ มากบ้างน้อยบ้างตามภาระความรับผิดชอบของแต่ละคน หลังจากการทำงานใช้กำลังกายกำลังสมองมา ระยะหนึ่ง เราย่อมต้องการพักผ่อนคลายความเครียดบ้างตามสมควร วิธีคลายความเครียดของแต่ละคนมีแตกต่างกันไป การชมรายการเพลงทางวิทยุโทรทัศน์ก็เป็นวิธีคลายเครียดอย่างหนึ่ง คือ ได้ฟังเสียงอันประเทืองอารมณ์แล้วยังมีภาพอันเจริญตาเจริญใจอีกด้วย เมื่อฟังและชมแล้วทำให้เกิดความสุข คลายเหงา เกิดความกระปรี้กระเปร่าที่จะเผชิญกับงานต่อไป

(2) เผยแพร่ศิลปะ รายการเพลงเป็นการเผยแพร่ศิลปะทางด้านวิจิตรศิลป์ ได้แก่ วรรณกรรม นาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแพร่อุดมการณ์ ความเชื่อ และปรัชญาของบางคนหรือกลุ่มบางกลุ่มให้ปรากฏสู่สายตาสาธารณชน เป็นที่ยอมรับกันว่าการประพันธ์เพลงนั้น ผู้ประพันธ์ต้องมีความสามารถสูง ในเพลงหนึ่ง ๆ อาจมีผู้ร่วมประพันธ์มากกว่า 1 คน ได้แก่ ผู้ประพันธ์ทำนอง คำร้อง ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน นอกจากนี้ การที่จะเป็นเพลงที่ไพเราะออกมาได้ ต้องอาศัยนักดนตรี นักร้องอีก ในคำร้องเพลงนั้นอาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองที่แสดงถึงอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก อุดมการณ์ ตลอดจนปรัชญาของผู้ประพันธ์ เพลงบางเพลงจึงถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมและผู้ประพันธ์เพลงที่มีความสามารถดังกล่าวก็ถือว่าเป็น “ศิลปิน

การเผยแพร่เพลงที่เป็น “วรรณกรรม” จึงเป็นการเผยแพร่สื่อป้าอันมีคุณค่าให้ ผู้ชมได้ซาบซึ้งและตระหนักในคุณค่านั้น มิใช่เพียงฟังเสียงร้องและทำนองเท่านั้น บางครั้งอาจถ่ายทอดจินตนาการที่เป็นนามธรรมให้มาเป็นรูปธรรมที่ผู้ชม “เข้าถึง” ได้ง่าย รูปธรรมที่ถ่ายทอดมานั้นก็อาจถึงขั้นที่ถือว่าเป็นวิจิตรศิลป์ได้เช่นกัน

(3) สะท้อนภาพสังคม ดนตรีมีบทบาทต่อสังคมมนุษย์มาช้านานนับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และศิลปะของดนตรีและเพลงก็เป็นศิลปะที่มีความสัมพันธ์กับสภาพของสังคมและการดำรงชีวิตในสังคม นั่นคือการสะท้อนถึงสังคมในฐานะที่ดนตรีคือศิลปะสาขาหนึ่ง และถ้ามองในแง่ของวรรณกรรมที่ปรากฏในเพลงแล้ว จะเห็นว่านักประพันธ์เพลงได้นำเอาชีวิตจริงของมนุษย์ที่ตนเองได้พบมาแสดงไว้ในบทเพลง

ดังนั้น หากเราพิจารณาถึงเนื้อหาสาระในเพลง บทเพลง ก็จะเห็นการพัฒนาสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ปัญหาสังคมบางปัญหา ความคิดเห็นของคนในสังคมในยุคหนึ่ง ๆ การจัดรายการเพลงของวิทยุโทรทัศน์จึงถือได้ว่าเป็นการถ่ายทอดการสะท้อนภาพของสังคม เช่น เพลงเด็กป๋ม สาวน้อยร่าวาง เมตอินไทยแลนด์ อเมริโกย ประชาธิปไตย คนกับควาย กล้วยไข่ พระเจ้าตากสิน สมปอง ฯลฯ

การสะท้อนสังคมออกมาเป็นเพลงและภาพนั้นจึงทำให้เห็นภาพและปัญหาของสังคมที่ถ่ายทอดความหมายออกมาโดยตรงหรือความหมายซ่อนเร้น ผู้ชมจะได้มองเห็นสภาพ ได้

ตระหนักถึงปัญหาสังคมได้ง่ายขึ้น แม้ไม่เห็นเป็นเรื่องร้ายแรงจริงจังนัก แต่ก็อาจเป็นข้อคิดเตือนจิต สะกิดใจแก่ผู้เกี่ยวข้องได้บ้างไม่มากก็น้อย

(4) โน้มน้าวจิตใจให้การศึกษาและเป็นต้นแบบให้คนในสังคม แม้ผู้ชมรายการ เพลงส่วนใหญ่จะชมเพื่อความเพลิดเพลิน ความสนุก ความสบายใจก็ตาม แต่บางรายการสามารถใช้ เพลงเพื่อโน้มน้าวจิตใจ หรือความรู้สึกของผู้ชมได้ เช่น ในรายการเพลงการกุศลเพื่อทหารหาญได้ เสนอเพลง ที่แสดงถึงความเสียสละ ความยากลำบากของเขาเหล่านั้น เมื่อชมแล้วเกิดความศรัทธา ความสงสาร อยากให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

ในการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บางอย่างใช้เพลงเป็นสื่อได้ เพราะโดยทั่วไปแล้วคนให้เรามากไม่ชอบให้ใครมาบังคับกะเกณฑ์ทำอย่าง โน้นอย่างนี้ ทางทางหรือผู้เกี่ยวข้องจึงอาจรณรงค์โดยจัดรายการเพลงขึ้น แล้วในรายการก็สอดแทรก สิ่งที่ต้องการให้ผู้ชมปฏิบัติหรือเรียนรู้ไป โดยให้เขาเห็นดีเห็นงามไปด้วยโดยไม่รู้ตัวว่ากำลังถูกสอน เช่น รายการรณรงค์เพื่อรักษาความสะอาด “ตาวิเศษ”

รายการเพลงบางรายการสามารถจับเพื่อให้ความรู้หรือการศึกษาได้ทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่น รายการเพลงสำหรับเด็ก ก็ใช้เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา หรือนำร้อย แก้วร้อยกรองในบทเรียนมาแต่งเป็นเพลงสอนนักเรียนได้ ส่วนรายการที่สอนทางอ้อม ได้แก่ รายการ เพลงแทรกธรรมะของ พุณศรี เจริญพงษ์ ซึ่งเพลงที่เธอแต่งและร้องจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับคำสอนทาง พุทธศาสนา นำมาดัดแปลงให้ผู้ฟังฟังง่าย เข้าใจง่าย ตลอดจนมีภาพประกอบช่วยให้ผู้ชมซาบซึ้งในคำ สอนของพระพุทธศาสนาได้ดีขึ้น หรือเพลงเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดของวัดถ้ากระบอกก็เป็น การ สอนแบบหนึ่งเหมือนกัน นอกจากนี้ รายการเพลงยังสามารถเสนอเพลงประกอบภาพที่มีสาระเกี่ยวกับ จริยธรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความกตัญญู การปฏิบัติต่อบิดามารดา การนิยมไทย ศรัทธาไทย ถือได้ว่า เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างให้กับคนในสังคมได้ทางหนึ่ง

ความเพลิดเพลิน การเผยแพร่ศิลปะ การสะท้อนสังคม การโน้มน้าวให้การศึกษา สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้จัดรายการเพลงควรคำนึงถึง มิใช่เพื่อความบันเทิงหรือเพื่อการค้าแต่เพียงอย่าง เดียว รายการเพลงควรจัดขึ้นอย่างมีคุณค่าและสาระให้แก่สังคมและสาธารณชนบ้างตามสมควร

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับรายการดนตรีมาใช้เป็นแนวในการจำแนก องค์ประกอบของการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรายการเกมโชว์

เกมโชว์เป็นรูปแบบรายการที่มีจำนวนมากในรายการโทรทัศน์ ซึ่งรายการเกมโชว์แต่ละรายการมักประกอบไปด้วยเนื้อหาการแข่งขันต่าง ๆ เพื่อสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ชม

กาญจนา แก้วเทพ (2524, อ้างถึงใน เมธา เสรีธนาวงศ์, 2562 น. 25) ระบุว่ามีการจัดแบ่งประเภทของรายการแข่งขันออกเป็นสองลักษณะ ลักษณะแรกเป็นการใช้ความรู้ เรียกการแข่งขันประเภทนี้ว่า รายการแข่งขันตอบปัญหา (quiz show) อีกลักษณะหนึ่งเน้นความบันเทิงเรียกการแข่งขันประเภทนี้ว่า รายการแข่งขันชิงรางวัล (game show) ในทางปฏิบัติ รายการแข่งขันชิงรางวัล

ทั้งหลายอาจจะใช้ทั้งสองลักษณะผสมผสานกัน องค์ประกอบที่สำคัญของ รายการแข่งขัน ได้แก่ พิธีกร ผู้ร่วมแข่งขัน เกมการแข่งขัน รางวัล การมีส่วนร่วมของผู้ชม และการจัดระบบ กาละและเทศะ

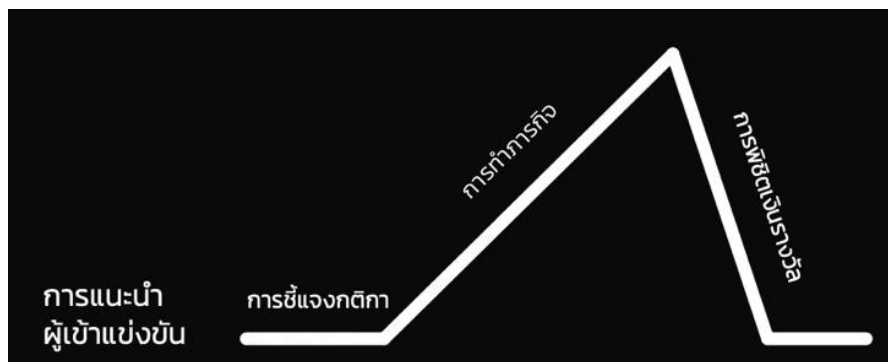
2.2.1 แนวคิดโครงสร้างรายการแข่งขันชิงรางวัล

เมธา เสรีธนาวงศ์ (2562) ได้อธิบายถึงแนวคิดโครงสร้างรายการแข่งขันชิงรางวัลว่า รายการแข่งขันชิงรางวัลในปัจจุบันมีความต่อเนื่องในการออกอากาศที่แตกต่างและหลากหลายกันออกไป บ่อยครั้งที่ผู้ชมเปิดรายการมารับชมเมื่อภารกิจได้ดำเนินไปได้สักระยะหนึ่งแล้ว และบ่อยครั้งที่รายการแข่งขันชิงรางวัลไม่สามารถดำเนินเกมให้จบได้ในตอนที่ออกอากาศ การทำความเข้าใจโครงสร้างรายการแข่งขันชิงรางวัล จะทำให้เห็นภาพรวมของรายการแข่งขันชิงรางวัลแต่ละรายการมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างของรายการแข่งขันชิงรางวัลมีลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากโครงสร้างของเรื่องเล่า ได้แก่ การเปิดเรื่อง การสร้างความขัดแย้ง จุดสุดยอด การคลี่คลาย และการปิดเรื่อง เพียงแต่โครงสร้างของรายการแข่งขันชิงรางวัลอาจมี ความต่างในรายละเอียดอันประกอบด้วย การแนะนำผู้เข้าแข่งขัน การชี้แจงกติกา การทำภารกิจ และการพิชิตเงิน รางวัล ซึ่งสามารถอธิบายเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1

โครงสร้างของรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์

(1) การแนะนำผู้เข้าแข่งขัน

การแนะนำผู้เข้าแข่งขันเป็นขั้นตอนแรกในโครงสร้างรายการแข่งขันชิงรางวัล เริ่มจากการเปิดตัวผู้เข้าแข่งขัน แนะนำผู้เข้าแข่งขันให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้ชมรายการ ในรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ที่ผู้เข้าแข่งขันเป็นดารารหรือ ผู้มีชื่อเสียง การแนะนำผู้เข้าแข่งขันอาจจะไม่มีความสำคัญเท่าใดนัก แต่หากผู้เข้าแข่งขันเป็นประชาชนทั่วไปแล้ว การแนะนำผู้เข้าแข่งขันเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะการแนะนำผู้เข้าแข่งขันเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างความรู้สึกผูกพันกับผู้ชมรายการ ยิ่งผู้ชมรายการมีความรู้สึกผูกพันกับผู้เข้าแข่งขันมากเท่าใด การมีส่วนร่วมในการติดตามรายการก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

การเปิดเรื่องในโครงสร้างเรื่องเล่ามีความสำคัญต่อการสร้างความน่าติดตามของผู้ชมเป็นอย่างมาก การแนะนำผู้เข้าแข่งขันในรายการแข่งขันชิงรางวัลก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เกิดการติดตามเรื่องราวหรือการทำภารกิจต่อไป การแนะนำผู้เข้าแข่งขันสามารถกระทำได้หลายลักษณะ ได้แก่

(1.1) การแนะนำผู้เข้าแข่งขันด้วยพิธีกร เมื่อรายการแข่งขันชิงรางวัลเปิดรายการด้วยการแนะนำพิธีกรแล้ว พิธีกรจะเป็นบุคคลที่แนะนำผู้เข้าแข่งขันให้เป็นที่รู้จัก โดยจะเริ่มต้นจากการเปิดตัวผู้เข้าแข่งขันด้วยการเดินเข้ามาจากทางด้าน ใดด้านหนึ่งของฉากหรือยืนอยู่ประจำ ณ แทนผู้เข้าแข่งขัน จากนั้นพิธีกรสัมภาษณ์เพื่อให้เป็นที่รู้จักก่อนทำการกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เข้าแข่งขันที่เป็นประชาชนทั่วไป หรือในกรณีที่ผู้เข้าแข่งขันเป็นดารารผู้มีชื่อเสียง การพูดคุยก่อน ทำภารกิจจะช่วยเพิ่มแรงกระตุ้นในการติดตามให้กำลังใจแก่ผู้เข้าแข่งขันเป็นอย่างมาก ยิ่งรายการที่ผู้เข้าแข่งขันเป็น เด็ก พิธีกรอาจจะมีการซักถามเพื่อให้เห็นถึงความน่ารักสดใสและสร้างความผ่อนคลายให้แก่ผู้เข้าแข่งขันมากยิ่งขึ้น

(1.2) การแนะนำผู้เข้าแข่งขันด้วยภาพวิดีโอ การเปิดตัวผู้เข้าแข่งขันด้วยภาพวิดีโอช่วยให้ผู้ชมรายการได้เห็นถึง บุคลิกของผู้เข้าแข่งขันในอีกแง่มุมหนึ่ง เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพวิดีโอมักจะมีเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับ ผู้เข้าแข่งขันโดยตรง ยิ่งถ้าต้องการเน้นถึงความยากลำบากในการดำรงชีวิตการใช้ภาพวิดีโอแนะนำผู้เข้าแข่งขันจะมี ส่วนช่วยสร้างอารมณ์ความรู้สึกได้เป็นอย่างดี การแนะนำผู้เข้าแข่งขันด้วยภาพวิดีโอนิยมใช้กับผู้เข้าแข่งขันที่เป็น ประชาชนทั่วไป และใช้ได้ก่อนหรือหลังจากที่มีการเปิดตัวผู้เข้าแข่งขันแล้ว

(1.3) การแนะนำผู้เข้าแข่งขันด้วยการแสดงความสามารถ นอกเหนือไปจากการที่พิธีกรสัมภาษณ์พูดคุยกับ ผู้เข้าแข่งขัน หรือการใช้ภาพวิดีโอแนะนำผู้เข้าแข่งขันแล้ว การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าแข่งขันได้แสดงความสามารถก่อน ที่จะทำความรู้จักจะทำให้ผู้ชมรายการได้ชื่นชมหลงใหลไปกับความสามารถของผู้เข้าแข่งขันมากกว่าคุณลักษณะ ด้านอื่น ๆ

(2) การชี้แจงกติกา

การชี้แจงกติกาเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการแนะนำผู้เข้าแข่งขันแล้ว เป็นการอธิบายถึงวิธีการทำภารกิจต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันและผู้ชมรายการเกิดความเข้าใจร่วมกัน การชี้แจงกติกาเปรียบเสมือนขั้นตอนการสร้าง ความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในโครงสร้างเรื่องเล่า แต่เป็นการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เข้าแข่งขัน ระหว่าง ผู้เข้าแข่งขันด้วยกัน และระหว่างผู้เข้าแข่งขันกับรายการ

การชี้แจงกติกาสามารถกระทำได้โดยให้พิธีกรเป็นผู้ชี้แจง หรือเป็นการใช้เสียงบรรยายประกอบการใช้กราฟิกหรือ ภาพวิดีโออธิบายกติกา ภายใต้เงื่อนไขที่ประกอบกันขึ้นเป็น กติกานั้นมีคุณสมบัติสำคัญของกติกาที่ผู้ผลิตรายการต้อง คำนึงไว้เสมอ ได้แก่

(2.1) “ความยุติธรรม” เป็นเงื่อนไขสำคัญในการทำภารกิจ กติกาที่ชัดเจนสามารถสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นได้ทั้ง ระหว่างผู้เข้าแข่งขันด้วยกัน ระหว่างรายการและผู้เข้าแข่งขัน และระหว่างรายการกับผู้ชมรายการ ความยุติธรรม เป็นเงื่อนไขที่จะทำให้ผู้ชมติดตามรายการ บุคคลที่จะอ้างความยุติธรรมในรายการแข่งขันซึ่งรางวัลทางโทรทัศน์คือ พิธีกร

(2.2) “ความสนุก” เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของกติกา ความสนุกสามารถสร้างขึ้นได้ด้วยหลายปัจจัย เวลาที่ใช้ในการทำ ภารกิจเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างความสนุกให้เกิดขึ้น รวมถึงรายละเอียดของภารกิจก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน กติกาที่มี ความสนุกสนานไม่จำเป็นต้องมีความซับซ้อนหรือความยากในการทำภารกิจ รายการแข่งขันซึ่งรางวัลหลายรายการ มีเนื้อหาการแข่งขันที่คล้ายคลึงกัน แต่การสร้างความสนุกเป็นการสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นกับการแข่งขัน ซึ่งมี ผลอย่างมากต่อการติดตามชมรายการ บางรายการเลือกใช้ผู้ดำเนินรายการหรือผู้ร่วมรายการ

(โดยเฉพาะนักแสดง ตลก) ในการสร้างความสนุกสนานมีผลทำให้รายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์นั้นมีลักษณะเป็น ‘โชว์’ มากยิ่งขึ้น

(2.3) “ความพอดี” เป็นคุณสมบัติสำคัญยิ่งสำหรับรายการโทรทัศน์ในการที่จะให้รายการมีความกลมกล่อมชวนให้ ติดตามอย่างต่อเนื่อง บางรายการมีกติกาที่ซับซ้อนมากเกินไปจนยากแก่การทำความเข้าใจในการทำภารกิจหรือ ติดตามภารกิจ บางรายการมีกติกาที่ง่ายเกินไปจนไม่ชวนให้ติดตาม บางรายการมีกติกาที่ยากเกินไปจนไม่มีความน่า จะเป็นไปได้ในการทำภารกิจให้สำเร็จ บางรายการมีกติกาที่ต้องใช้เวลาในการทำภารกิจยาวนานหรือสั้นเกินไป ลักษณะเหล่านี้คือความไม่พอดีที่ทำให้กติกาของรายการแข่งขันชิงรางวัลไม่เป็นที่น่าติดตาม แต่ทั้งนี้ก็เป็นสิ่งท้าทายมากสำหรับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ เนื่องจากสภาวะการแข่งขันอย่างรุนแรงในปัจจุบัน ทำให้ผู้ผลิตรายการจำนวนมากเรื่องที่จะ ‘จัดหนักจัดเต็ม’ สำหรับรายการโทรทัศน์จนทำให้ความพอดีขาดหายไป

(3) การทำภารกิจ

การทำภารกิจเป็นขั้นตอนที่แสดงถึงความพยายามอย่างยิ่งยวดของผู้เข้าแข่งขันในการทำสิ่งที่เป็นเงื่อนไขของการ แข่งขันให้สำเร็จและเป็นขั้นตอนที่ใช้เวลาของรายการมากที่สุด การทำภารกิจสามารถกระทำให้เกิดขึ้นได้ภายใน รายการตอนเดียว แต่บางรายการต้องใช้เวลาในการทำภารกิจยาวนานต่อเนื่องหลายตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายการที่มีผู้เข้าแข่งขันเป็นจำนวนมากและมีหลายขั้นตอนการทำภารกิจ

ขั้นตอนการทำภารกิจในรายการแข่งขันชิงรางวัลมีภาวะการณ์เช่นเดียวกับขั้นตอนการเผชิญอุปสรรคในโครงสร้าง เรื่องเล่า กล่าวคือการทำภารกิจของรายการแข่งขันชิงรางวัลสามารถนำไปสู่จุดสุดยอดของโครงสร้างรายการด้วย การแสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างเต็มที่ของผู้เข้าแข่งขันในการที่จะทำภารกิจให้สำเร็จ

อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นภารกิจที่เกิดขึ้นในตอนเดียวหรือหลายตอน ผู้ผลิตรายการมีหน้าที่สำคัญในการสร้างความ น่าติดตาม วิธีการหนึ่งที่ทางรายการใช้สร้างความน่าติดตามการทำภารกิจของผู้เข้าแข่งขันคือ การใช้จังหวะการตัด ต่อให้เกิด “การลุ้น” เช่น ลุ้นว่าจะทำสำเร็จหรือไม่ ลุ้นว่าจะตอบคำถามถูกหรือไม่ เป็นต้น โดยช่วงก่อนหน้าการลุ้น จะเป็นการลำดับภาพอย่างปกติ แต่เมื่อต้องการให้เกิดการลุ้นผู้ผลิตรายการอาจจะใช้การหยุดภาพ หรือภาพซ้ำของ ช่วงขณะนั้น การใช้ลีลาของผู้ดำเนินรายการในการเฉลยผลการทำภารกิจก็สามารถสร้างการลุ้นได้ หรือที่พบเห็นโดยทั่วไปคือ การใช้การลุ้นในการสร้างความน่าติดตามการทำภารกิจด้วยการเชิญชมช่วงต่อไปหรือตอนต่อไป

นอกเหนือจากการสร้างความน่าติดตามด้วยการลุ้นแล้ว “การสร้างสีสันทางอารมณ์” ในขั้นตอนการทำภารกิจเป็น อีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในรายการ เพราะการทำภารกิจในรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ไม่ใช่การทำภารกิจในรายการ สาทิต ซึ่งต้องอาศัยความละเอียดชัดเจนในการถ่ายทอดการทำภารกิจ แต่การทำภารกิจในรายการแข่งขันชิงรางวัล ทางโทรทัศน์ต้องมีความน่าติดตามมากพอที่จะสร้างความรู้สึกร่วมจากผู้ชมรายการในการเอาใจช่วยและให้กำลังใจ การสร้างสีสันให้เกิดขึ้นในช่วงการทำภารกิจจึงเป็นสิ่งจำเป็น การสร้างสีสันด้วยการเลือกใช้ภาพที่เน้นจังหวะการทำ ภารกิจอย่างชัดเจน หรือสีหน้าของผู้เข้าแข่งขันที่แสดงความมุ่งมั่นสื่อที่อารมณ์ที่ต้องการชัยชนะ ขณะเดียวกันการใช้ทั้งกราฟิก เสียงบรรยาย และเสียงประกอบสามารถสร้างสีสันทางอารมณ์ให้แก่รายการได้มากยิ่งขึ้น

(4) การพิชิตเงินรางวัล

การพิชิตเงินรางวัลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของโครงสร้างรายการแข่งขันชิงรางวัลที่จะสรุปว่าในท้ายที่สุดแล้วผู้เข้าแข่งขันจะได้เงินรางวัลจากทางรายการไปมากน้อยเพียงใด หรือจะเป็นผู้ชนะในการแข่งขันแต่อาจจะต้องกลับบ้าน มือเปล่าโดยที่ไม่ได้รางวัลอะไรเลยภายหลังจากการทำภารกิจเสร็จสิ้น ความสำเร็จของบางภารกิจมาพร้อมกับเงิน รางวัลที่รออยู่ แต่บางภารกิจนำพาผู้เข้าแข่งขันสู่การเป็นผู้ชนะของรายการที่จะต้องไปลุ้นพิชิตเงินรางวัลของทาง รายการอีกครั้งหนึ่ง รางวัลเป็นเป้าหมายของผู้เข้าแข่งขันและเป็นฝันของผู้ชมรายการแข่งขันชิงรางวัล รายการที่มีรางวัลมูลค่าสูงสามารถสร้างแรงกระตุ้นให้แก่ผู้เข้าแข่งขันในการทำภารกิจ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีส่วนช่วยให้ผู้ชมรายการ เกิดพลังการมีส่วนร่วมติดตามการทำภารกิจมากยิ่งขึ้น หลายครั้งที่พบว่าเมื่อผู้ชนะของรายการต้องกลับบ้านมือเปล่า ไม่สามารถพิชิตรางวัลสูงสุดไปได้ ความรู้สึกผิดหวังของผู้ชมก็เกิดขึ้นในระดับที่ใกล้เคียงกัน ในทำนองเดียวกันเมื่อผู้ เข้าแข่งขันสามารถพิชิตรางวัลแจ็กพ็อตได้ ผู้ชมรายการต่างยินดีราวกับเป็นผู้ได้รางวัลนั้นเสียเอง

ขั้นตอนการพิชิตเงินรางวัลเกิดขึ้นหลังจากที่การดำเนินการแข่งขันของรายการผ่านช่วงจุดสุดยอดมาเป็นที่เรียบร้อย ขั้นตอนนี้จึงเป็นเสมือนขั้นตอนการคลี่คลายและการปิดเรื่องสำหรับโครง สร้างเรื่องเล่า ในกรณีที่ผู้เข้าแข่งขัน สามารถพิชิตเงินรางวัลมูลค่าสูงสุดไปได้ก็เปรียบเสมือนการจบเรื่องแบบมีความสุข (happy ending) ในทางตรงกันข้ามหากผู้เข้าแข่งขันไม่สามารถพิชิตเงินรางวัลกลับไปได้เลยก็ไม่แตกต่างไปจากการจบเรื่องแบบเศร้า (sad ending)

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับรายการเกมโชว์มาใช้เป็นแนวในการจำแนกองค์ประกอบและปัจจัยของการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับรายการเรียลลิตี

รายการเรียลลิตี เป็นรูปแบบรายการที่นำเสนอกิจวัตรในชีวิตของคน (ซึ่งตรงข้ามกับลักษณะตัวละครจากเรื่องที่ถูกแต่งขึ้น) สถาบันตรวจสอบความนิยมเกี่ยวกับสื่อ Neilson บ่งชี้ว่ามีผู้ชมมากกว่า 18 ล้านคนถูกมอมเมาด้วยรายการโทรทัศน์เรียลลิตีที่นำคนธรรมดาเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดด้วยการแข่งขันและถูกบันทึกภาพตลอด 24 ชั่วโมง (Frisby, 2004, อ้างถึงใน ภูมิรินทร์)

องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้รายการเรียลลิตีประสบความสำเร็จอย่างมากคือ การมีปฏิสัมพันธ์กับคนดู เรียลลิตีมีปฏิสัมพันธ์กับคนดูในสองลักษณะ ลักษณะแรกเกิดขึ้นเนื่องจากมีเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตรวมถึงการถ่ายทอดผ่านทางเคเบิลทีวีที่เปิดโอกาสให้ผู้ชมที่สนใจใคร่รู้เฝ้าติดตามพฤติกรรมของผู้เข้าแข่งขันได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ผู้ชมสามารถแสดงความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมของผู้เข้าแข่งขันได้ทันทีผ่านทางเว็บไซต์ที่ถูกสร้างขึ้น ลักษณะที่สองคือระบบการโหวตของผู้ชมผ่านทางระบบ SMS ที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกได้ว่าตนมีอำนาจสามารถกำหนดความเป็นไปของผู้เข้าแข่งขันได้ (เมธา เสรีธนาวงศ์, 2549, อ้างถึงใน เมธา เสรีธนาวงศ์, 2562, น. 17)

Kellison (2009, อ้างถึงใน เมธา เสรีธนาวงศ์, 2562, น. 23) ได้จำแนกประเภทเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ โดยมองว่าประเภทรายการเรียลลิตีหรือเรื่องจริง (reality/nonfiction) ประกอบด้วย สารคดี (documentary) การเปลี่ยนโฉม (make-over) การแข่งขัน (competition) ชีวิตประวัติ ธรรมชาติ ท่องเที่ยว เรื่องที่ทำจาก (make of) การสัมภาษณ์ และการสาธิต (how-to) ในขณะที่ประเภทเนื้อหาการแข่งขัน-ตอบปัญหา (game and quiz shows) ประกอบด้วย คำ ตัวเลข เรื่องไร้สาระ (trivia) และการแข่งขันทุกชนิด

O'Donnell (2013, อ้างถึงใน เมธา เสรีธนาวงศ์, 2562, น. 23) ได้จำแนกประเภทเนื้อหาการแข่งขันโทรทัศน์ พร้อมทั้งระบุประเภทเนื้อหาย่อย และแนวปฏิบัติของแต่ละประเภทเนื้อหาอันประกอบด้วยรูปแบบ ลักษณะเฉพาะ ตัวละคร และโครงเรื่อง

Bignell and Orlebar (2005, อ้างถึงใน เมธา เสรีธนาวงศ์, 2562, น. 24) เห็นว่ารายการเรียลลิตีมีความคล้ายกับรายการแข่งขันชิงรางวัลในเรื่องการแข่งขันที่ผู้เข้าแข่งขันต้องต่อสู้เพื่อที่จะอยู่ในรายการต่อ และบ่อยครั้งต่อสู้เพื่อรางวัล

Kraszewski (2017, อ้างถึงใน เมธา เสรีธนาวงศ์, 2562, น. 24) มองว่ารายการเรียลลิตีไม่ใช่รายการแข่งขันชิงรางวัลเสียทีเดียว เขาเสนอว่ารายการเรียลลิตีว่าเป็นโชว์ของคนปกติธรรมดาที่ไม่ใช่นักแสดงที่ได้รับการฝึกฝนและ/หรืออยู่ในสังกัด ภายในสถานที่จริงที่ไม่ใช่สตูดิโอโทรทัศน์และ

ทำงานในสถานการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกับในชีวิตจริงหรือภายใต้สถานการณ์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้ผลิตรายการ

เมธา เสรีธนาวงศ์ (2549, อ้างถึงใน เมธา เสรีธนาวงศ์, 2562, น. 24) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของรายการเรียลลิตีว่าประกอบไปด้วยผู้เข้าร่วมรายการ หรือผู้เข้าแข่งขันเป็นบุคคลธรรมดาใช้ชีวิตตามปกติในสังคม มีการกำหนดขอบเขตเวลาหรือ สถานที่อย่างชัดเจน และมีการมอบหมายหรือกำหนดภารกิจเพื่อให้ผู้เข้าร่วมรายการได้ปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าประเภทเนื้อหา รายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ (game shows) และรายการเรียลลิตี (reality) มีความคล้ายคลึงกันบางประการในแนวปฏิบัติ ทั้งสองประเภทเนื้อหามีการแข่งขันกัน รางวัล และเวลาของการแข่งขัน มีการผสมผสานแนวปฏิบัติของประเภทเนื้อหาทั้งสองประเภทนี้เข้าไว้ด้วยกัน โดยเรียกว่าเป็น ‘เรียลลิตีเกมโชว์’

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับรายการเรียลลิตีมาใช้เป็นแนวในการจำแนกองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์

2.4 แนวคิดรายการนำเข้าจากต่างประเทศ

เมธา เสรีธนาวงศ์ (2562) ได้อธิบายถึงรายการนำเข้าจากต่างประเทศว่า เป็นรายการแข่งขันชิงรางวัลจำนวนหนึ่งที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์เป็นรายการที่ผู้ผลิตรายการไทยซื้อลิขสิทธิ์รูปแบบรายการมาจากผู้ผลิตรายการหรือผู้จัดจำหน่ายต่างประเทศ ด้วยเหตุที่ว่ารายการดังกล่าวประสบความสำเร็จมาแล้วในต่างประเทศ โอกาสที่จะได้รับความนิยมในประเทศจึงเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตรายการไทยเลือกที่จะผลิตเพื่อสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้น มิติด้านพื้นที่ของรายการแข่งขันชิงรางวัลในกรณีนี้ผู้ผลิตรายการไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมควบคู่ไปกับความสนุกสนานของรายการ โดยมีสิ่งที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

(1) รูปแบบและข้อกำหนดของรายการ

โดยทั่วไปแล้วรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ที่มีรูปแบบมาจากต่างประเทศ บริษัทผู้ผลิตรายการแข่งขันชิงรางวัลทางโทรทัศน์ของไทยจะซื้อมาจากผู้จัดจำหน่ายเพียงไม่กี่รายในตลาดรายการโทรทัศน์ สิ่งที่ซื้อมานั้นเป็นทั้งรูปแบบรายการรวมถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ตามที่ผู้ผลิตได้กำหนดไว้ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปในวงการว่า ‘ไบเบิล’ ข้อกำหนดของรายการต้นฉบับที่ทางผู้ผลิตรายการไทยต้องปฏิบัติตามนั้นมีรายละเอียดแตกต่างกันไปในแต่ละรายการ บางรายการมีข้อกำหนดเพียงแค่เงื่อนไขตราสัญลักษณ์ของรายการ จำนวน ผู้เข้าแข่งขัน เงื่อนไขลักษณะ การจัดฉาก รูปแบบ

การแข่งขัน เป็นต้น เมื่อผู้ผลิตรายการไทยได้ซื้อรูปแบบและทดลองผลิตแล้วจะมีการให้คำ แนะนำในการผลิตเพิ่มเติมภายหลังจากตัวแทนบริษัทผู้ผลิตต่างประเทศเสมอ ลักษณะของการซื้อรูปแบบรายการไม่จำเป็นต้องซื้อทั้งรูปแบบรายการ ผู้ผลิตรายการอาจซื้อเพียงวิธีการบางอย่างที่ปรากฏในรายการเท่านั้น

(2) ความเข้มงวดใสการผลิตเนื้อหารายการให้ตรงตามต้นฉบับ

ความเข้มงวดในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้ผลิตก็มีความแตกต่างกัน บางบริษัทมีความเข้มงวดมาก ไม่ยินยอมให้มีตราสัญลักษณ์ของผู้สนับสนุนรายการปรากฏในรายการโดยไม่จำเป็น ทำให้ผู้ผลิตรายการไทยจะต้องเจรจากับบริษัทเจ้าของรายการต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจถึงบริบทของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทยที่มีความจำเป็นต้องแสดงตราสัญลักษณ์ของผู้สนับสนุนรายการปรากฏอยู่ในเนื้อหารายการ นอกจากนี้บางรายการที่ซื้อรูปแบบมา ผู้ผลิตจำเป็นต้องมีการปรับลักษณะการแข่งขันให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยด้วย

(3) จำนวนตอนในการผลิตรายการ

รายการที่ซื้อรูปแบบมา ทางผู้ผลิตรายการในประเทศจะมีข้อตกลงกับทางบริษัทเจ้าของ รายการต่างประเทศถึงจำนวนตอนในการผลิตในแต่ละฤดูกาล ซึ่งหากมีการผลิตเป็นฤดูกาลที่สองหรือมีการนำไปปรับเปลี่ยนให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นก็ต้องมีการจ่ายค่าลิขสิทธิ์ด้วยเช่นกัน

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดรายการนำเข้าจากต่างประเทศมาใช้เป็นแนวในการจำแนกองค์ประกอบและปัจจัยของการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐรา ชยามฤต (2555) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านนโยบายของ บริษัทเวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) พบว่าในการชี้วัดความสำเร็จของการบริหารงานตามนโยบายของบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) จากการศึกษาพบว่าการบริหารงานตามนโยบายของบริษัทฯ ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง โดยมีตัวชี้วัดผลความสำเร็จ 4 ด้าน คือ รายได้ ค่าความนิยมรายการ ระบบปฏิบัติงานภายในองค์กร และรางวัลต่าง ๆ ที่บริษัทฯ ได้รับ

วิไลลักษณ์ วงศ์จันทร์ (2555) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารธุรกิจตามสถานการณ์เพื่อความอยู่รอดของบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) พบว่า กลยุทธ์ด้านการแข่งขัน บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) มีกลยุทธ์การปรับรายการให้ทันกับยุค

สมัยตลอดเวลา โดยมีจุดเน้นทำรายการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ทำรายการที่เป็นเนื้อหาสาระที่ยาก แต่อยู่ในรูปแบบการนำเสนอที่ผู้ชมสามารถรับชมได้ง่าย และสนุกสนาน อาทิเช่น รายการคุณพระช่วย และชิงค่าสวรรค์

นิติรัฐ รัตนชารี (2563) ศึกษาเรื่อง การจัดความคิดสร้างสรรค์ในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ กรณีศึกษา บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) พบว่า เทคนิคในการคิดสร้างสรรค์ รายการโทรทัศน์ของบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) มี 7 วิธี

(1) ต่อยอด เป็นการนำเนื้อหา หรือรายการที่มีอยู่แล้วมาต่อยอด แยกแขนงออกไปในมุมมองใหม่ ๆ โดยอาจจะพัฒนาจากเรื่องที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้ว แล้วนำมาต่อยอด เช่น รายการดัง ๆ จากต่างประเทศ หรือรายการที่เคยผลิตแล้วนำมาคิดแตกแขนงในหลายมุมมองที่ยังไม่เคยเสนอ เช่น The Mask Singer ที่ต่อยอดไปเป็น The Mask Mirror, The Mask Linethai, The Mask งานวัด หรือรายการคนอวดฝีมือเล่าเรื่องผีแต่ต่อยอดปรับเอาเรื่องกรรมมาเล่ามาทำเป็นรายการที่น่าสนใจ เพราะเรื่องผีเป็นเรื่องของคนตาย แต่เรื่องกรรมเป็นเรื่องของคนที่ยังมีชีวิตอยู่ เลยเกิดเป็นรายการ เลขอวดกรรม ขึ้นมา หรือรายการชิงค่าสวรรค์ที่ต่อยอดไปเป็นรายการไม้ค้ทองคำที่มีหลายซีซั่น และแตกแขนงมาเป็นไม้ค้ทองคำ 3 ถู และก็เป็นไม้ค้หมัดหนึ่ง, ไม้ค้ทองคำหมอลำฝั่งเพชร, ไม้ค้ทองคำเด็ก, นักร้องสองไม้ค้เป็นรายการตระกูลไม้ค้ซึ่งแต่ละรายการก็จะมีรูปแบบรายการที่แตกต่างกันไป เป็นการต่อยอดจากสิ่งที่ทีมทำงานอยู่ สิ่งที่ทีมมีประสบการณ์ รูปแบบเนื้อหารายการที่มีมาก่อน ถือเป็นอิทธิพลที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์อย่างยิ่ง มันทำให้เห็นตัวอย่างที่เราควรหยิบมาใช้ต่อยอด

(2) ผสมผสาน เป็นการนำเรื่องเล็กที่ไม่ใหญ่มาก หลาย ๆ สิ่งมาประสมกันแล้วทำให้เกิดเรื่องใหม่ ๆ ขึ้นมา ยกตัวอย่างเช่น รายการปริศนาฟ้าแลบที่นำเอาการตอบคำถามกับเก้าอี้หวาดเสียวมาอยู่ด้วยกัน หรือรายการ Who is my chef ที่มีส่วนผสมของรูปแบบรายการอาหารกับรายการ I can see your voice ที่หาเสียงเพราะเสียงเพี้ยน กลายเป็นรูปแบบรายการที่ต้องหาเมนูอาหารจานอร่อยกับไม่อร่อย

(3) หยิบเรื่องใกล้ตัว เป็นวิธีการนำเรื่องเล็ก ๆ รอบตัว ที่เราเห็น ที่เราสังเกต ที่เราชอบ ที่เราได้ยิน ที่เราสนใจ หรือสถานการณ์ปัจจุบันที่กำลังเป็นกระแส โดยนำเรื่องเหล่านั้นมาพัฒนาความคิดต่อ เช่น รายการ ปัญญาป่วนสุข เป็นเรื่องที่อยู่ในกระแส คิดจากเรื่องที่เราประชาชนเดือดร้อนจากสถานการณ์ Covid-19 ซึ่งทำให้ชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องชีวิต หยุตงาน โดนไล่ออกจากงาน พอมาคิดในมุมมองของสื่อบันเทิง ที่พอจะช่วยเหลือประชาชนได้ ก็เลยเกิดเป็นรายการปัญญาป่วนสุขขึ้นมา เป็นตัวอย่างรายการที่คิดจากกระแสสังคม เหตุการณ์ปัจจุบันและจากข่าวที่มี

(4) ขยายให้ใหญ่ เป็นวิธีคิดจากการนำเรื่องเล็ก ๆ หลายเรื่องของสิ่งที่ต้องการจะเล่า มารวมกันเป็นเรื่องเดียวที่ใหญ่ขึ้น ขยายออกไปให้กว้าง ให้ใหญ่มากขึ้น เป็นจักรวาลของเรื่องนั้น ๆ ยกตัวอย่างเนื้อหา (Content) จากรายการคุณพระช่วย เช่น เล่าเรื่องกล้วย มีกล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ กล้วยหอม นานากล้วย กล้วยทอด ค้างคาวกินกล้วย กล้วยนานาชาติทำแพจากต้นกล้วย เป็นการเล่าเรื่องกล้วยเรื่องเดียวที่ใหญ่ขึ้น

(5) ย่อให้เล็ก เป็นวิธีคิดจากการนำเรื่องใหญ่มา ๆ เนื้อหาที่เยอะมาก ๆ มาย่อให้เล็กลง ทำให้กระชับขึ้น แต่ยังครบถ้วน ทำให้เหลือแต่ประเด็นที่สำคัญ และจำเป็นต่อการนำเสนออย่างเหมาะสมทางโทรทัศน์จริง ๆ ยกตัวอย่างเนื้อหา (Content) จากรายการคุณพระช่วย เช่น การเอาเรื่องใหญ่มาย่อให้ครบ แต่เล็กลง ให้เหลือแต่หัวข้ออย่างเช่น การบีบเล่าเรื่องโขนทั้งหมดที่ใช้เวลาโชว์ 4 ชั่วโมง ให้เหลือแค่ 4 นาทีเพื่อให้เวลาเหมาะสมกับรายการโทรทัศน์

(6) ขยี้ให้ลึก เป็นวิธีการคิดข้อมูลแบบเจาะลึกลงไปให้สุด ไม่ได้คิดแค่ระดับผิวเผิน คือต้องขยี้ถึงแก่นถึงรากของเรื่องนั้น ๆ ยกตัวอย่างเนื้อหา (Content) จากรายการคุณพระช่วย ชื่อตอนว่า “กบกาลไทย” เจาะลึกกบกาลไทยของผู้หญิงผู้ชายในยุคต่าง ๆ จนมาถึงตอนหัวล้าน ที่รวมคนหัวล้าน 8 คน มาเดินแฟชั่นโชว์ แล้วทีมงานเขียนเพลงแหล่มาใหม่ สำหรับโชว์ ซึ่งเป็นการขยี้ให้ถึงเจาะลึกไปอีกในเนื้อหาเรื่องของกบกาลไทย หรือนำเทคนิคขยี้ให้ลึกมาใช้ในการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ เช่น การสัมภาษณ์แขกรับเชิญในรายการที่เขาเสียใจมาก ถ้าเป็นในมุมมองของช่องอื่นอาจจะเสียใจเพราะพ่อ แม่ สามีเสียชีวิต แต่ถ้าในมุมมองของเวิร์คพอยท์แขกรับเชิญเสียใจมาก เสียใจถึงขนาดที่สามีเสียชีวิตก็กินกระดุกสามีหมดทั้งโกฏิจะเป็นแบบนั้น ไม่ใช่แค่การสัมภาษณ์แค่ผิวเผิน แต่จะขยี้ไปให้สุด ซึ่งเทคนิคขยี้ให้ลึกเป็นเหมือนมาตรฐานของการคิดของเวิร์คพอยท์

(7) ฉีกให้สุด เป็นการคิดในมุมมองอื่น คิดไปอีกทางแบบตรงกันข้าม คิดในมุมกลับแบบสวนทาง ไม่คิดซ้ำทางเดิม ตัวอย่างเช่น ทุกรายการอาหารที่พูดถึงเมนูอาหาร เล่าถึงวิธีการคิดของอาหารเมนูนั้น ๆ แต่รายการ Who is my chef เลือกที่จะเสนอเมนูอื่น ๆ ของอาหาร ให้ผู้ชมได้รู้จักเชฟมากขึ้น ได้รู้จักร้านอาหารของเชฟมากขึ้น และคนเป็นเชฟอาจจะมีความชอบด้านอื่น ๆ อีกนอกจากการทำอาหาร ซึ่งผลลัพธ์หลังจากออกอากาศคือผู้ชมตามไปร้านอาหารของเชฟ เพราะคนสนใจและอยากรู้จักเชฟมากขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าของร้าน

วิชาษา บุญมี, ศรัณย์ธร ศศิธรนากรแก้ว (2566) ศึกษาเรื่อง การสร้างสรรค์รายการเพลงที่มีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศของช่องเวิร์คพอยท์ หมายเลข 23 พบว่า ด้านกระบวนการผลิต การสร้างสรรค์รายการเพลงที่มีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศนั้น จะต้องคำนึงถึง กระบวนการ วิธีการทำงาน แบบแผน ขั้นตอน ข้อจำกัดและกฎระเบียบที่เจ้าของลิขสิทธิ์กำหนด ก่อนการผลิตจะเริ่มจากการได้ดูรายการที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพื่อศึกษา และทำการแกะเทปเพื่อนำมาผลิตในรูปแบบที่ทางเราอยาก

นำเสนอ ซึ่งทางเจ้าของลิขสิทธิ์จะส่งทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญมาเพื่อเผยแพร่และเป็นที่ปรึกษาให้ตลอดและด้านความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์รายการเพลงที่มีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ สามารถใช้เครดิตของต่างประเทศทำให้รายการมีความน่าสนใจมากขึ้น แต่อาจจะไม่ตรงกับนิสัยคนไทยทั้งหมด จึงต้องมีการคิดและปรับเพิ่มเติม แต่ต้องยังคงคอนเซ็ปต์ของลิขสิทธิ์เอาไว้ด้วย

เชมินิจ จามิกรณ์ และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย ซึ่งได้ว่าปัจจัยด้านทักษะของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ทักษะด้านภาษา ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพต้องเป็นผู้ที่ใช้ภาษาได้ดี พูดจาชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี มีจังหวะในการพูด ใช้ถ้อยคำในการสื่อสารได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนรู้จักเลือกใช้ภาษากายประกอบคำพูดได้อย่างเหมาะสม ทักษะด้านน้ำเสียง ต้องเป็นผู้ที่มีน้ำเสียงน่าฟัง รู้จักใช้น้ำเสียงที่แตกต่างกันเพื่อให้การสื่อความหมายของผู้ดำเนินรายการชัดเจนขึ้น เช่น ใช้เสียงดังขึ้นเมื่อเกมการแข่งขันกำลังสนุก ตื่นเต้น เพราะมนุษย์เรามีเสียงแตกต่างกัน แต่ทุกคนก็มีเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ ใครมีเนื้อเสียงดีและไพเราะอยู่แล้วถือว่าเป็นต้นทุนที่ดี เพราะทำให้การพูดน่าฟัง และมีโอกาสประสบความสำเร็จด้านการพูดได้มากกว่า นักพูดที่มีเสียงเบาเล็กเหมือนเด็ก เสียงที่ทุ้มจนเกินไป แหลมนจนแสบหู หรือแหบแห้งจนคนฟังเหนื่อยแทน จะทำให้การพูดไม่ค่อยน่าฟัง ขาดความน่าเชื่อถือ ไร้เสน่ห์เพราะแทนที่คนฟังจะสนใจเนื้อหาที่เราพูด กลับถูกดึงความสนใจไปที่เสียงไม่รื่น ทักษะด้านพัฒนาเนื้อเสียง

สมพล มาสุปรีดี (2548) ศึกษาเรื่อง “ตัวตลก” : กระบวนการเข้าสู่อาชีพและการดำรงอาชีพเมื่อก้าวเข้าสู่อาชีพตัวตลกแล้ว ตัวตลกแต่ละคนต้องมีการเรียนรู้และปรับตัว มีการฝึกฝนทักษะเพิ่มเติม โดยกระทำผ่านเพื่อนร่วมงาน ศึกษาจากสื่อ เช่น วิดีโอ ซีดี หนังสือของต่างประเทศ และจากประสบการณ์การลองผิดลองถูก ด้วยตนเอง มีการเรียนรู้และปรับกลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น งานปาร์ตี้ งานในสวนสนุก งานร้านอาหาร และการจัดการกับลูกค้าประเภทต่าง ๆ

ภารดี ภัทรโชคชัย (2559) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และแนวโน้มในการรับชมรายการ The Mask Singer ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียน-นักศึกษา เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 35 – 50 ปี มีสถานภาพโสด การศึกษามีระดับปริญญาตรี มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท/เดือน มากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ด้านการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการเปิดรับสื่อจากช่อง 23 Workpoint TV เปิดรับสื่อในเรื่องการแข่งขันร้องเพลงของหน้ากากมากที่สุด ด้านการรับชมรายการ มีค่าเฉลี่ยความถี่ในการรับชม 4 ครั้ง/เดือน เมื่อจำแนกตามลักษณะการรับชมสดพบว่า รับชมผ่านทางช่อง 23 Workpoint TV และลักษณะการรับชมย้อนหลังผ่านทางช่อง Youtube มีการชมกับครอบครัวมากที่สุดมาตั้งแต่ซีซั่นที่ 1

และเหตุผลในการรับชมเพื่อความบันเทิงคลายเครียดมากที่สุด ในด้านทัศนคติที่มีต่อรายการ The Mask Singer ด้านเนื้อหารายการ พบว่า มีทัศนคติที่มากที่สุดในเรื่องเสื้อผ้าที่หน้ากากใม่มีการออกแบบที่สร้างสรรค์ ประณีต สวยงามอลังการ อันดับที่ 2 คือ การสัมภาษณ์ระหว่างกรรมการกับหน้ากากมีความสุขสนุกสนาน เฮฮาถูกใจผู้ชม และข้อที่มีทัศนคติน้อยที่สุดคือ วีดีโอเปิดตัวหน้ากากมีความอลังการ น่าสนใจดึงดูดผู้ชมส่วนทัศนคติด้านการวิจารณ์นำเสนอ พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติมากที่สุดในเรื่องพิธีกรดำเนินรายการได้ดี มีเสน่ห์ดึงดูดใจทำให้น่าติดตาม อันดับที่ 2 มีทั้งรายการมีความหลากหลาย มีความคิดสร้างสรรค์น่าสนใจในการติดตามชม และข้อที่มีทัศนคติน้อยที่สุด คือ เรื่องการแทรกการโฆษณาสินค้าในรายการมีความเหมาะสม

อลิสา ชินคงอำนาจ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับชมรายการ The Mask Singer หน้ากากนักร้อง โดยสรุปผลการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ในปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับชมรายการ The Mask Singer ดังนี้

1. ผู้ผลิตรายการควรมีการพัฒนาารูปแบบรายการให้มีความทันสมัย เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นไปตามกระแสค่านิยมตามกาลเวลา ณ ขณะนั้น โดยในปัจจุบันในอุตสาหกรรมผลิตรายการโทรทัศน์มีการแข่งขันที่สูง เนื่องด้วยมาจากมูลค่าของอุตสาหกรรมที่สูงถึงหมื่นล้านบาทต่อปี นอกจากนี้ปัจจุบันผู้ชมรายการยังใช้สื่อออนไลน์ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์นั้น จำเป็นต้องมีการใช้กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์ให้มากยิ่งขึ้น ทำให้เป็นช่องทางที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันกับคู่แข่งในธุรกิจได้ อย่างเช่น การทำกิจกรรม The Mask Spy Room By AIS ที่มีอยู่แล้ว ควรพัฒนาให้ผู้ชมรายการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ สร้างความสัมพันธ์ของผู้ชมรายการกับผู้เข้าแข่งขันให้ใกล้ชิดมากขึ้น รวมทั้งพัฒนารายการให้มีความแตกต่างและมีความโดดเด่นมากขึ้นจากซีซั่นที่แล้ว ซึ่งจะให้ผู้ชมไม่รู้สึกเบื่อและมีความตื่นเต้นในสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในรายการ

2. ผู้ผลิตรายการควรให้ความสำคัญกับการคัดเลือกผู้เข้าแข่งขัน เนื่องจากว่าผู้แข่งขันในรายการเป็นส่วนที่สำคัญของรายการ มีส่วนที่ดึงดูดใจผู้ชมได้และสามารถสร้างกระแสความนิยมให้แก่รายการ เพราะถ้าหากผู้แข่งขันไม่เป็นบุคคลที่อยู่ในความสนใจของผู้ชม หรือคนดังที่ผู้ชมทุกคนรู้จัก อาจจะทำให้ผู้ชมรายการไม่รู้สึกสนใจในการติดตามรับชมรายการก็เป็นได้ นอกจากนี้ผู้ชมรายการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการแสดงโชว์ต่าง ๆ ของผู้เข้าแข่งขันอีกด้วย คอยลุ้นว่าในแต่ละครั้งนั้น ผู้เข้าแข่งขันจะมีอะไรที่นำมาแสดงเรียกคะแนนโหวตจากคณะกรรมการ จากผู้ชมในสตูดิโอได้ดังนั้นผู้เข้าแข่งขันที่จะเข้าร่วมรายการจะต้องมีความสามารถและดึงความสามารถมาใช้ในการทำให้ผู้ชมรายการสนใจและติดตามให้ได้

3. ชูตหน้ากากต่าง ๆ ที่ทางฝ่ายรายการคิดและจัดทำให้ผู้แข่งขันถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในรายการที่ทำให้ผู้ชมรายการสนใจและคอยติดตามว่า ในแต่ละซีซั่นนั้น ผู้เข้าแข่งขันจะเป็นหน้ากากอะไร และมีชุดลักษณะอย่างไร จึงเป็นเหตุผลทำให้ทางผู้ผลิตรายการควรที่จะให้ความสำคัญกับรายละเอียดในการแต่งกายของผู้เข้าแข่งขันในรายการด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้รายการสามารถดึงดูดผู้ชมรายการได้ตลอดทั้งซีซั่น

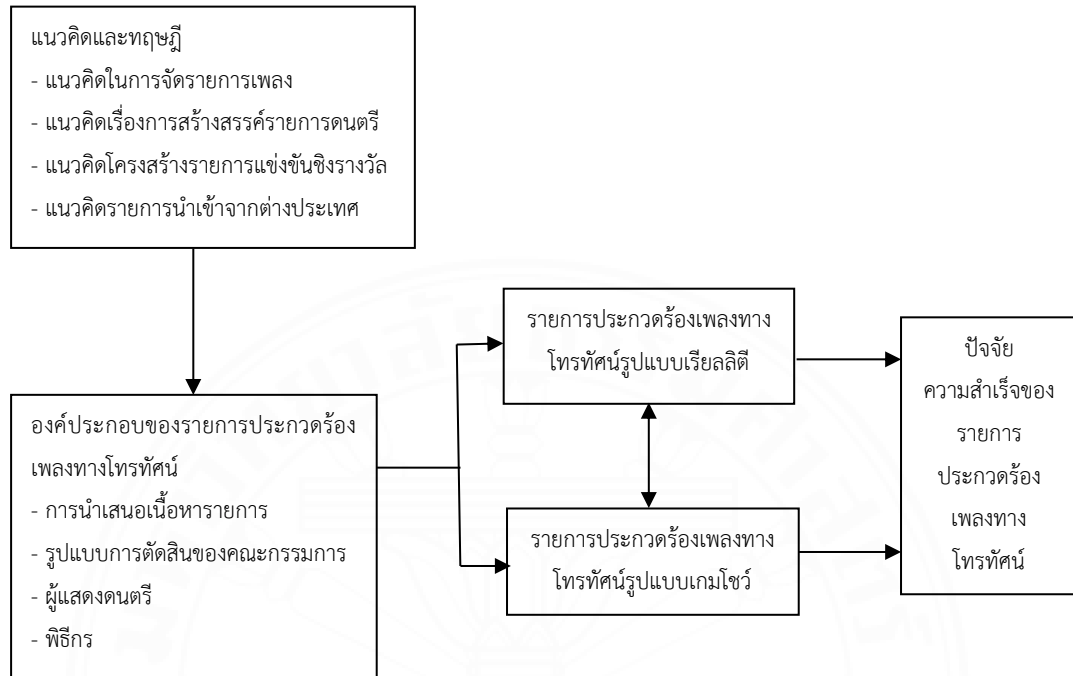
4. พิธีกรและกรรมการของรายการนั้น มีบทบาทสำคัญมากในการดำเนินรายการให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความน่าสนใจ น่าติดตามแก่ผู้ชมรายการ ดังนั้น ผู้ผลิตรายการจำเป็นต้องคัดเลือกพิธีกรและกรรมการที่มีความสามารถแล้วให้ความคิดในการดำเนินรายการว่า จะมีรูปแบบอย่างไรที่จะสามารถสร้างความนิยมให้แก่รายการได้และทำให้ผู้ชมรายการติดตามรายการตลอดการออกอากาศในแต่ละซีซั่น

5. สำหรับคอนเสิร์ตของรายการนั้น จากการที่ได้จัดคอนเสิร์ตมาแล้ว 2 ครั้งแล้วพบว่าในการจัดคอนเสิร์ตที่ผ่านมานั้น ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ชมรายการที่มีความต้องการชมคอนเสิร์ตเป็นจำนวนมาก จึงทำให้พลาดโอกาสในการร่วมสนุกในคอนเสิร์ตจากการจำกัดจำนวนรอบคอนเสิร์ต ดังนั้นควรที่จะมีการเพิ่มรอบคอนเสิร์ตของรายการให้มีมากเพียงพอต่อความต้องการของผู้ชมรายการ

6. จากข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ที่พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการเลือกรับชมรายการ The Mask Singer หน้ากากนักร้องที่แตกต่างกัน โดยที่ผู้ที่มีสถานภาพสมรสมีแนวโน้มที่จะรับชมรายการมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด ซึ่งจากข้อมูลที่สำรวจมาพบว่า ร้อยละ 48.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเลือกที่จะรับชมรายการตามอิทธิพลของบุคคลอื่น โดยเฉพาะครอบครัวและแฟน คิดเป็นร้อยละ 22.4 ดังนั้น ผู้ผลิตรายการควรที่จะพัฒนารูปแบบรายการให้มีความเหมาะสมที่จะเป็นรายการของครอบครัวให้มากขึ้น เพื่อให้รองรับกับผู้ชมในกลุ่มครอบครัวให้มากยิ่งขึ้น

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการค้นคว้าข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับรายการประกวดร้องเพลง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตรายการ The Mask Singer และรายการ ไมค์หมดหนี้ เกี่ยวกับองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ และทำการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารทางวิชาการ บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์ และศึกษาปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษา 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาของรายการประกวดร้องเพลง รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง และพิธีกรรายการประกวดร้องเพลง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ผู้ชมสามารถพบเห็นและได้ยินจากเนื้อหาของรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์โดยวิธีการพรรณนา (Descriptive) เพื่ออธิบายถึงผลการวิจัยในลักษณะต่าง ๆ ที่พบได้จากการศึกษาครั้งนี้

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกแหล่งข้อมูลรายการประกวดร้องเพลงที่ผลิตและออกอากาศในประเทศไทย โดยใช้เกณฑ์รูปแบบรายการ ได้แก่ รายการ The Mask Singer เป็นรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและรายการ ไมค์หมดหนี้ เป็นรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเกมโชว์ ซึ่งทั้งสองรายการเป็นรายการประกวดร้องเพลงที่ได้รับความนิยมสูงสุดในขณะทำการศึกษา

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากแหล่งข้อมูล ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่มีความเกี่ยวข้องกับรายการประกวดร้องเพลง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ คือ

3.2.1 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตรายการ The Mask Singer และรายการ ไมค์หมดหนี้ โดยศึกษาตามหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในรายการ จำนวน 10 คน ได้แก่

1. ดาราราย ศรีจิตรแจ่ม Group Head ฝ่ายผลิตรายการ รายการ The Mask Singer บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

2. ชวิศฐานิต ชัยชาติ Group Head ฝ่ายผลิตรายการ รายการไมค์หมดหนี้ บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

3. สมเกียรติ จันทร์พราหมณ์ พิธีกรรายการไมค์หมดหนี้

4. ชาร่า โฮลเลอร์ กรรมการรายการ The Mask Singer

5. ไชยา มิตรชัย กรรมการรายการไมค์หมดหนี้

6. ศรัณยู วินัยพานิช ผู้เข้าประกวดรายการ The Mask Singer

7. นรเศรษฐ์ ทรงกลด ผู้เข้าประกวดรายการ The Mask Singer

8. ททัยกาญจน์ กล้าหาญ ผู้เข้าประกวดรายการไมค์หมดหนี้

9. อภิชาติ ชาชุมพร ผู้เข้าประกวดรายการไมค์หมดหนี้

10. กันณพงศ์ สุระกำแหง ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน ฝ่ายผลิตดนตรี

3.2.2 ผู้เชี่ยวชาญในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับรายการประกวดร้องเพลงที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ The Mask Singer และรายการ ไมค์หมดหนี้ จำนวน 3 คน ได้แก่

1. สุธาสินี บุศราพันธ์ ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการ บริษัท เดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)

2. นายปลั่งกร อัครชัย หัวหน้าส่วนวิเคราะห์การตลาด ฝ่ายการตลาด บริษัท เดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)

3. นายวรารุช โพธิ์ยิ้ม ผู้เข้าประกวดรายการ The Star ค้นฟ้า คว่าดาว ปี 9

3.2.3 นักวิชาการ จำนวน 2 คน ได้แก่

1. ดร.ปรัชญา เปี่ยมการุณ อาจารย์วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ดร.พันธกานต์ ทานนท์ ผู้ช่วยหัวหน้าหลักสูตรสื่อดิจิทัลและการสร้างสรรค์
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ทั้งนี้ในการนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะนำเสนอโดยไม่ระบุชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองเพื่อเจาะลึกในประเด็นที่ศึกษา แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งมีประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและปัญหามาในการวิจัย โดยคำถามมีลักษณะปลายเปิด เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้มีแนวคำถามดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์

1. องค์ประกอบที่ผู้ผลิตให้ความสำคัญในการผลิตรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์คืออะไร
2. แนวทางการสร้างสรรค์แต่ละองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์คืออะไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

1. ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์คืออะไร
2. องค์ประกอบใดของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของรายการ
3. แนวโน้มของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในอนาคตจะเป็นไปในทิศทางใด

3.4 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความถูกต้องแม่นยำ (Validity) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ด้านบุคคล โดยทำการรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันจากบุคคลหลายคน ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในรายการผลิตรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้แก่ ผลการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์ และผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

4.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหารายการโทรทัศน์รูปแบบรายการประกวดร้องเพลงโดยรายการที่ใช้ในการศึกษามีทั้งสิ้น 2 รายการ คือ รายการ The Mask Singer ที่เป็นรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตี ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 20.00 น. ทางช่องเวิร์คพอยท์ และรายการ ไมค์หมดหนี้ ที่เป็นรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตี ออกอากาศทุกวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 18.00 น. ทางช่องเวิร์คพอยท์ โดยทุกรายการผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะที่ออกอากาศตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2561 จากการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเกี่ยวกับรายการประกวดร้องเพลง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับรายการดนตรี แนวคิดเกี่ยวกับรายการเกมโชว์ และแนวคิดเกี่ยวกับรายการเรียลลิตี มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์องค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ และพิจารณาขั้นตอนการผลิต บทบาทหน้าที่ คุณค่า และสิ่งที่คุณชมพบเห็นและได้ยินผ่านหน้าจอโทรทัศน์ในรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ โดยนำแนวคิดรายการนำเข้าจากต่างประเทศมาใช้เพิ่มเติมในรายการ The Mask Singer ซึ่งเป็นรายการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยจำแนกองค์ประกอบได้ดังนี้ การนำเสนอเนื้อหารายการประกวดร้องเพลง รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง และพิธีกรรายการประกวดร้องเพลง

ตารางที่ 4.1

องค์ประกอบของรายการ *The Mask Singer* และ *ไมค์หมดหนี้*

องค์ประกอบ	The Mask Singer	ไมค์หมดหนี้
การนำเสนอเนื้อหารายการประกวดร้องเพลง		
รูปแบบรายการ	เรียลลิตี	เกมโชว์
แนวเพลงที่ใช้ประกวด	ทุกแนว	เน้นเพลงลูกทุ่ง
ลักษณะการออกอากาศ	เทปและถ่ายทอดสด ทุกวันพฤหัสบดี	เทป จันทร์-พฤหัสบดี
การแนะนำผู้เข้าประกวด	มี VTR	มี VTR
การแสดงบนเวที	มี	ไม่มี
ของรางวัลสำหรับผู้ชนะ	ไม่มี	มี
รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง		
กรรมการ	5 – 7 คน	3 คน
ผลโหวตจากผู้ชมในสถานที่ถ่ายทำ	มี	ไม่มี
ผลโหวตจากผู้ชมที่บ้าน	ไม่มี	ไม่มี
คำแนะนำจากคณะกรรมการ	มี	มี
ความน่าเชื่อถือของกรรมการ	มี	มี
ความโปร่งใสในการตัดสิน	ไม่เปิดเผย	มี
ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง		
ผู้เข้าประกวด	มี	มี
ความสามารถด้านการร้องเพลงของผู้เข้าประกวด	มี	มี
ความสามารถด้านอื่น ๆ ของผู้เข้าประกวด	มี	ไม่มี
เพลงที่ใช้ในการประกวด	มี	มี
นักดนตรี	มี	ไม่มี
การเรียบเรียงดนตรีใหม่	มี	ไม่มี
พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง		
จำนวนพิธีกร	1 คน	1 คน
ทักษะด้านการสื่อสารของพิธีกร	มี	มี
ความเชี่ยวชาญพิเศษด้านด้านดนตรีของพิธีกร	ไม่มี	ไม่มี
ความเหมาะสมกับรายการ	มี	มี

หมายเหตุ. สรุปรubyผู้วิจัย

จากการจำแนกองค์ประกอบแล้วนำมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีที่กล่าวไป จะพบว่าในรายการประกวดร้องเพลงทั้งสองรูปแบบมีรายละเอียดในองค์ประกอบที่เป็นทั้งรูปธรรม คือสิ่งที่สามารถพบเห็นและได้ยิน และนามธรรม คือสิ่งที่รับรู้ได้จากการวิเคราะห์ตีความสิ่งที่พบเห็นและได้ยิน

4.1.1 การนำเสนอเนื้อหารายการประกวดร้องเพลง

จากการศึกษารายการ The Mask Singer ช่องเวิร์คพอยท์ เป็นรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ที่มีรูปแบบเป็นรายการเรียลลิตี โดยชื่อลิขสิทธิ์รูปแบบรายการ “Miseuteori Eumaksyo Bokmyeon-gawang” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายการ “Ilbam” ที่เป็นลิขสิทธิ์ของบริษัท Munhwa Broadcasting Corporation (MBC) จากประเทศเกาหลีได้นำมาผลิตเป็นรูปแบบรายการของประเทศไทย ผลิตรายการโดย บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 20.00 น. ทางช่องเวิร์คพอยท์ (เดลินิวส์, 2560)

เป็นรายการที่สามารถทำเรตติ้งสูงสุดได้ถึง 13.371 ในวันที่ 23 มีนาคม 2560 ทั้งนี้ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2561 มีฤดูกาลแข่งขัน 6 ซีซั่น ดังนี้

ตารางที่ 4.2

ฤดูกาลแข่งขันรายการ The Mask Singer ในช่วง พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561

ซีซั่น	ออกอากาศครั้งแรก	ออกอากาศรอบชิงชนะเลิศ	แชมป์กลุ่ม	หน้ากาที่ได้แชมป์	บุคคลที่อยู่ภายใต้หน้ากาก	จำนวนตอน
1	6 ตุลาคม พ.ศ. 2559	30 มีนาคม พ.ศ. 2560	A	หน้ากากทุเรียน	อิสรา กิจนิตยชีวี (ทอม)	20 ตอน
2	6 เมษายน พ.ศ. 2560	31 สิงหาคม พ.ศ. 2560	D	หน้ากากซูม่	ศรัณย์รัชต์ วิสุทธีธาดา (ลิเดีย)	
3	7 กันยายน พ.ศ. 2560	1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561	B	หน้ากากหนอนซาเขียว	อนุวัฒน์ สงวนศักดิ์ภักดี (บอย พีชเมกเกอร์)	
4	8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561	21 มิถุนายน พ.ศ. 2561	A	หน้ากากเปิดน้อย	ธนนท์ จำเริญ (นนท์)	
Project A	28 มิถุนายน พ.ศ. 2561	4 ตุลาคม พ.ศ. 2561	Sky War	หน้ากาก The Sun	ปริญญ์ เสือจงพรุ (จิว)	15 ตอน
Line Thai	25 ตุลาคม พ.ศ. 2561	7 มีนาคม พ.ศ. 2562	ไม้ตรี	หน้ากากตุ๊กตุ๊ก	ปรางทิพย์ แกลง (ปราง)	20 ตอน

หมายเหตุ. จาก หน้ากากนักร้อง, โดย วิกีพีเดีย, 2560, (<https://th.wikipedia.org/wiki/หน้ากากนักร้อง>)

โดยรายการ The Mask Singer เป็นรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีที่ซื้อลิขสิทธิ์จากประเทศเกาหลีใต้ ในแต่ละซีซั่นมีผู้เข้าแข่งขันทั้งหมด 32 คน แข่งขันร้องเพลงโดยปกปิดตัวตนด้วยชุดและหน้ากาก ซึ่งคณะกรรมการจะพยายามทายว่าหน้ากากนั้นคือใคร ผู้เข้าประกวดคนใดชนะจากคะแนนเสียงของกรรมการและผู้ชมในห้องส่งจะได้ผ่านเข้าไปสู่อันดับถัดไป ส่วนผู้เข้าประกวดที่แพ้ จะต้องถอดหน้ากากออกเพื่อเปิดเผยตัวตน ส่วนแชมป์ของซีซั่นจะมีการเปิดหน้ากากในสัปดาห์สุดท้าย การแข่งขันของผู้เข้าประกวดทั้ง 32 คน จะถูกแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่ม A, กลุ่ม B, กลุ่ม C และกลุ่ม D ซึ่งในซีซั่นที่ 1 เทปแรกรายการระบุว่าการแข่งขันของผู้เข้าประกวดทั้ง 24 คน จะถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม A, กลุ่ม B และกลุ่ม C เท่านั้น ต่อมาเทปต่อมาจึงมี 4 กลุ่มในปัจจุบันเนื่องจากกระแสดอรับรายการที่ดี จึงทำให้มีกลุ่มละ 8 คน ซึ่งจะถูกจับคู่ในการแข่งขัน 4 คู่ ผู้เข้าประกวดคนใดชนะจะได้ผ่านเข้ารอบถัดไป โดยในรอบถัดไปนั้นจะทำการแข่งขันกัน 2 คู่ (คู่ละ 2 คน) หลังจากนั้นจะเป็นรอบตัดสินของแต่ละกลุ่ม โดยจะทำการแข่งขันกันเพียง 2 คน ที่เป็นผู้ชนะจากในรอบก่อนหน้า โดยในรอบนี้ถ้าผู้เข้าประกวดคนใดชนะ จะเป็นตัวแทนกลุ่มเพื่อมาแข่งขันกันในรอบสุดท้าย เพื่อหา The Mask Singer ซึ่งเป็นผู้ชนะเพียงคนเดียว โดยกรรมการจะมีทั้งหมด 6 - 7 คน ในแต่ละเทปที่ออกอากาศ ซึ่งจะมีการสลับสับเปลี่ยนกรรมการในแต่ละเทปที่ออกอากาศ อีกทั้งยังมีกรรมการรับเชิญเข้ามาร่วมในรายการในบางเทป (วิกิพีเดีย, 2560) ซึ่งเนื้อหารายการสร้างความบันเทิงสนุกสนาน สร้างความอยากรู้อยากเห็นตลอดรายการจนกว่าจะเฉลย เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ชมที่บ้านและผู้ชมในห้องส่งในการให้คะแนน ตื่นตาตื่นใจกับคอสตูมการแต่งตัวของหน้ากากนักร้อง การตัดสินที่ไม่ซับซ้อนของรายการนี้ แพ้ตกรอบ ชนะเข้ารอบ

“เป็น reality เกมโชว์ อาจจะไม่ได้เห็นชีวิตจริงของคนแข่ง แต่ว่าเราจะมี การปริศนาคำของตัวละครหน้ากาก ว่าเค้าเป็นยังไง มาจากไหน มีชื่อร้อง มีเบื้องหลัง ซึ่งมาจากคาแรคเตอร์ของหน้ากาก ต้นฉบับจะมีการแข่งทุกสัปดาห์ สัปดาห์ต่อสัปดาห์ ไม่มีเป็นกรูปแบบของเรา ที่เราแบ่งเป็นกลุ่ม เป็นซีซั่นเพราะอยากให้มันมีแชมป์ มีการติดตาม แล้วควิดาราบ้านเราไม่ได้ง่าย” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2561)

“ที่รายการนี้ผมไปประกวดได้ เพราะรูปแบบรายการเค้าไม่ให้เราเป็นใคร ซึ่งมันน่าสนใจตรงนี้ เป็นรายการแข่งขันที่ไม่เหมือนใคร และน่าสนใจมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2561)

ภาพที่ 4.1

การแข่งขันในรอบตัวแทนกลุ่มของรายการ *The Mask Singer* ออกอากาศวันที่ 9 มีนาคม 2560

หมายเหตุ. จาก เผยโฉมหน้าเหล่า “*The Mask Singer*” ทั้ง 31 คน !!!, โดย True ปลุคปัญญา, 2560, (<https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/57039/-blog-newentth-newent-new-enttv-ent-entmus->)

ในการโชว์บนเวทีของรายการเป็นการแสดงความสามารถด้านการร้องและการแสดงบนเวที มี VTR แนะนำเหล่าหน้ากากโดยดูจากคาแรคเตอร์ตัวจริงว่ามีอะไรที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะมีจุดเล็ก ๆ ที่บอกใบ้ผู้ว่าคือใคร โดยโชว์ที่ถ่ายทอดออกมามีความสนุก ตลก อลังการ น่าตื่นตาตื่นใจ ทั้งแสง สี เสียง คอสตูมหน้ากากของนักร้องแต่ละคน นอกจากนั้นด้วยสัดส่วนเนื้อหารายการที่ไม่ได้เน้นแค่การแข่งขันร้องเพลงแต่ยังมุ่งเน้นการพูดคุย การปล่อยให้ผู้ชมได้บันเทิงไปกับการได้เห็นกรรมการถกเถียงกันและกัน ได้สนุกไปกับการลับฝีปากช่วงถามตอบ ระหว่างผู้เข้าประกวดกับกรรมการหลังการร้องเพลง

“การโชว์บนเวที ต้องครีเอททุกโชว์ เลือกจากเพลง ตีความจากเพลงแล้วคิดว่าจะโชว์ยังไง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2561)

“เลือกเพลงเองหมดเลย โจทย์ของเราคือ เลือกเพลงที่เราชอบ และเป็นเพลงที่ร้องไปแล้วคนรู้จัก ไม่เอาอันดีเกิน ความต้องการของเราคือ เรอบอกทีมงานตั้งแต่แรกแล้วว่าเราอยากขึ้นบนเวทีแล้วเหมือนร้องเพลงให้คนเยอะ ๆ ฟัง เพราะเรามีความสุขมากที่เราร้องเพลงให้คนฟัง เราอยากได้ความรู้สึกที่เราร้องไปแล้วคนร้องตามเราด้วย เราไม่อย่างแค่ร้องโชว์อย่างเดียวแล้วคนไม่ร้องตามเรา เราตีความว่านี่คือเวทีคอนเสิร์ตแล้วฉันร้องเพลงให้คนเป็นล้านฟัง เราก็เลยเลือกเพลงที่คนรู้จักหมดเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2561)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าลักษณะของการผลิตและการถ่ายทอดรายการ The Mask Singer มีจุดเด่นสำคัญแบ่งออกเป็น 4 จุดสำคัญคือ ผู้เข้าประกวดที่เชิญมา ต้องร้องเพลงได้อย่างไพเราะ รายการมีความสนุก ตลก ตรงจริตคนไทย ชูกับหน้ากากอลังการจนชวนให้พูดถึงในทุกเทป และสุดท้ายโปรดักชันต้องเล่นใหญ่ไปให้สุด ซึ่งจากจุดเด่นสำคัญดังกล่าวส่งผลทำให้รูปแบบรายการของรายการหลุดกรอบรายการร้องเพลงทั่วไปสร้างความแปลกใหม่ให้กับผู้ชมที่ต้องคอยติดตามตั้งแต่ต้นจนจบการเล่นกับอารมณ์ของผู้ชมที่ปิดบังตัวตนของนักร้องเป็นความลับ ด้วยเครื่องแต่งกายที่ สุดแสนอลังการ กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น คาดเดากันไปต่าง ๆ นานาว่าจะ เป็นใคร ความสนุกของรายการ The Mask Singer ก็คือความลับ ดังนั้นรายการนี้จึงมีการเก็บความลับที่มากกว่าระดับที่รายการอื่นเคยทำในประเทศไทยก็ว่าได้ เพื่อเก็บความลับให้ได้ว่าภายใต้หน้ากากนั้นคือใคร ขั้นตอนการเก็บความลับสุดยอดของรายการนี้ได้แก่

1. การประชุมลับ ตั้งแต่ก่อนเริ่มถ่ายรายการ ทีมงานของ The Mask Singer ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องประชุมกันในห้องปิดทึบ ไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปได้ โดยเฉพาะตอนประชุมว่าจะเลือกใครมาเป็นผู้เข้าประกวดทั้งสิ้น 32 คน จะไม่มีใครรู้เรื่องนั้นนอกจากทีมงาน ในห้องตัดต่อเองก็ต้องปิดทึบ แม้แต่ผู้บริหารจะเข้าไปก็ต้องเคาะประตูก่อน

2. มีการเซ็นสัญญาและมีค่าปรับหลักแสน ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับรายการ The Mask Singer รวมกว่า 200 – 300 คน ต้องเซ็นสัญญาห้ามเปิดเผยความลับ รวมถึงผู้เข้าประกวดและผู้จัดการส่วนตัวของผู้เข้าประกวดด้วยเช่นกัน หากผิดสัญญาจะมีค่าปรับสูงถึงหลักแสนบาท

3. การเดินทางเป็นความลับ ผู้เข้าประกวดจะต้องมีการเปลี่ยนเป็นรถที่ไม่เคยขับในการเดินทางมาถ่ายรายการ เพื่อป้องกันคนรู้จักเห็นว่าผู้เข้าประกวดคนนั้นมาที่สตูดิโอของบริษัทเวิร์คพอยท์ฯ ถ้าไม่มีรถให้เปลี่ยน ทางทีมงานจะส่งรถไปรับโดยที่มิได้รู้ว่าเป็นรถของของบริษัทเวิร์คพอยท์ฯ

4. การปิดบังตัวตน เมื่อมาถึงสตูดิโอสำหรับถ่ายรายการแล้ว ทั้งผู้เข้าประกวดและผู้ติดตามจำเป็นต้องคลุมผ้าทั้งตัวตั้งแต่หัวจรดเท้าตั้งแต่อยู่บนรถจนกระเด็นเข้าสตูดิโอ เพื่อป้องกันไม่ให้ใครเห็น สาเหตุที่ต้องคลุมผู้ติดตามด้วยเพราะถ้าใครเห็นผู้ติดตามผู้เข้าประกวดจะสามารถสืบหาได้อย่างง่ายดายว่าผู้เข้าประกวดคือใคร

5. ห้องแต่งตัวลับ เมื่อผู้เข้าประกวดเข้าห้องแต่งตัวแล้วจะต้องห้ามออกไปไหนเด็ดขาด โดยมีทีมงานเฝ้าอยู่หน้าห้อง คนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็ไม่สามารถเข้าห้องแต่งตัวได้ ยกเว้นคนที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีการตรวจที่เข้มงวดมาก

6. ไม่มีการช่อมกับนักดนตรี นักดนตรีจะไม่ได้พบกับผู้เข้าประกวดก่อน และไม่มีการช่อมด้วยกันล่วงหน้า แม้แต่ Music Director ยังไม่รู้ว่าผู้เข้าประกวดเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย (MangoZero, 2559)

“มีการเซ็นสัญญา จะไม่ให้ใครรู้เลยว่าเราเป็นใคร ไปทำอะไรมา ทุกอย่างคือความลับ แม้แต่คนในครอบครัวก็ไม่รู้ หลัก ๆ ของสัญญาคือเรื่องการปกปิดตัวตน ห้ามนำเพลงที่ใช้ร้องแข่งขันไปร้องก่อน ห้ามโพสห้ามเผยแพร่ทุกอย่าง หน้ากากที่เค้าออกแบบให้ เค้าให้ใช้ไปปรโมตตัวเองได้หลังจากรายการออกอากาศ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2561)

นอกจากนั้นในเวอร์ชันของประเทศเกาหลีมีแค่การสวมหน้ากากเพื่อปิดบังใบหน้าเท่านั้น ต่างจากของประเทศไทยที่ทำให้เป็นชุดพิเศษปิดทั้งตัว และยังออกแบบให้อลังการจนกลายเป็นหนึ่งในจุดขายของรายการ มีขั้นตอนการปิดบังตัวตนที่แท้จริงของผู้เข้าประกวดที่จริงจังจนไม่มีภาพหลุดให้เห็นแม้แต่คนเดียว ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากในยุคโซเชียลปัจจุบัน การแต่งตัวของผู้เข้าประกวดที่มีความแปลกแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ และสามารถบอกที่มาได้ด้วยว่าอยู่ภายใต้แนวคิดอะไร อีกทั้งมีการใช้ศิลปินดังและคนในวงการบันเทิงมาเป็นผู้เข้าประกวด เช่น รายการ The Apprentice รายการโด่งดังระดับโลกที่ให้คนมาแข่งขันทำผลงานในทางธุรกิจ ทีมที่แพ้ในแต่ละสัปดาห์จะมีคนถูกคัดออก เป็นรายการที่ได้รับความนิยมมาก และความนิยมเพิ่มขึ้นทวีคูณเมื่อมีการเพิ่มรายการ The Celebrity Apprentice เข้ามา โดยใช้ผู้มีชื่อเสียงจากทุกวงการมาเข้าร่วมแข่งขันเป็นหนึ่งในตัวอย่างของการใช้คนดังในรายการประกวดที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก (GQ Thailand, 2560)

คนที่มาประกวดแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นนักร้องอาชีพหรือคนวงการบันเทิงด้านอื่นส่วนใหญ่มีเสียงร้องในระดับคุณภาพ กลายเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงเพิ่มขึ้นเมื่อถอดหน้ากากแล้วคนดูได้เห็นว่าคุณในวงการที่ไม่เคยมีผลงานในสายดนตรีกลับทำได้ดีขนาดนี้ อีกทั้งรูปแบบรายการในเวอร์ชันของประเทศเกาหลีจะออกแนวจริงจัง ทีมงานตอบโคงทได้ดีว่าคนไทยชอบความสนุกสนานมากกว่า การดำเนินรายการของพิธีกรจึงออกแนวผ่อนคลายและช่วยสื่อสารความสนุกจากคณะกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงต่าง ๆ ซึ่งสามารถวิเคราะห์วิจารณ์แบบเรียกรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ ทำให้หลายเทปที่คนดูจดจำมุกตลกหรือคำพูดโดน ๆ ในรายการได้มากกว่าผลโหวตด้วยซ้ำ นอกจากนี้ความยืดหยุ่นในการสลับคนมาทำหน้าที่กรรมการได้ ยิ่งเพิ่มสีสันและความรู้สึกไม่จำเจ

ภาพที่ 4.2

เปรียบเทียบก่อนและหลังการถอดหน้ากากในรายการ *The Mask Singer* ออกอากาศวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560

หมายเหตุ. จาก เผยโฉมหน้าเหล่า “The Mask Singer” ทั้ง 31 คน !!!, โดย True ปลุภักปัญญา, 2560, (<https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/57039/-blog-newentthanewent-new-enttv-ent-entmus->)

ในส่วนของการถ่ายทอดนอกจากจะใช้แพลตฟอร์มของการออกอากาศทางโทรทัศน์แล้ว ยังขยายช่องทางในการเข้าถึงคนดูให้มากที่สุด เร็วที่สุด ทันเวลาที่สุดด้วยการถ่ายทอดสดผ่าน Facebook Live และ YouTube ซึ่งสามารถวัดผลได้ชัดเจนขึ้นไปอีกว่ามีคนดูที่พร้อมจะติดตามมากเป็นล้าน ๆ คน ขณะเดียวกันเจ้าของรายการก็สามารถมอนิเตอร์ดูคอมเมนต์จำนวนมากที่ถาโถมเข้ามา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันที ในฝั่งของผู้ชมเองก็รู้สึกดีที่ตัวเองได้มีส่วนร่วมกับรายการแบบเรียลไทม์ บางคนดูทางโทรทัศน์แต่ก็มาแสดงความเห็นใน Facebook Live ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทาง และการที่ *The Mask Singer* ใช้การออกอากาศแบบเดียวกัน ทำให้กระแสความสนใจและยอดผู้ชมเพิ่มขึ้นมหาศาล ทั้งยังเป็นช่องทางในการโปรโมทด้านอื่น ๆ ได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

สำหรับรายการ ไมค์หมดหนี้ เป็นรายการประเภทแข่งขันความสามารถด้านการประกวดร้องเพลงของ บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ออกอากาศทุกวันจันทร์ - พฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา 18.20 - 19.20 น. ทางช่องเวิร์คพอยท์ เริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่

15 สิงหาคม พ.ศ. 2559 รายการไมค์หมดหนี้ เป็นรายการที่มีเอกลักษณ์อย่างหนึ่งคือรางวัลในการแข่งขัน นั่นคือการเป็นหนี้ จำนวนหนี้ของผู้เข้าประกวดที่มีความแตกต่างกัน มากบ้าง น้อยบ้าง แต่ก็ยังสามารถแข่งขันกันได้ ซึ่งผู้เข้าประกวดเองก็หวังเพียงให้หนี้ที่ตนเองมีอยู่นั้นหมดไป โดยไม่ต้องการที่จะอยากใช้เวทีไมค์หมดหนี้นี้เป็นสะพานทอดให้ตนเองก้าวมาเป็นนักร้องหรือศิลปินแต่อย่างใด กล่าวคือ จากรูปแบบรายการแล้วสิ่งที่รายการไมค์หมดหนี้แตกต่างจากการประกวดร้องเพลงของช่องอื่น ๆ นั่นคือ การช่วยเหลือผู้คนชนชั้นแรงงานหรือชนชั้นล่างที่มีจำนวนมากในประเทศไทย เมื่อความสนุกสนานของรูปแบบรายการเกมโชว์มาผสมรวมกันกับเรื่องราวชีวิตของคนจน การสื่อสารผ่านรายการโทรทัศน์จึงมีความน่าสนใจขึ้น หลังจากออกอากาศครั้งแรกในช่วงหลังปี 2559 รายการไมค์หมดหนี้ยังมีเรตติ้งสูงถึง 2.23 รวมทั้งได้รับความสนใจจากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ในต่างประเทศมากมาย โดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซียจนในที่สุดอินโดนีเซียได้ซื้อลิขสิทธิ์รายการไมค์หมดหนี้ โดยใช้ชื่อว่า Mikrofon Pelunas Hutang ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ Indosiar ในเวลาต่อมา (Workpoint, 2560) ซึ่งรายการไมค์หมดหนี้เป็นหนึ่งในรายการความสามารถ (Talent Contest) ด้านการร้องเพลง มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนชนชั้นล่าง มีรูปแบบการผลิตรายการที่แตกต่างจากรายการเกมโชว์อื่น ๆ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถตอบแทนช่วยเหลือสังคมไปพร้อม ๆ กัน จึงนำเพลงลูกทุ่งมาเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือกลุ่มคนที่เป็นหนี้แต่อยากหมดหนี้ ซึ่งกติกาการประกวดแข่งขันที่ต้องใช้เพลงลูกทุ่ง เนื่องจากเพลงลูกทุ่งถูกผูกติดอยู่กับภาพลักษณ์ของชาวนาและชนชั้นแรงงานหรือชนชั้นล่างที่มีจำนวนมาก โดยมีรูปแบบรายการประกวดร้องเพลงแข่งขันกันเพื่อปลดหนี้ให้กับตนเองหรือครอบครัวที่สร้างความลำบากทุกข์ยากให้กับชีวิตในขณะนั้น และเป็นเวทีที่ไม่เพียงสร้างชื่อเสียงให้กับคนที่อยากเป็นศิลปินและมีตัวตนขึ้นในสังคมเท่านั้น แต่เป็นเวทีที่สามารถแสดงความกตัญญูตเวทีแก่ครอบครัวเพื่อให้หมดหนี้และมีชีวิตการทำงานที่ดีกว่าเดิม ด้วยการร้องเพลงแลกกับเงินรางวัลในการปลดหนี้ที่จะได้รับ ด้วยเหตุนี้รายการเกมโชว์ที่ผสมรวมกันกับเรื่องราวชีวิตของคนจนที่ถือว่าเป็นกลุ่มคนใช้แรงงานหรือชนชั้นล่างของประเทศผ่านรายการโทรทัศน์จึงมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.3

การแข่งขันร้องเพลงในรายการไมค์หมดหนี้ ออกอากาศวันที่ 15 สิงหาคม 2559

หมายเหตุ. จาก ไมค์หมดหนี้ EP.01 | หญิงสาวใจแกร่งยอดกตัญญู | 15 ส.ค. 59 FULL HD, 2559, (<https://www.youtube.com/watch?v=-JlNiyM7WH4&t=1134s>)

อีกทั้งในช่วงท้ายรายการผู้ชมในห้องบันทึกรายการจะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะถือเป็นตัวแทนของผู้ชมทั่วประเทศที่กำลังรับชมอยู่ เป็นสีสันให้กับรายการทั้งคอยลุ้น คอยเชียร์ ทำให้รายการมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการสร้างตัวละครที่ต้องผิดหวังในการแข่งขันให้มีความน่าสนใจในการสู้ในรอบต่อ ๆ ไปจนกว่าจะสามารถปลดหนี้ได้ทั้งหมดอีกด้วย เปรียบเหมือนกับการสู้ชีวิตของคนทั่วไปที่ต้องมีสมหวังและผิดหวัง แต่ก็ต้องไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตาที่พบเจอ ต้องสู้ให้ถึงที่สุดจนกว่าจะประสบความสำเร็จนั่นเอง

“หลักสูตรในการทำรายการทีวี แต่ละผู้จัดก็จะมีหลักสูตรแตกต่างกันไป อย่างไมค์หมดหนี้ อาจจะคิดว่าเป็นรายการประกวดร้องเพลง แต่ต้องดูว่าหัวใจจริง ๆ ของมันคือรายการประเภทอะไร รายการนี้คนประกวดร้องเพลงไม่ได้ร้องเพราะเลิศจิตใจเพอร์เฟค ไม่ต้องร้องแล้วออกอัลบั้ม เป็นซูเปอร์สตาร์เลย คนสองคนแข่งกัน 1 ตอนจบ อาจจะร้องไม่เพราะทั้งคู่ก็ได้ อยู่ที่ว่าใครร้องดีกว่ากัน เนื่องจากจริง ๆ แล้วรายการนี้เป็นรายการวาไรตี้เกมโชว์ มีทั้งการแข่งขัน มีทั้งทอล์กโชว์ ... การแข่งขันไม่ได้แข่งเพื่อจะเป็นที่หนึ่งเหมือนรายการอื่น แต่เป็นการแข่งขันของสองคนในขณะนั้นว่าใครร้องดีกว่ากัน เพื่อผ่านเข้าไปพิชิตแจ็คพ็อต เพื่อเข้าสู่เกมโชว์... รายการนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนแรกคือ documentary แบบทอล์กโชว์ เป็นสารคดีชีวิตของเค้า คือมี VTR เล่าว่าเรื่องราวชีวิตของคุณเป็นแบบไหน เพื่อเป็นการแนะนำ หลังจากนั้นมีการพูดคุยระหว่างพิธีกรและแขกรับเชิญโดยที่มีกรรมการ คนดูในห้องส่งและทางบ้าน กรรมการไม่ได้ซักถามอะไร ทำหน้าที่เหมือนนั่งดู แล้วหลังจากนั้น เป็นการประกวดความสามารถคือ การร้องเพลง การแข่งขันเป็น competition ที่ไม่ใช่ contest ด้วยซ้ำ contest คือแข่งเป็นรอบ ๆ แล้วหาที่หนึ่ง แต่รายการนี้แข่งแค่ 2 คน หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่เกมโชว์ กติกาคือผู้เข้าประกวดที่มีหนี้ จะมากหรือน้อยก็จะเกี่ยวข้องกับไมค์ที่ตั้งอยู่ ไมค์ตัวละคร

10,000 บาท ถ้ามีหนี้ 100,000 บาทก็มีไม่ค้ำสลิปตัว หนึ่งในนั้นจะมีเงินรางวัล 100,000 บาท คือการสุ่มเสี่ยง ถ้าเลือกไม่ถูกต้องก็แจ๊คพอดแตก หหมดหนี้ ถ้าเลือกไม่ถูกเป็นแชมป์ยืน พรุ่งนี้ก็มาแข่งใหม่เหมือนจับฉลากเลย ถ้าโชคดีมากกับดวง บุญหนุนนำจากที่เคยทำสิ่งดี ๆ เอาไว้ สมควรจะได้รับโอกาสจากบุญที่ได้ทำไว้ ก็อาจจะเลือกถูกแล้วได้รับรางวัลไป... นอกจากนั้น ทางช่องต้องการจะทำเพื่อสังคมอยู่แล้ว ตั้งแต่รายการชิงช้าสวรรค์ โอท็อป ทำให้ชุมชนมีรายได้ เราเชื่อว่าเราสามารถทำรายการควบคู่กับการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้สังคมได้ จึงมองเห็นว่าคนไทยเป็นหนี้เยอะ แม้กระทั่งผู้บริหารเวิร์คพอยท์ ๆ ก็ไม่ได้มาจากครอบครัวที่ร่ำรวย จึงเกิดการคิดร่วมกันจนได้ออกมาเป็นรายการไม่ค้ำหมดหนี้ ซึ่งการช่วยเหลือสังคมในรายการนี้คือ การช่วยเหลือคนดี สู้ชีวิต และเป็นเหมือนทางลัดที่ให้คุณสู้ชีวิตและทำดีที่เหนื่อยล้าและท้อกับชีวิต มีโอกาสได้พิสูจน์ว่าโชคชะตาฟ้ากำหนดให้ผู้เข้าประกวดคนนั้นหมดหนี้แล้วหรือยัง แต่ไม่ใช่การมาขอ ซึ่งทางรายการเลือกให้เป็นการร้องเพลง แต่ไม่จำเป็นต้องแข่งเอาเป็นเอาตาย แม้กระทั่งคนแพ้ในรายการก็ได้รับเงินช่วยเหลือภายในหนึ่งคืนถึง 3 - 5 - 7 ล้านบาท... รายการนี้เป็นแชมป์ยืน นั่นคือต้องมีแชมป์ยืนให้คนตาม ถ้าคนดูเกิดรักใคร่สักคนมันก็จะทำให้คนอยากดูต่อ และมันทำให้เกิดสิ่งหนึ่งคือ ทุกวันนี้คนมีทัศนคติแง่ลบเยอะ คนต้องการน้ำไปหล่อเลี้ยงหัวใจ คนจนดูเพราะเชียร์กัน ดูเพราะต้องการกำลังใจ เห็นว่าเค้าสู้ได้ เป็นกำลังใจให้กัน ดูจบ ปิดทีวีนอนหลับ มีความสุข ในขณะที่คนกรุงรู้สึกว่ามีหนี้สินนะ ชีวิตคนเรามันเศร้าอยู่แล้ว แต่แปลกมากที่เรตติ้งในกรุงเทพสูงกว่าต่างจังหวัด เพราะคนที่มีเงินอยู่แล้ว อยากทำบุญ และคนที่รวยอยู่แล้ว ผ่านชีวิตแบบนั้นมมา ส่วนคนจนดูเพราะอยากให้กำลังใจกัน รู้สึกว่าเป็นพรรคพวกเดียวกัน และคิดว่าวันหนึ่งจะทำได้บ้าง หมดหนี้ได้บ้าง จะมีชีวิตที่ดีขึ้นบ้าง หรือแม้กระทั่งว่าวันหนึ่งที่จะได้ไปยืนตรงนั้นก็มี” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

ในการโชว์บนเวทีของรายการเป็นการแสดงถึงเรื่องราวชีวิตที่น่าสงสารของผู้เข้าประกวดที่ต้องดูแลครอบครัวบางครอบครัวคนในครอบครัวมีปัญหาด้านสุขภาพไม่สามารถประกอบอาชีพได้ จนก่อให้เกิดหนี้สิน โดยผู้เข้าประกวดจะแข่งขันกันด้วยการร้องเพลงลูกทุ่ง พิธีกรสัมภาษณ์แนะนำผู้เข้าประกวดและเปิดเรื่องราวชีวิตผ่าน VTR หลังจากนั้นกรรมการจะเริ่มพูดคุยสอบถามชีวิตความเป็นอยู่ พร้อมทั้งให้กำลังใจ ซึ่งผู้แพ้จะได้รับเงิน 5,000 บาท ส่วนผู้ชนะจะมีโอกาสเข้าสู่รอบของการหาไม่ค้ำหมดหนี้โดยเลือกไม่ค้ำได้เพียงตัวเดียว ไม่ค้ำแต่ละตัวจะมีเงินปลดหนี้ 10,000 บาท จะมีเพียงไม่ค้ำตัวเดียวที่จะสามารถปลดหนี้ได้ทั้งหมด ซึ่งจะเห็นได้ว่าโชว์บนเวทีของรายการไม่ค้ำหมดหนี้เน้นไปที่เรื่องราวของผู้เข้าประกวดมากกว่าการร้องเพลง

“คือทำให้ไม่น่าเบื่อ อย่าเอาเด็กมาทุกเทป อย่าเอาคนแก่มาทุกเทป ต้องสลับให้หลากหลายเพราะรายการออนแอร์ทุกวัน ถ้าเราฟังเรื่องอะไรแล้วเราเคลียร์ เราอิน คนดูก็จะอินกับเรา เราถอยตัวเองออกมาเป็นผู้ชม ถอยมาตั้งคำถาม ถอยมามองว่ามันดีหรือไม่ อย่างไร ด้วยที่ตัวพี่

ไม่ใช่คนที่รวยมาก่อน พี่ก็มาจากเด็กบ้านนอก เด็กทุน เด็กเรียน เด็กลำบาก ถ้ามีใครมาบอกว่ากินข้าวกับน้ำปลาทุกวันพี่ก็เลยตายเลย ต่ำลิ่งข้างรั้ว ในน้ำมีปลา อยู่ที่ว่าทะเลเยอะทะเลยานไปหามา กินรีเปล่า สิ่งพัฒนา คือ หาคนดีเข้ามาแข่งให้เยอะ ๆ ถ่าย VTR ให้สวยขึ้น ทำ CG ให้อ่านง่าย อนาคตอาจจะมีการปรับปรุงเรื่องฉาก เพราะในช่วงแรกเราไม่ได้ลงทุนมาก เราไม่ได้ให้หัวใจอยู่กับองค์ประกอบภายนอก เราให้ความสำคัญกับเนื้อหารายการ เพราะตอนแรกยังไม่มียูทูปเบอร์มาเลย แต่พอมีกำไรมากขึ้น เราค่อยเอากำไรไปลงทุนเพิ่มเพื่อให้ตัวเองอยู่รอดได้ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ content เหมือนไปกินอาหารที่ร้าน หัวใจสำคัญอยู่ที่รสชาติ ถึงหน้าตาไม่ดี แต่อร่อยก็กิน แต่บางอย่างถ้ามันหรุมาก คนก็ไม่กล้าเข้า มันต้องดูด้วยว่า target เราคือใคร” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ารายการไมค์หมดหนี้นำเสนอเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยัน มีน้ำใจ กตัญญู ฯลฯ เป็นอุดมการณ์ที่ถูกกำหนดไว้ตามเงื่อนไขของรายการในการคัดเลือกผู้เข้าประกวดของผู้ผลิตรายการไมค์หมดหนี้ ว่าผู้ที่จะสามารถเข้ามาแข่งขันในรายการไมค์หมดหนี้ได้ต้องเป็นคนจนที่มีหนี้ที่น่าสนใจ คือ การมีหนี้ที่ต้องนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเพื่อมาลงทุนประกอบอาชีพ หนี้ที่กู้ยืมมารักษาตัวหรือรักษาคานในครอบครัว หรือหนี้ที่กู้ยืมมาเพื่อต่อเติมบ้านที่ทรุดโทรมอย่างมาก เป็นต้น และที่สำคัญผู้ที่จะสามารถเข้ามาแข่งขันนั้นต้องเป็นคนดีด้วย คนดีในที่นี้ ผู้ผลิตหมายถึงคนที่ไม่คิดจะทำในสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่สังคมรับไม่ได้ และคิดกระทำแต่เรื่องดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมจึงจะเรียกว่าเป็นคนดีที่แท้จริง

นอกจากนี้ การเล่าเรื่องของรายการในทุกเทปได้สร้างความหมายอันนำไปสู่อุดมการณ์คนจนที่ดีว่าคนจนจะต้องเป็นคนสู้ชีวิต กตัญญู จิตใจดี อดทน รักครอบครัว สุจริต รักแท้ รู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่ท้อถอย ขยัน มีจิตสำนึกที่ดี ไม่คิดหนีหนี้ รักดี ทำดี ต้องต่อสู้ดิ้นรน รวมถึงถูกถ่ายทอดผ่านกติกาการแข่งขันในรายการที่ต้องมีการแข่งขันเพื่อให้เป็นผู้ชนะได้เข้าไปค้นหาไมค์หมดหนี้ และสามารถปลดหนี้ได้ในที่สุด ซึ่งเมื่อเทียบกับการใช้ชีวิตแล้วแสดงให้เห็นว่า ถ้าเป็นคนจนที่ดีแต่มีหนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการดิ้นรนต่อสู้ เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ แล้วสักวันหนึ่งโอกาสที่ดีก็จะเข้ามาหาเอง หรือเมื่อได้พยายามเต็มที่แล้วก็มีสิ่งที่ดีเข้ามาหาอย่างแน่นอน ดังนั้นอุดมการณ์นี้ถูกนำเสนอผ่านรายการว่า เมื่อเกิดเป็นคนจนแล้ว สิ่งตามมาคือการเป็นหนี้ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่เมื่อเป็นหนี้แล้วสิ่งที่คนจนต้องทำต่อไปคือการประกอบอาชีพที่สุจริต ขยันทำมาหากิน เลี้ยงดูครอบครัว และพยายามดิ้นรนต่อสู้ให้ได้เงินไปใช้หนี้ที่มีอยู่ให้หมด เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และครอบครัวที่ดีขึ้น ซึ่งบางครั้งการประกอบอาชีพสุจริต ความกตัญญูอาจจะเห็นผลช้า ต้องใช้เวลานาน แต่สักวันโอกาสที่จะหมดหนี้ก็ย่อมมีแน่นอน เป็นต้น

อีกทั้งแม้ผู้เข้ามาแข่งขันในรายการไมค์หมดหนี้แล้วจะไม่ได้เป็นผู้ชนะ หรือไม่สามารถปลดหนี้ได้ แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีกำลังใจดี ๆ จากคณะกรรมการ จากพิธีกรในรายการให้ทุกครั้ง

รวมไปถึงผู้ชมรายการที่ต่างก็ได้รับชมเรื่องราวชีวิต ความลำบากของผู้เข้าประกวดทำให้เกิดความรู้สึก
 อึดสู้ชีวิตอีกครั้ง อุดมการณ์นี้เกิดขึ้นและถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมากกับการใช้ชีวิตของผู้เข้า
 ประกวด หรือผู้ที่กำลังทุกข์ยากและลำบาก รายการนี้จึงถือเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวความ
 จง ความดี ความเป็นหนี้ที่ต้องลำบากออกไปให้กับผู้ชมที่ตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกับผู้เข้าประกวด
 ได้รับรู้ เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านั้นได้มีความหวัง ได้มองเห็นโอกาสที่เพิ่มมากขึ้นในการหมดหนี้ หรือทำให้
 ชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น (ชุดิณพนธ์ ตลผาด, 2561)

“เนื่องจากตั้งแต่ตอนพูดคุย พิธีกรและแขกรับเชิญ กรรมการไม่ได้คุยกับคนแข่ง
 คำเป็นหนึ่งในคนดูที่แสดงออกว่าคนดูรู้สึกยังไง จากนั้นคำถึงทำหน้าที่กรรมการ และคนที่เข้ามาแข่ง
 ไม่ได้ต้องการที่จะปลดหนี้เพียงอย่างเดียว คำเข้ามาเพื่อต้องการกำลังใจ ต้องการคนเข้าใจ คนอยู่ข้าง
 ๆ กรรมการที่คำอินกับเรื่องนี้ ทำให้คำกับไป ถึงแม้จะแพ้ แต่คำพร้อมที่จะสู้กับชีวิต นั่นคือคำมี
 กำลังใจในการดำเนินชีวิตแล้ว คำรู้ว่าสิ่งที่คำทำมาตลอดชีวิตมันถูกต้องแล้ว คนที่ลำบากจะโดนทั
 ษณ์ตลอดเวลาว่าเพราะทำอย่างไร ชีวิตถึงได้เป็นแบบนี้ แต่พอมีคนที่เข้าใจ กรรมการก็เหมือน
 จิตแพทย์ คิดดูว่าจะมีคนชมคำสักกี่คนว่าสิ่งที่คำทำมันดีแล้ว มันเป็นแรงผลักดันให้คำสู้ชีวิต เป็น
 ส่วนหนึ่งของการทำเพื่อสังคม... สิ่งที่สำคัญที่สุดคือหัวใจ บางคนเข้ามาแข่งกำลังใจดี คำก็จะส่งต่อ
 กำลังใจให้คนอื่น แต่บางส่วนคำมาด้วยความทุกข์ก็ต้องการกำลังใจ แล้วคำก็จะได้รับกลับไป
 คุณค่าของรายการ มีคุณค่าเรื่องการช่วยเหลือคนดีในสังคม คนไทยต้องการคนดี เรื่องราวดี ๆ มักจะ
 ถูกแชร์ และได้รับการช่วยเหลือ ทุกคนอยากทำบุญ การได้ให้ทำให้รู้สึกมีความสุข รายการอยู่ได้
 เพราะคนยังอยากช่วยเหลือคนดีอยู่” (ชวิษฐานิต ชัยชาติ, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

4.1.2 รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง

รายการ The Mask Singer กรรมการเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก นอกจาก
 ร่วมกันให้คะแนนของผู้ที่มาประกวด ยังทำหน้าที่อีกหลาย ๆ อย่าง เช่น วิเคราะห์บุคลลกายใต้
 หน้ากาก ซักถามเพื่อหาตัวจริงของบุคลลกายใต้หน้ากากตามกติกา เล่นมุขตลกเพื่อสร้างความบันเทิง
 ระหว่างพิธีกร ผู้เข้าประกวด และกรรมการด้วยกันเอง ซึ่งกรรมการแต่ละคนจะคุณวุฒิ บุคลลลักษณะ
 การแสดงออก และมีวิธีการวิเคราะห์จากมุมมองที่แตกต่างกัน โดยกรรมการมีทั้งหมด 7 คน (ต่อหนึ่ง
 การออกอากาศ ในทุก ๆ ครั้ง) ประกอบไปด้วยกรรมการประจำรายการประมาณ 3 - 4 คน และ
 กรรมการรับเชิญประมาณ 3 - 4 คน (ขึ้นอยู่กับรายการออกอากาศในแต่ละครั้ง) โดยจะมีการเปลี่ยนแปลง
 ผู้ที่มารับหน้าที่เป็นกรรมการตลอดในแต่ละครั้งที่ออกอากาศ แต่จะคงอยู่ในจำนวน 7 คน ดังนี้

ตารางที่ 4.3

รายชื่อคณะกรรมการรายการ *The Mask Singer*

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	จำนวนเทป
1	มณีนุช เสมรสุต (ครูอ้วน)	18
2	จักรวาล เสาธงยุติธรรม (หนึ่ง)	18
3	เกียรติศักดิ์ อุดมनाค (เสนาหอย)	15
4	ศิริพร อยู่ยอด (ต๊าก)	14
5	ธนวัฒน์ ประสิทธิ์สมพร (นุ้ย)	14
6	ยุทธนา บุญอ้อม (ป่าเต็ง)	12
7	นิติพงษ์ ห่อนาค (ดี)	12
8	นลิน โฮเลอร์ (ซาร่า)	9
9	ณัฐวุฒิ ศรีหมอก (กอล์ฟ)	4
10	พัสกร พลบูรณ์ (ใบเฟิร์น)	3
11	ศักดิ์สิทธิ์ เวชสุภาพร (โต)	3
12	อภิษฎา เครือคงคา (ไอซ์)	3
13	ภรณ์ทิลา พูกลิน (แอร์)	2
14	ซอ จียอน (จียอน)	2
15	กพล ทองพลับ (ป๋อง)	2
16	จิระศักดิ์ ปานพุ่ม (แมว)	1
17	วรรณภา วีระวรรณ (เจ๊ียบ)	1
18	ภัทรวดี ปิ่นทอง (หนูเล็ก)	1
19	กัญญ์ชัชฎ์ ธีรวิชัย (เจเน็ต เขียว)	1
20	จตุพล ชมภูนิช (เซน)	1
21	ณัฐฐ์ปวินท์ กุลกัลยาดี (เจมส์)	1
22	อรนภา กฤษฏี (ม้า)	1
23	ดีใจ ดีดีดี (ผัดไท)	1
24	บริบูรณ์ จันทร์เรือง (ต๊าก)	1
25	บ้ำเรอ ผ่องอินทรกุล (โน้ต เขียวยิ้ม)	1

ตารางที่ 4.3

รายชื่อคณะกรรมการรายการ *The Mask Singer* (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	จำนวนเทป
26	ธนชพันธ์ บูรณาชีวาวิไล (บูกโกะ)	1
27	ศรธรรม เทพพิทักษ์ (หนุ่ม)	1
28	เจริญพร อ่อนละม้าย (โก๊ะตี๋)	1
29	ทิฆัมพร ฤทธิ์ธำณินันท์ (เชียร)	1
30	พริมรดา เดชอุดม (จ๊ะจ๋า)	1
31	นิตา พัชรวีระพงษ์ (แตงโม)	1

หมายเหตุ. จาก *The Mask Singer* หน้ากากนักร้อง ซีซั่นที่ 1, โดย วิกีพีเดีย, 2560, (https://th.wikipedia.org/wiki/The_Mask_Singer_หน้ากากนักร้อง_ซีซั่นที่_1)

“เราต้องเอาวัตถุดิบจากคนหลากหลายวงการ เพราะเราเอาคนจากหลายวงการ มาอยู่ในหน้ากากร หน้าหลักของกรรมการคือ มาเป็นสี่ส้น สร้างความสุขให้กับรายการ คือเค้ามามีเป็นตัวแทนคนดู ในการเลือกเค้ามามีเพื่อตัดสิน เค้ามามีต้องเป็นคนที่คุณรู้จัก และเค้ามามีต้องมีความเชี่ยวชาญในการฟังเพลงอยู่แล้ว อย่างนุ้ยก็มาจากดีเจ ชาร่าก็มาจากการประกวด ฉะนั้นถ้าเค้ามามีสิทธิ์ในการให้คะแนนแสดงว่ามันก็ถูกทางแล้ว... ไม่ได้เริ่มจากตั้งว่าต้องเป็น 7 คนแต่เค้ามามีต้องมีทุกศาสตร์มารอบ จะกี่คนก็ได้ แต่ที่คิดคือมีคนที่รู้เรื่องเพลงสัก 2-3 คน มีดีเจ มีดีเทล มีเซเลบ บังเอิญที่มี 7 จะคละให้มีหลายรสชาติ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2561)

“*The Mask Singer* มีกรรมการจากหลากหลายวงการ เพราะรายการนั้นต้องการความสุข และคนที่มาเป็นหน้ากากรก็มาจากหลายวงการ ถ้าเลือกกรรมการจากวงการเดียวกันก็จะหาไม่เจอ ว่าคนที่อยู่ในหน้ากากรควรจะเป็นใคร” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

“กรรมการ มีผลมากมาก แล้วกรรมการแต่ละรายการเค้าพยายามวางวางกลยุทธ์ของกรรมการไว้ครับว่าคนถ้าเป็นลูกทุ่งส่วนใหญ่ฝั่งหนึ่งก็จะเป็นพวกครูเพลง อีกฝั่งหนึ่งก็อาจจะป็นนักร้อง เป็นศิลปินมาฟัง อีกฝั่งก็จะเป็นตัวแทนดู performance เป็นเหมือนตัวแทนแบบเป็นประชาชนทั่วไปก็ได้ ชอบ ไม่ชอบ สังเกตดูนะว่ากรรมการก็จะมีประมาณเนี่ย 3 แพทเทิร์น ในหลาย ๆ รายการ ซึ่งรายการเวทีประกวดเพลงสตริง เช่น เดอะวอยซ์เอง ก็พยายามหากรรมการที่มีคาแรคเตอร์ต่างกัน เป็น พีคิม โจอี้ ป๊อปปูลอร์รี่ แตกต่างกันไปหมดเลย เพราะฉะนั้นเราว่ากรรมการมีผลทำให้รายการจะเลือกคาแรคเตอร์ที่มันชัดเจนเลย คนฟังแล้วเชื่อเลยครับ ถ้าคอมเมนต์ไม่ดีก็โดนรถทัวร์ลง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2566)

“กรรมการในรายการเป็นตัวแทนของคนดูพยายามจับจุดให้หน้ากากตอบ แล้วเพื่อคนดูที่บ้านจะช่วยเราคิดด้วยได้ เพราะว่ากรรมการในนี้ทั้งหมดประมาณ 5 คน แต่ละคนก็จะมีคาแรกเตอร์ไม่เหมือนกัน บางคนถามสาระ บางคนทำไปมุ่งเป้าประเด็นจับจุด บางคนแบบถามเหมือนรู้จัก บางคนถามเหมือนไร้สาระ เพราะว่าเรามีคนมีสาระกันหมดแล้ว มันก็เลยมันจะเป็นการสร้างบรรยากาศเหมือนมันจะดูรีแอค ของของพฤติกรรม ของหน้ากากว่าเขาจะกับเราอย่างไรเพื่อเขาจะหลุดความเป็นธรรมชาติของเขาออกมา แล้วคนเดาได้ว่าเขาคือใคร แต่ถ้ามีแต่คำถามจริงจังปุ๊บมันจะกลายเป็นคำตอบที่จริงจังเกินไป ซึ่งรูปแบบรายการมันต้องการความสนุกสนานอยู่แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 4.4

คณะกรรมการในรายการ *The Mask Singer* จำนวน 6 คน ซึ่งอีก 1 คนเป็น Music Director นั่งประจำอยู่ที่วงดนตรี ออกอากาศวันที่ 9 มีนาคม 2560

หมายเหตุ. จาก *THE MASK SINGER หน้ากากนักร้อง | EP.17 | แชมป์ชนแชมป์ | 9 มี.ค. 60 Full HD, 2560*, (<https://www.youtube.com/watch?v=91vuBACMcil&t=239s>)

โดยลักษณะการแข่งขันผู้ดำเนินรายการจะแจ้งชื่อเพลงและศิลปินที่ผู้เข้าประกวดแต่ละคนจะใช้ในการแข่งขัน หลังจากนั้นผู้เข้าประกวดแต่ละคนจะต้องแข่งกันร้องเพลงดังกล่าวจนจบเพลงทั้ง 2 คน แล้วจึงเริ่มทำการปรึกษา วิเคราะห์ และทายตัวตนของผู้เข้าประกวดจากกรรมการทั้ง 7 คน ซึ่งกรรมการทั้ง 7 คน และผู้ชมในห้องส่งทั้ง 170 คน ลงคะแนนเสียงให้กับผู้เข้าประกวดในรอบการแข่งขันนั้น ๆ หลังจากนั้นทางรายการจะรวบรวมคะแนน แล้วประกาศผลการตัดสินหลังจากรอบซักถามเสร็จสิ้นลง โดยเกณฑ์การให้คะแนนคือ กรรมการ 7 คน มีคะแนนคนละ 10 คะแนน รวมคะแนนจากกรรมการ 70 คะแนน ส่วนผู้ชมในห้องส่งทั้ง 170 คน มีคะแนนคนละ 1 คะแนน รวมคะแนนจากผู้ชม 170 คะแนน รวมคะแนนทั้งจากการกรรมการและผู้ชมในห้องส่งทั้งสิ้น

240 คะแนน กรรมการทุกคนมีเวลา 2 นาที ในการสัมภาษณ์ผู้เข้าประกวดคนนั้น ๆ ทีละคน โดยผู้เข้าประกวดจะมีอุปกรณ์อำพรางเสียงของตน แต่ในฤดูกาลพิเศษ ทางรายการจะเป็นผู้กำหนดเวลาเอง ทั้งนี้กรรมการในรายการ The Mask Singer จะมีหน้าที่วิเคราะห์เทคนิคการร้องเพลงของผู้เข้าประกวด ทายตัวตนที่แท้จริงของบุคคลแต่ละคนที่ซ่อนอยู่ภายใต้หน้ากากที่ยังไม่มีใครทราบ จนกว่าจะถึงเวลาที่จะต้องเฉลยตัวตน

“สำหรับการตัดสินเราต้องการทำให้คนดูเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ดูแล้วเข้าใจเลย ยิ้มเลย หัวเราะเลย ชั้นเดียว เพราะของเกาหลีก็เข้าใจง่าย แต่ต้องการมาทายว่าหน้ากากรนี้เป็นใคร” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2561)

สำหรับกรรมการในรายการไมค์หมดหนี้ มี 3 คน โดยจะผลัดเปลี่ยนกันมาทำหน้าที่กรรมการในรายการแต่ละสัปดาห์ โดยกรรมการจะเป็นผู้มีคุณวุฒิด้านดนตรี ส่วนมากจะเป็น นักร้อง นักแสดง นักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียง ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างกรรมการรายการไมค์หมดหนี้ เทปที่ 228 ออกอากาศเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2560

1. อาภาพร นครสวรรค์ เป็นตัวละครที่มีบุคลิกที่เห็นอกเห็นใจ มีความเข้าอกเข้าใจคอยเป็นผู้ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าประกวด วิเคราะห์และตัดสินผู้เข้าประกวดแบบตรงไปตรงมา โดยส่วนตัวเป็นคนรักครอบครัว อ่อนไหวต่อเรื่องของครอบครัว

2. สุนารี ราชสีมา เป็นตัวละครที่คอยสนับสนุน ช่างสังเกตแต่ละจุดของผู้เข้าประกวดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวีทีอาร์ ภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏ ทั้งการร้องเพลง การถ่ายทอดชีวิต ให้กำลังใจ และคอยแนะนำให้กับผู้เข้าประกวดได้มีกำลังใจสู้ต่อไป มีความเห็นอกเห็นใจผู้เข้าประกวด

3. ไชยา มิตรชัย เป็นตัวละครที่แสดงออกทางด้านสายตา ด้านท่าทางอย่างเห็นได้ชัด มีความเห็นอกเห็นใจกับผู้เข้าประกวดทั้งสองฝ่าย คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และชัดเจนในการตัดสินการร้องเพลง

“สำหรับเกณฑ์การตัดสินกรรมการได้บอกแล้วว่าใครร้องดีกว่ากัน 2 ใน 3 กรรมการเป็นมืออาชีพอยู่แล้ว รู้อยู่แล้วใครร้องดีกว่า เพราะอะไร ... บรรทัดฐานคือความเพี้ยน นอกเหนือจากนั้นคือศิลปะ ความชอบ รสนิยม หมายถึงอักขระ ควบกล้ำต้องชัด มันต้องซึ้งน้ำหนักดูว่าใครควรชนะ เพราะอะไร... ไม่มีความจำเป็นที่จะให้คนที่น่าสงสารกว่าชนะ และมันเป็นการทำลายชื่อเสียงของกรรมการไปด้วย... กรรมการต้องมีความรู้ความสามารถเรื่องการร้องเพลง สำคัญที่สุด ความเป็นแม่ส คนรู้จัก คนยอมรับ... ต้องอินกับรูปแบบรายการ ถ้าเค้าเป็นคนเก่งมาก แม่ส แต่อีกคนจนมันก็ไม่ใช่ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นร้องลูกทุ่งก็ไม่ได้มีชีวิตที่ร่ำรวยหรูหราหมา เค้าก็ปากกัดตีนถีบฝ่าฟันมาทั้งนั้น เป็นเหมือนเงาสะท้อนตัวเค้าด้วยซ้ำไป ซึ่งเค้าเองก็จะพูดได้ดี เพราะเค้าเองก็มีชีวิตแบบนั้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

“กรรมการต้องมี 3 คน 3 คนเสียงมันจะชนะกันได้ 2 ต่อ 1 ไม่เสมอ ถ้าใช้คำว่า กรรมการจะใช้คนน้อย แต่ถ้าเป็นคอมเม้นเตอร์จะใช้คนเยอะ จะมีกี่คนก็มีไป เพราะไม่มีผลต่อการ ตัดสินชีวิตเค้า คนตัดสินต้องเลือกดี ๆ เพราะมันคือการตัดสินชีวิต ตัดสินอนาคตเค้า เราจึงไม่มี คอมเม้นเตอร์ มีแต่กรรมการ และเค้าจะต้องรู้ว่าเค้าจะต้องตัดสินด้วยอะไร เราจะบอกเค้าว่า จุดมุ่งหมายของรายการเราคืออะไร แล้วที่เหลือเราจะเชื่อในความคิดของเค้า ซึ่งอาจจะขัดใจเรา แต่เราก็ต้องเชื่อเค้าเพราะเราให้สิทธิ์เค้าเป็นกรรมการ เพราะสุดท้ายแล้วมันเป็นชื่อเสียงของเค้า เกณฑ์ก็ มีอยู่ไม่กี่อย่าง ถ้าจะเป็นศิลปินก็ต้องร้องดี มีความสามารถ ต้องเก่งจริง ซึ่งกรรมการเค้าผ่านมาเยอะ เค้าก็ดูออก กรรมการมีทั้งหญิงทั้งชาย เพราะความชอบมันไม่เหมือนกัน ผู้ชายก็ชอบผู้หญิง ผู้หญิงก็ ชอบผู้ชาย เป็นเรื่องปกติ ประกาศสมัยก่อนผู้ชายก็จะชนะเพราะคนดูเป็นผู้หญิงโหวตให้ เราเอามา เพื่อให้เกิดสมดุล” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2562)

“กรรมการในบทนี้จะต่างกับรายการประกวดร้องเพลงอื่น ๆ ทุกรายการที่เข้าไป นั่งมาหลายที่จะเป็นบันเทิงจำเลย ก็จะมีตลกกันบ้าง มีแหกกันบ้างก็มาคาแรคเตอร์ไม่ค้หมดหนี่ที่เรา ล้ำเส้นกันไม่ได้ นั่นก็คือความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการ แล้วก็ความศรัทธาที่คนทางบ้านเขามาที่นี้ คิดว่ามันมีผลนะครับ เรื่องบันเทิงเนี่ยเราก็ต้องมี เพราะว่าอย่างน้อยมันก็คือรายการเอนเตอร์เทน ริม มันเป็นวาไรตี้ แล้วมันก็เป็นการประกวดร้องเพลง เมื่อมีการตัดสินเพลงแล้วเนี่ย สิ่งที่ทางผู้บริหาร กำกับแต่กำชับมาเลยคือต้องให้กำลังใจเขา ต้องให้เขากลับไปแล้วเขาไปสู้ชีวิตได้ อันนั้นคือประเด็น หลัก ประเด็นรองเนี่ยก็คือการร้องเพลง ร้องเพลงมันกลายเป็นเรื่ององค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบที่ผู้ เข้าแข่งขันจะต้องร้องเพลง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 4.5

คณะกรรมการในรายการไม่ค้หมดหนี่ จำนวน 3 คน ออกอากาศวันที่ 2 ตุลาคม 2560

หมายเหตุ. จาก ไม่ค้หมดหนี่ EP.228 | ลุงลำไยอดทนเหนื่อยเพื่อครอบครัวเลี้ยงดูแม่ที่ป่วยหนัก | 2 ต.ค. 60, 2560, (<https://www.youtube.com/watch?v=FOKY4SmCiGs&t=192s>)

โดยลักษณะการแข่งขันจะมี VTR เล่าเรื่องราวชีวิตของผู้เข้าประกวดว่าเป็นแบบไหนเพื่อเป็นการแนะนำ หลังจากนั้นมีการพูดคุยระหว่างพิธีกรและผู้เข้าประกวด กรรมการไม่ได้ซักถามอะไร หลังจากนั้นเป็นการประกวดความสามารถคือ การร้องเพลง หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่เกมโชว์ ซึ่งผู้แพ้จะได้รับเงิน 5,000 บาท ส่วนผู้ชนะจะมีโอกาสเข้าสู่รอบของการหาไม้ค้หมดหนี้โดยเลือกไม้ค้ได้เพียงตัวเดียว ไม้ค้แต่ละตัวจะมีเงินปลดหนี้ 10,000 บาท จะมีเพียงไม้ค้ตัวเดียวที่จะสามารถปลดหนี้ได้ทั้งหมด ถ้าเลือกไม้ค้ถูกก็แจ๊คพอดแตก หมดหนี้ไป ถ้าเลือกไม่ถูกเป็นแชมป์ยืนแล้วมาแข่งใหม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโชว์บนเวทีของรายการไม้ค้หมดหนี้เน้นไปที่เรื่องราวของผู้เข้าประกวดมากกว่าการร้องเพลง

“สำหรับการตัดสินเราต้องการทำให้คนดูเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ดูแล้วเข้าใจเลย ยิ้มเลย หัวเราะเลย ขึ้นเดียว เพราะของเกาหลีกี่เข้าใจง่าย แต่ต้องการมาทายว่าหน้ากากนี้เป็นใคร ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2561)

4.1.3 ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง

รายการ The Mask Singer การเลือกผู้เข้าประกวดมาร่วมในรายการเป็นคนจากหลากหลายวงการทั้งนักแสดง นักร้อง นางงาม นักข่าว นักกีฬา แต่ต้องเป็นคนที่มิชื่อเสียงและคนรู้จักที่สามารถร้องเพลงได้ แล้วสามารถร้องเพลงได้หลากหลาย

“...เอาคนจากวงการอื่นมาด้วย หลัก ๆ เลย อย่างซีซัน 3-4 ก็มีนักร้องหลาย ๆ ท่านที่อยากมา... ดาราบางคนเค้าชอบร้องเพลง สมัยที่ก็รู้ ส่วนใหญ่จะรู้จัก IG ของเค้า อย่างเช่น เมก้า นนทวรรณ และครีเอทีฟจะรู้ว่าคนจักคนในวงการอยู่แล้ว ก็จะเสนอชื่อแล้วลองให้เค้าร้องส่งมาให้ฟัง ส่วนใหญ่ก็จะช่วย ๆ กันหาข้อมูล ถ้าไม่รู้ก็ไปทเสเสียงกันมา อย่างพีธูนีย์ เอียดศรีชัย ที่เป็นนักข่าว อยากให้เค้ามาออกรายการก็ลองทดสอบ แล้วเค้าร้องเพลงได้ ก็เหมือนงานอื่น ๆ ต้องลงภาคสนามไปหาข้อมูล แต่ที่สำคัญคือเค้าต้องร้องเพลงได้อยู่แล้ว ไม่ต้องถึงกับเพราะมาก ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2561)

“การที่เอาคนคนที่ดังแล้วมาแข่งมันเป็นสิ่งที่ดึงดูดคนดูมากกว่า นึกถึงรายการโจ๊กตดโจ๊ก เขาจะเอาตลกมาแข่งกันแล้วหากคนชนะ แล้วหลังเอาศิลปินต้นฉบับมาโชว์เพลง แล้วมีการแข่งขันกันด้วย เรามองว่าศิลปินเหล่านี้มีผลต่อการดึงดูดความสนใจของคนดู ไม่งั้นเขาไม่เอามาเพราะฉะนั้นศิลปินมีผลมากเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2566)

ผู้เข้าประกวดเลือกเพลงที่เหมาะสมกับตนเองโดยให้เลือกเพลงที่ไม่เคยร้อง เพลงที่ไม่ถนัด หรือเพลงที่ไม่ใช่ประเภทที่ร้องอยู่เป็นประจำ ร้องจริงร้องสด ผู้เข้าประกวดสามารถตัดเสียงเพื่อหลอกกรรมการ เพลงที่เลือกมานำเสนอจะเรียบเรียงดนตรีใหม่ โดยผู้เข้าประกวดกับนักดนตรีจะไม่มีทางได้เจอหน้ากัน ไม่มีทางได้ซ้อมร่วมกัน เนื่องจากต้องปิดความลับให้มากที่สุด

“ดนตรีสดฟิลิ่งมันออก สนุก เหมือนดูหนัง 4 มิติ มีเครื่องสาย เครื่องเป่า
รายการเพลงต้องดีไซน์เพลงให้ดูร้องแล้วพิเศษ จับได้ยาก การเรียบเรียงเพลงก็เป็นส่วนสำคัญของ
รายการนี้ เพลงมีความสำคัญประมาณ 70% ของรายการ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2561)

“การสร้างสรรค์ดนตรี แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1. ดนตรีที่มีจินตลึลาร่วม เน้น
เรื่องแพทเทิร์น จังหวะ ความสนุกสนาน 2. ดนตรีเพื่อเน้นคนร้องอย่างเดียว แบบนี้ต้องทำยังไงก็ได้ให้
ส่งนักร้องมากที่สุด ให้เค้าส่งอารมณ์ได้สุด ถ้าเป็นอารมณ์สนุก จังหวะต้องมาก่อน ดนตรีต้องมีความ
กระชับ คนร้องก็ต้องร้องกระชับ มีอายคอนแทค รอยยิ้ม เสียงร้องมีความหนักแน่น มีไดนามิก อันนี้
คืออารมณ์ของความสนุก” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2564)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าที่มาของเพลงและดนตรีของรายการ The Mask
Singer ผู้เข้าประกวดจะเป็นผู้เลือกเพลงที่เหมาะสมกับตนเอง โดยแนวเพลงที่เลือกจะแตกต่างจาก
เพลงที่เคยร้องตามปกติ เป็นเพลงที่ไม่เคยร้อง เพลงที่ไม่ถนัด เพลงที่ไม่ใช่แนว เพื่อไม่ให้คนจับได้
ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างตัวละครในรายการ The Mask Singer เทปที่ 1 ออกอากาศเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม
2559 เป็นการแข่งขันร้องเพลง Group A คู่ที่ 1 ระหว่างหน้ากากพินิกซ์ กับหน้ากากโพนี คู่ที่ 2
ระหว่างหน้ากากแมวตาเดียวกับหน้ากากน้ำพริกหมู โดยคู่ที่ 1 หน้ากากพินิกซ์เลือกร้องเพลง หัวใจไม่
อยู่กับตัว (มาเรียม B5) ส่วนหน้ากากโพนีเลือกร้องเพลง Hurt (Christina Aguilera) สำหรับคู่ที่ 2
หน้ากากแมวตาเดียวเลือกร้องเพลง กัญชา (คาราบาว) ส่วนหน้ากากน้ำพริกหมูเลือกร้องเพลง เธอ
(Cocktail) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการนำเพลงเก่ากลับมาร้องใหม่ เนื่องจากการร้องสดที่นักดนตรีกับ
ผู้แข่งขันไม่ได้มีการซ้อมเพลงร่วมกันจึงเป็นลักษณะของการทำเพลงไปให้ผู้แข่งขันซ้อม ซึ่งผู้แข่งขัน
บางคนร้องคีย์ที่ทำมาไม่ได้ก็จะมีเปลี่ยนแปลงในวันนี้อัดรายการ โดยก่อนออกอากาศจะมีการตัด
ต่ออีกครั้ง นอกจากนั้นในการทำดนตรีในเทปต่อ ๆ มามีการพัฒนามากขึ้นเพื่อดึงศักยภาพผู้แข่งขัน
ออกมา โดยจะเพิ่มสเกลให้ผู้แข่งขันได้ร้องเพลงอย่างเต็มที่ ซึ่งผู้ทำดนตรีต้องทำหน้าที่ช่วยสนับสนุนผู้
แข่งขันหากผู้แข่งขันร้องผิดท่อน ผู้เล่นดนตรีต้องเปลี่ยนคอร์ดให้ทัน สำหรับดนตรีของรายการผู้ที่ทำ
หน้าที่ทำดนตรีคือ จักรวรร เสาวงยุติธรรม Music Director ผู้มีชื่อเสียงในแวดวงดนตรี เป็นผู้มีความรู้
กว้างขวาง สามารถรังสรรค์เสียงดนตรีออกมาได้อย่างไพเราะ จึงทำให้บทเพลงที่ถ่ายทอดผ่านทาง
รายการมีความไพเราะ แปลกใหม่ และน่าสนใจ จนถูกเปิดซ้ำและส่งต่อในสื่อออนไลน์บ่อยครั้ง

“สมัยนี้สำคัญมาก มันเปลี่ยนไปเยอะหลังจากมันมียูทูบ มีรายการให้เปรียบเทียบ
Music Director เป็นคนสำคัญที่จะดึงศักยภาพนักร้องออกมา เป็นฟันเฟืองใหญ่ที่คิดว่าอะไรจะ
เหมาะกับคนคนนี้ คนดูอยากดูอะไร เค้าจะทำอะไรบ้าง และจะทำไมให้เค้าดูดีที่สุดในรายการครีเอท
ใหม่ทุกเพลง ไม่ร้องแค่แบบออริจินอล เพลงเก่าหลายเพลงถึงกลับมาดังอีกครั้ง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31
มกราคม 2562)

“ดนตรีมีผลกับรายการเพราะว่าทุกวันนี้ความเป็นรายการประกวดร้องเพลง เวลาซื้อลิขสิทธิ์มันเป็นแค่แบบเดิม หมายความว่ารูปแบบดนตรีแบบเดิม แต่ทุกวันนี้เวลาประกวดร้องเพลง คนเริ่มไม่ได้ทำดนตรีแบบเดิม แต่คนเริ่มทำเป็นโซว โซวมีการทำดนตรีแบบใหม่ แล้วคุณรู้สึกว่ามันว้าวจังเลย รอบการแข่งขันมีเป็นรอบโซวแต่ละสัปดาห์ ฉะนั้นมันก็เริ่มทำเป็นโซว ตอนนี่เห็นหลาย ๆ รายการก็พยายามเปลี่ยนมาทำโซว แสดงว่าเขาก็พอจะดูออกนะว่ารูปแบบเดิมรายการลูกทุ่งมาร้องทำนองจังหวะแบบเดิม ๆ เลย ก็มีคนดูประมาณนี้ แต่วันนี้เค้าพยายามจะยกระดับเพลงใครไป ได้มากกว่านั้น มันเหมือนเป็นการให้คุณค่ากับตัวตัวเพลงด้วย ซึ่งมีผลต่อการนำเสนอโซวสมมติ เราดูรายการเพชรตัดเพชร 300 ประสิทธิภาพ ประกวดร้องเพลงแบบลูกทุ่งแต่เปลี่ยนใหม่เลย ก็ทำให้คุณรู้สึกว้าวขึ้นนะ ถึงมีพิธีกรพูดว่าชอบคุณดนตรีจากวง... แสดงว่าเค้าขายว่าเขาโซวดนตรีใหม่ด้วย ทุกวันนี้รายการทีวีให้ช่องกับวงดนตรีปรากฏอยู่บนหน้าจอ ไม่ได้แอบอยู่หลังฉากเหมือนแต่ก่อน เรารู้จักพีหนึ่ง จักรวาล จากเดอะแมสซิงเกอร์ เดี๋ยวนี้มันมีกล้องไปจับที่วงดนตรีเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2566)

“เรื่องอารมณ์สำหรับนักร้องสำคัญมาก การร้องเพลงคือการเล่าเรื่อง มันคือนิยายที่เล่าผ่านเสียง ให้คนยิ้ม ร้องให้ เต็ม สนุก คนนั้นต้องเป็นคนเล่าเรื่อง พอฟังเนื้อหาเพลงมันเศร้า ฟังเสียงมันยิ่งเศร้าเข้าไปอีก หรืออินกับความรัก ตรงกับเรื่องของเราเลย ถึงทำดนตรีมาดีแค่ไหนแต่นักร้องร้องไม่ถึง มันก็ไม่สื่อสารถึงคนฟังได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ มันก็เหมือนพระเอกนางเอกที่เล่นละครแล้วมันยังไม่ถึง คนดูไม่อิน ไม่เชื่อว่ารักกันจริง ๆ ก็ต้องเทคโนโลยี จะสวยหล่ออย่างเดียวก็ไม่ได้ ผู้กำกับกำกับให้นางเอกร้องให้น้ำตาไหลข้างเดียว ไหลสองข้างไม่ได้ พี่ก็เหมือนผู้กำกับที่จะต้องทำให้หนังร้องร้องแล้วคนฟังน้ำตาไหลข้างเดียว เค้าใช้เสียงและอารมณ์แสดง เค้าไม่ได้แสดงออกมาเป็นภาพ คนฟังสัมผัสทางเสียง แต่รู้สึกได้เหมือนละครเรื่องหนึ่ง เหมือนละครวิทยุ เพลงเหมือนละครสั้น ๆ ที่อยู่ในดนตรี” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2564)

“ต้องกำหนดทิศทางหรือแนวเพลงก่อน คือเพราะว่าแนวเพลงเนี่ยที่จะมาประกวดในรายการมันจะกำหนดฐานคนดูชัดมาก พอเรารู้แล้วว่าฐานเป็นฐานไหน มันจะนำไปสู่กระแสนิยมหรือเรตติ้งชัดมาก คือมันต้องสัมพันธ์กับช่องด้วยนะ สัมพันธ์กับที่ทางที่มันไปออนแอร์ด้วย เพราะว่าถ้าบอกว่ารายการนี้อยู่ช่อง 7 ตลาดต้องล่างกว่านั้น ถ้าบอกว่าเป็นเดอะวอยซ์ อยู่พีพีทีวี เป็นกลางบน เพราะฉะนั้นเพลงฝรั่งโลดแล่นได้เต็มที่ มันคือ Genre ทิศทางของแนวเพลงก่อนเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2566)

สำหรับรายการไม่คัมหมัดหนึ่ในการแข่งขันในแต่ละเทปนั้นประกอบด้วยผู้เข้าประกวดจำนวน 2 คน ผู้เข้าประกวดที่สมัครเข้าร่วมรายการจะถูกคัดเลือกจากผู้ผลิตรายการหรือจากโปรดิวเซอร์รายการ ต้องมีคุณสมบัติหลัก ๆ 3 ประการคือ 1) เป็นคนดี คือ ต้องรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น

เลือกไม่ทำในสิ่งที่ไม่ดี แต่ทำในสิ่งที่ดีตามที่สังคมตั้งไว้ 2) เป็นคนขยัน คือ ขยันทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความสู้ชีวิต 3) รักครอบครัว คือ เป็นผู้ที่ต้องดูแลครอบครัว นอกนั้นในเรื่องของเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพจะไม่มีข้อกำหนดแต่อย่างใด ส่วนจำนวนหนี้ของผู้เข้าประกวดที่นำมายืนยันกับทางรายการนั้นต้องใช้เป็นหลักฐานทางเอกสารจากเจ้าหนี้สามารถตรวจสอบได้เท่านั้น เพื่อเป็นการยืนยันการเป็นหนี้และจำนวนหนี้ที่แน่นอนในขณะนั้น โดยในการแข่งขันผู้เข้าประกวดต้องใช้เพลงลูกทุ่งในการแข่งขันคนละ 1 ผลงานเพลง ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างตัวละครในรายการไม้ค้หมดหนี้ เทปที่ 228 ออกอากาศเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2560 เป็นการแข่งขันร้องเพลงระหว่างนายวิริยะ สีม่วง (ลุงยะ) อายุ 51 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร ชาวอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ และนายลำไย พังน้ำคำ (ลุงลำไย) อายุ 51 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร ชาวอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

“ลุงยะ” ป่วยเป็นอัมพฤกษ์ครึ่งซีกไม่สามารถทำงานหนักได้ ในขณะนั้นประกอบอาชีพทำไร่ทำสวน ปลูกผักขาย อาศัยอยู่กับภรรยาเพียง 2 คน ภรรยาของลุงยะก็ป่วยเป็นเบาหวาน จนต้องตัดขากลายเป็นผู้พิการ สาเหตุของการเป็นหนี้คือ ลุงยะได้ไปกู้เงินกองทุนหมู่บ้านจำนวน 42,460 บาท มาลงทุนเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ แต่ขาดทุน ลุงยะเป็นผู้ชายที่อ่อนไหวต่อเรื่องของความรักที่มีต่อภรรยา รู้สึกผิดมาตลอดที่ทำให้ภรรยาต้องมาคอยลำบากกับตนเองไปด้วย เพราะลุงยะมีโรคประจำตัวหลายอย่างทำให้ไม่สามารถทำงานหนักได้ต้องให้ภรรยาหาพิการต้องมาช่วยทำมาหากิน และยังต้องสร้างหนี้สินให้กับภรรยาอีกด้วย ซึ่งลุงยะก็เป็นคนที่ทำมาหากินโดยสุจริตถึงไม่สามารถทำงานหนักได้ จึงเลือกที่จะปลูกผักสวนครัวตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้เลี้ยงดูตนเอง และให้ภรรยานำไปขายในตลาดเพื่อนำเงินมาใช้ในครอบครัวและที่เหลือก็นำไปชำระหนี้บ้าง ลุงยะมีความเห็นอกเห็นใจภรรยา และรักภรรยาของตนเองมากถึงแม้ภรรยาจะพิการก็อยากให้อยู่ด้วยกันเพื่อเป็นกำลังใจให้กัน ห่วงแต่ตนเองไม่อยู่แล้ว หรือต้องเสียชีวิตไปเนื่องจากโรคร้ายที่ตนเองมีอยู่นั้นแบบกระชั้นชิดจะทำให้ภรรยาต้องลำบากเพียงคนเดียวเพราะต้องทำมาหากินเองและยังต้องมาใช้หนี้ที่ลุงสร้างมาอีกด้วย

“ลุงลำไย” อาศัยอยู่กับภรรยาและครอบครัวของภรรยา แต่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ต้องดูแลบ้านแม่และบ้านพี่ชายไปพร้อม ๆ กัน ลุงลำไยมีลูกชาย 2 คน มีแม่ที่ต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะแม่ลุงลำไยไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ รวมทั้งลุงลำไยยังมีพี่ชายที่เสียสติไม่สามารถควบคุมตนเองได้เนื่องจากผลของยาเสพติด 1 คน และพี่ชายอีก 1 คน ป่วยเป็นกล้ามเนื้ออ่อนแรงไม่สามารถดูแลตนเองได้ สาเหตุของการเป็นหนี้คือ ลุงลำไยได้ไปกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาซ่อมแซมบ้านและรักษาพ่อที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งต่อมลูกหมากระยะสุดท้าย จำนวน 160,000 บาท ลุงลำไยเป็นตัวละครที่มีความกตัญญูกตเวทที่เป็นอย่างมาก โดยถ่ายทอดผ่านการดูแลครอบครัวของตนเองอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะกับแม่ของตนเองที่ไม่

สามารถดูแลตนเองได้ เป็นผู้ที่มีความคิดที่ต้องการทำทุกอย่างเพื่อคนอื่นอยู่เสมอ สำนักในบุญคุณของผู้มีพระคุณอยู่เสมอถึงตนเองจะลำบากก็จะพยายามทำให้คนรอบตัวมีความสุข เป็นหนี้ก็เพราะต้องกู้เงินมารักษาพ่อที่ป่วย กลัวว่าวันหนึ่งที่ต้องเป็นอะไรไปจะทำให้คนรอบข้างลำบากกับเงินที่เป็นหนี้อยู่

“รายการต้องมีจรรยาบรรณในการเลือกผู้แข่งขันเข้ามาแข่ง เพราะคนเฝ้ารอดูอยู่ว่าเค้าจะช่วยใครดี เราต้องเช็คข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อให้มั่นใจว่าคนที่เลือกมาเป็นคนสู้ชีวิตและเป็นคนดีจริง คนที่จะบริจาคเงินให้เค้าจะได้สบายใจ และถ้าเค้าจะหมดหนี้ เค้าก็ต้องดิรนรน ไม่ใช่เดินไปขอรายการนี้ก็เป็นหนทางหนึ่งให้เค้าสู้ชีวิต” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าที่มาของเพลงและดนตรีของรายการไมค์หมดหนี้ ผู้เข้าประกวดจะเป็นผู้เลือกเพลงที่ตนเองถนัดเหมาะสมกับตนเองโดยผู้เข้าประกวดไม่ได้คิดว่าจะต้องเป็นศิลปินคิดเพียงแต่ต้องการหมดหนี้ แนวเพลงที่ใช้แข่งขันเป็นเพลงลูกทุ่ง ดนตรีเป็นการใช้ Backing Track ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างตัวละครในรายการไมค์หมดหนี้ เทปที่ 228 ออกอากาศเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2560 เป็นการแข่งขันร้องเพลงระหว่างนายวิริยะ สีม่วง (ลุงยะ) อายุ 51 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร ชาวอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ และนายลำไย พังน้ำคำ (ลุงลำไย) อายุ 51 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร ชาวอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ลุงยะนำผลงานเพลงคนหัวใจโหมของยอดรัก สลักใจ มาเป็นเพลงในการแข่งขัน ซึ่งบทเพลงดังกล่าวเป็นเพลงลูกทุ่งที่มีจังหวะของดนตรีช้า เนื้อหากล่าวถึงผู้ชายคนหนึ่งที่ถูกแฟนสาวทิ้งจากบ้านออกไปอยู่เมืองกรุง (กรุงเทพฯ) โดยไม่มีดี จนทำให้ผู้ชายคนดังกล่าวต้องทุกข์ตรอมใจ หัวใจเจ็บปวด แต่ก็ยังอ่อนหวาน รอคอย ให้ผู้หญิงกลับมาหาตนเองอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะให้ภัยในสิ่งที่เกิดขึ้น

ลุงลำไยได้นำเพลงหยาดเหงื่อเพื่อแม่ ของเอกพล มนต์ตะการ มาเป็นเพลงในการแข่งขัน ซึ่งก็เป็นแนวเพลงลูกทุ่ง ทำนองช้า ๆ เช่นกัน เนื้อหาเกี่ยวกับลูกผู้ชายคนหนึ่งที่ต้องจากภูมิลำเนาเข้ามาทำงานในเมืองหลวง (กรุงเทพฯ) เพื่อเก็บเงินส่งให้แม่ที่อยู่ต่างจังหวัดด้วยความจนจึงยอมลำบากเองเพื่อให้แม่ได้สบาย พยายามทำทุกอย่างเพื่อแลกเงินกลับไปให้แม่ของตนเอง โดยหวังว่าบั้นปลายชีวิตของแม่นั้นจะได้สบายหลังที่ต้องอดทนเลี้ยงลูกด้วยความยากจนมาโดยตลอด

ด้วยวัตถุประสงค์หลักของรายการไมค์หมดหนี้ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของผู้เข้าแข่งขันมากกว่าการแข่งขันร้องเพลง ซึ่งเพลงที่ผู้เข้าแข่งขันใช้ในการแข่งขันเป็นเพลงลูกทุ่งและในการแข่งขันต้องร้องสด ดนตรีในรายการไมค์หมดหนี้จึงใช้ Backing Track ทั้งหมด

“การใช้ Backing Track สะดวกในการถ่ายรายการ ถ่าย 1 ครั้งต้องอัด 5 เทป ถ้าเป็นดนตรีสดจะมีปัญหาในการถ่ายทำเยอะ สำหรับรายการนี้ใช้แค่ Backing Track ก็เพียงพอ

เพราะรายการนี้ไม่ได้เน้นหนักในเรื่องการแข่งขัน แต่เน้นไปที่เรื่องราวชีวิต เรื่องราวการให้กำลังใจ คือ ใช้มาตรฐานแค่ Backing Track ก็พอ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

“อยู่ที่คุณภาพดนตรี เพลงเพราะ ๆ เสียงดี ๆ แต่ขอให้มันดี ร้องสดแล้วไม่มีทีลิปซิงก์ดีกว่า (กรณีทั่วไปรายการวาไรตี้) แต่การแข่งขันยังงี้ก็ต้องร้องสด” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2563)

“รายการที่ใช้ Backing Track มันไม่ได้ฟิลลิ่ง ยังไงก็ไม่เหมือนร้องสด มันจะรู้สึกมากกว่า มันคือร้องแลกเงินไปเรื่อย ๆ ไม่ได้มีเป้าหมายที่จะไปเป็นศิลปิน ร้องสดจะเป็นตัวตนของศิลปินมากกว่า ไม่ต้องมีกรอบ ไม่ต้องร้องเหมือนต้นฉบับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2562)

แม้จะเป็นรายการที่ให้ความสำคัญกับเรื่องราวชีวิตของผู้เข้าประกวด แต่สุดท้ายแล้ว การตัดสินของรายการประกวดร้องเพลงย่อมต้องมาจากเกณฑ์การตัดสินด้านการร้องเพลง คนที่ร้องเพลงได้ดีกว่าเท่านั้นจึงจะเป็นผู้ชนะในการแข่งขัน

“วันนั้นหนูไม่ชนะ กรรมการคอมเมนต์ว่าเสียงสั้น มันเป็นลูกคอของหนู ที่เป็นเอกลักษณ์ของหนู หนูไม่เคยร้องตามต้นฉบับ หนูชอบฟังคัฟเวอร์ ฟังหลาย ๆ คน แต่ร้องเองจะเป็นตัวของเราที่สุด ลูกเอื้อนลูกคอก็จะเป็นของเรา ไม่เอาตามคนอื่น หนูก็ร้องเต็มที่ แต่คู่แข่งอาจจะเก่งกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2562)

4.1.4 พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง

การดำเนินรายการของพิธีกรรายการ The Mask Singer มีพิธีกร 1 คน คือ กัณฑ์ กัณฑ์ดาว มีวิธีการดำเนินรายการที่สนุก เป็นธรรมชาติ มีอารมณ์ขัน มีมุขตลก และมีความเป็นมืออาชีพ สามารถดำเนินรายการได้โดยไม่ทำให้เกิด dead air มีจังหวะที่ส่งต่อมุขให้กรรมการเล่นต่อได้ อย่างลื่นไหล ไม่สะดุด มีช่วงเร่งช่วงผ่อน เกิด dynamic ของการดำเนินรายการทำให้ไม่น่าเบื่อ มีการนอกสคริปต์บ้างเพื่อความบันเทิง ซึ่งกัณฑ์สามารถแสดงออกถึงการทักษะของการเป็นพิธีกรได้อย่างโดดเด่น อาจไม่ได้มีการพูดเสริมเกี่ยวกับความรู้ความเชี่ยวชาญด้านดนตรีตามประเภทรายการประกวดร้องเพลง แต่ก็สามารถสื่อสารความรู้สึกในมุมมองของผู้ชมที่ซาบซึ้งหรือตื่นเต้นไปกับความไพเราะของบทเพลงที่ผู้เข้าประกวดร้องในรายการได้ ในรายการได้

“เปรียบเทียบว่าทำไมรายการมาสเตอร์เชฟพิธีกรต้องเป็นพี่ป๊อก เพราะเขามีทุนความรู้หรือว่ามีเข้าใจเกี่ยวกับการทำอาหาร เพราะเขาเรียนด้านอาหารมา เหมือนเป็นคนที่เราคนดูเข้าสู่เนื้อหารายการ สังเกตไหมว่ารายการฝั่งแกรมมี่เค้าก็ใช้พี่แฟรงค์ ฝั่งเวิร์คพอยท์ก็ใช้พันพลแตก หรือพี่ลิง ที่สามาเชื่อมโยงกับคนดูกลุ่มลูกทุ่งได้ดี เขาก็มีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว มีผลในการอยากดูหรือไม่อยากดู คนดูไม่ได้ตามดูพิธีกร แต่มีผลทำให้รายการลื่นไหล ความกลมกล่อมของรายการ เรามีกรรมการที่มีความรู้ในรายการแล้วไง มีตั้งหลายคน เหมือนตัวแทนหมู่บ้าน ที่อธิบายข้อมูล สร้างความ

กลมกล่อมในรายการ คอยตบมุก ทำให้รายการไม่ตึงเครียด ไม่งั้นรายการไม่อยู่นานขนาดนี้ เทียบกับรายการอาหาร พิธีกรมีความรู้เพราะเขาต้องอธิบายศัพท์ยาก ๆ ในการทำอาหารให้คนดูเข้าใจ แต่รายการประกวดร้องเพลง ด้วยการร้องเพลงมันเข้าใจอะไรได้ไม่ยาก แต่ตัวพิธีกรต้องสรุปนะ ขมวดเรื่อง เข้าใจชีวิตของคนที่เข้ามาแข่ง หรือสรุปเป็นตัวแทนคนดูว่าฟังเพลงแล้วเป็นยังไง ถึงแม้ว่าอาจจะร้องเพลงไม่เป็น” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2566)

ภาพที่ 4.6

พิธีกรรายการ *The Mask Singer*

หมายเหตุ. จาก เวิร์คพอยท์ & กันต์ ผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น รางวัล “ราชบัณฑิตยสภาสรรเสริญ” ประจำปี 2560, โดย Workpoint, 2560, (<https://www.workpoint.co.th/en/newsroom/press-releases/387/>)

สำหรับการดำเนินรายการของพิธีกรรายการไม่ค้หมดหน้ามีพิธีกร 1 คน คือ สมเกียรติ จันทร์พราหมณ์ หรือเสนาสิง ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ เป็นตัวละครที่คอยดำเนินรายการและควบคุมรายการตั้งแต่ต้นจนจบรายการ มีหน้าที่ในการบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งในรายการและเรื่องราวของผู้เข้าประกวดทั้งสองคน เป็นผู้สัมภาษณ์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวการแข่งขัน เรื่องราวส่วนตัวของผู้เข้าประกวด และวัตถุประสงค์ของการแข่งขันในรายการ มีบุคลิกที่เป็นกลาง เนื่องจากบทบาทต้องเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุนทั้งสองฝ่าย มีความจริงใจในการเล่าเรื่องราวของแต่ละฝ่ายอย่างตรงไปตรงมาด้วยการสัมภาษณ์สอบถามผู้เข้าประกวด และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างญาติผู้เข้าประกวดที่เดินทางมาร่วมการบันทึกรายการในสตูดิโอด้วย

“พิธีกรคือคนที่ถ่ายทอดเรื่องราว ถ่ายทอดอารมณ์ เป็นผู้ที่น่าเสนอ รายการนี้ก็เหมือนเจาะใจ ที่ใช้พี่คุณเดียวกี่พอ ไม่จำเป็นที่จะต้องมีมากกว่า 1 คน เพราะหัวใจหลักอยู่ที่ผู้เข้าแข่งขัน การมีพิธีกรหลายคนคือการแซ่ ทำให้รายการน่าสนใจขึ้น ช่วยกันบิวท์ แต่พี่ลิงคนเดียวสามารถดำเนินรายการ ถ่ายทอดเรื่องราว ถ่ายทอดอารมณ์ พี่ลิงเป็นพิธีกรมืออาชีพคนหนึ่งที่เป็นนักพูด เป็นนักคิด สรุปเรื่องราวจับใจความได้ดี เข้าถึงชาวบ้านได้ เพราะถ้าเป็นคนที่ไม่รู้จักชาวบ้านก็จะเข้าไม่ถึง เป็นคนธรรมดาคนหนึ่ง ไม่ทำตัวหรูหรา ชาวบ้านก็กล้าเข้าหา กล้าพูดคุยด้วย กล้าที่จะกอด จะยิ้ม จะเล่น พี่ลิงมีความสามารถในการละลายพฤติกรรมของชาวบ้านเพื่อให้รู้สึกผ่อนคลายก่อนร้องเพลง ก่อนพูดคุย พี่ลิงสามารถ lead อารมณ์ของคนดูให้มีอารมณ์ร่วมตามไปได้ เพราะมันเป็นรายการที่เน้นอารมณ์” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

“ความจริงใจของพิธีกร มันเป็นส่วนสำคัญเท่าในการทำหน้าที่นี้ คือไมค์หมดหนี่มันเป็นเรื่องของคนดี จริง ๆ แล้วมันคือทอล์กโชว์ผ่านเกม มันเป็นเรื่องราวของการพูดคุยผ่านรายการ แต่อรรถรสมันเป็นเกมและมันก็ดันเป็นทอล์กโชว์ด้วย ก็คือเล่าเรื่องชีวิตทุกคน เรียนรู้ชีวิตเขา ฉะนั้นพิธีกรต้องสามารถคุยชีวิต แล้วก็รู้สึกไปกับมันได้จริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2566)

ภาพที่ 4.7

พิธีกรรายการ ไมค์หมดหนี่

หมายเหตุ. จาก ทีมงานไมค์หมดหนี่ร่วมยินดี “ลิง สมเกียรติ” พิธีกรแห่งปี, โดย Workpoint, 2560, (<https://www.workpoint.co.th/en/newsroom/press-releases/422/>)

4.2 ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมารายการแบบประกวดแข่งขันความสามารถ หรือ Talent Contest เป็นคอนเทนต์วาไรตี้ประเภทหนึ่งที่ช่องรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่เน้นผลิต พัฒนา และนำเสนอไปสู่กลุ่มผู้ชมทั่วประเทศ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในวงการโทรทัศน์ว่า ช่องรายการที่เป็นผู้นำในการบุกเบิกคอนเทนต์แบบดังกล่าวจนได้รับความนิยมไปทั่วประเทศนั้น คือ ช่องเวิร์คพอยท์ ทีวี (Positioning, 2566) โดยในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษารายการ The Mask Singer และรายการไมค์หมดหนี้ ทั้งนี้สามารถแยกองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ดังนี้

4.2.1 การนำเสนอเนื้อหาของรายการประกวดร้องเพลง

จากการศึกษาการนำเสนอเนื้อหาของรายการ The Mask Singer และรายการ ไมค์หมดหนี้ พบว่ามีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยรายการ The Mask Singer มีความโดดเด่น คาดเดาไม่ได้ และแปลกใหม่ โดยยังไม่มีรายการประเภทนี้เลยในเมืองไทย นอกจากนั้น ความอลังการของเวทีในการร้องเพลง เสื้อผ้าและหน้ากากของผู้เข้าร่วมแข่งขัน ตลอดจนพลังเสียงและลีลาของผู้เข้าประกวดที่อยู่ภายใต้หน้ากากเวลาร้องเพลง ยิ่งทำให้ The Mask Singer เป็นที่พูดถึง อีกทั้งคงปฏิเสธไม่ได้ว่าความสดใหม่ของรายการ และการสร้างช่องทางให้ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วม เช่น การโหวต หรือการร่วมเข้าแข่งขัน ตลอดจนเทคโนโลยีในการเข้าถึงผู้ชมได้ทุกแพลตฟอร์ม ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ The Mask Singer ติดตลาดและได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ให้คนดูเข้าถึงได้ทุกแพลตฟอร์มแล้ว ปัจจัยสำคัญที่สร้างความสำเร็จให้แก่ The Mask Singer มาจากการสร้างและพัฒนาคอนเทนต์ที่สามารถกระตุ้นความตื่นตัวในการรับชมรายการของผู้ชม ตั้งแต่กระบวนการผลิต การเลือกผู้เข้าประกวด จนกระทั่งการออกอากาศ ที่ใช้ “ความลับ” เป็นจุดขายหลักของรายการ เช่น ผู้เข้าประกวด Superstar ที่อยู่ภายใต้หน้ากาก และขั้นตอนการเก็บความลับไม่ว่าจะเป็น การประชุมลับของทีมงาน การสร้างเสื้อผ้าและหน้ากาก ห้องแต่งตัวลับ การเซ็นสัญญาเพื่อรักษาความลับที่มีค่าปรับนับแสนบาท หรือแม้กระทั่งรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การเปลี่ยนรถของผู้เข้าประกวดเพื่อไม่ให้ผู้คนจำได้ ซึ่งสิ่งที่เป็น “ความลับ” เหล่านี้ได้กลายเป็นคอนเทนต์หลักที่เวิร์คพอยท์ ทีวีพยายามสื่อสารไปสู่ผู้ชม และ “ความลับ” ที่เกิดจากการรับชมคอนเทนต์ดังกล่าวก็ได้ค่อย ๆ กระตุ้นความรู้สึกและสัญชาตญาณพื้นฐานของมนุษย์ (Human Nature) ซึ่งสัญชาตญาณของคนส่วนใหญ่เมื่อยิ่งลับ ก็ยิ่งสงสัย และอยากรู้ ก็ยิ่งอยากสืบค้น ทำให้ความลับของ The Mask Singer เป็นที่กล่าว

ขาน ผู้ชมพยายามคิดและสร้างมโนภาพว่านักร้องภายใต้หน้ากากคือใคร และเกิดความคาดหวังเมื่อหน้ากากถูกเปิดออก รวมทั้งเกิดความตกใจเมื่อรับรู้ว่าคุณคือใครภายใต้หน้ากากที่แท้จริงคือใคร จนท้ายที่สุดเกิดความตื่นตันและประทับใจเมื่อได้รับฟังแรงบันดาลใจและความฝันของผู้เข้าประกวดภายใต้หน้ากากที่อยากจะเป็นนักร้อง ในแง่นี้ The Mask Singer จึงเป็นรายการที่เข้าใจจิตวิทยาของผู้ชม สร้างความสงสัย ความคาดหวัง ความอคติ และความฝันให้แก่ผู้ชม แล้วนำอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้มากระตุ้น “ความอยากที่จะรับชมรายการ” ให้เกิดขึ้น

นอกจากนี้ “ความลับ” ภายใต้หน้ากากที่ถูกเก็บงำจากการแข่งขันครั้งแล้วครั้งเล่ายิ่งกระตุ้นสัญชาตญาณความอยากรู้และอยากค้นหาของผู้ชม โดยการแข่งขันของ The Mask Singer ที่ค่อนข้างยาวนานและต่อเนื่องได้เปิดโอกาสให้ผู้ชมมีระยะเวลาเพียงพอที่จะรวบรวมและค้นหาข้อมูลว่านักร้องภายใต้หน้ากากคือใคร ซึ่งกระบวนการนี้เองได้สร้างสิ่งที่เรียกว่า “ปฏิสัมพันธ์” (Engagement) ระหว่างรายการและคนดูให้เกิดขึ้น โดยผู้ชมจะค่อย ๆ รู้สึกผูกพันจนอยากที่จะรับชมรายการอยู่เรื่อย ๆ ส่งผลให้ในที่สุดเรตติ้งสะสมของ The Mask Singer จึงพุ่งสูงขึ้น และเป็นที่กล่าวขานในวงสังคมเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการขยายฐานผู้ชมรายการไปทั่วประเทศจากการออกอากาศรายการ The Mask Singer ซึ่งนอกจากจะสร้างความสนุกและเสียงหัวเราะแล้วยังกระตุ้นความต้องการเบื้องลึกของมนุษย์ทุกคน เช่น ความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็น โดยอาศัยความลับที่ซ่อนภายใต้หน้ากากเป็นเครื่องมือสำคัญ มากไปกว่านั้น ยังใช้ “การเติมเต็มฝัน” เป็นไม้ตายสุดท้ายในการเข้าถึงปมจิตใจเบื้องลึกของมนุษย์ การใช้จิตวิทยาในการสื่อสารไปสู่ผู้ชมแม้ว่าจะมีความสำคัญ แต่การเลือกกลุ่มบุคคลเพื่อที่จะรับสารก็เป็นสิ่งที่ท้าทายยิ่งกว่า ซึ่งกลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่ที่ติดตามและรับชม The Mask Singer ทางโทรทัศน์เป็นประจำทุกสัปดาห์ คือกลุ่มผู้ชมตั้งแต่ช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป และอยู่อาศัยในเขตต่างจังหวัด จึงเป็นไปได้ว่า กลุ่มผู้ชมที่เป็นวัยรุ่นและอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีพฤติกรรมการรับชมคอนเทนต์บนสื่อออนไลน์มากกว่าสื่อโทรทัศน์ ซึ่งพฤติกรรมการรับชมสื่อที่เปลี่ยนแปลงนี้ได้สร้าง “โจทย์ใหญ่” ให้เวิร์คพอยท์ ทีวี ต้องขบคิดและเร่งหาวิธีการที่จะทำให้ The Mask Singer สามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มคนเมือง ด้วยเหตุนี้ภายหลังจากการออกอากาศ The Mask Singer ไปได้ระยะเวลาหนึ่ง เวิร์คพอยท์ ทีวี ได้วางนโยบายเชื่อมโยงคอนเทนต์ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์กับแพลตฟอร์มดิจิทัล (Cross Platform) เพื่อให้ผู้ชมสามารถรับชม The Mask Singer ได้อย่างทันท่วงทีผ่านทางโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook Live ซึ่งการถ่ายทอดสด The Mask Singer ผ่านทาง Facebook Live มีผู้เข้าชมสูงถึงนับล้าน ๆ คน นั้นหมายความว่า ความหวังของเวิร์คพอยท์ ทีวี ในการเข้าถึงผู้ชมให้ทั่วถึงทุกแพลตฟอร์มถือได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างสูง โดยเฉพาะการเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นและคนเมืองที่มักจะติดตามสื่อและคอนเทนต์ผ่านทางโซเชียลมีเดีย

สำหรับการนำเสนอเนื้อหารายการ ไมค์หมดหนี้ พบว่า วัตถุประสงค์หลักของรายการต้องการช่วยเหลือกลุ่มคนที่เป็นหนี้และเป็นคนดี เป็นรายการที่ทำให้กำลังใจกับผู้คนในสังคม ด้วยการนำรายการที่เป็นรายการโทรทัศน์รูปแบบเกมโชว์ที่ช่องเวิร์คพอยท์ถนัดมารวมเข้ากับรายการประเภทการแข่งขันความสามารถ (Talent Contest) มาเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือ เข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มคนชนชั้นล่างและชั้นกลางขึ้นไปในสังคมไทย โดยในรายการผู้เข้าประกวดจะเล่าเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ ความลำบากในการทำมาหากินเพราะมีหนี้ที่ยังใช้ไม่หมด จนเป็นเหตุที่ต้องทำให้เข้ามาแข่งขันร้องเพลงปลดหนี้ให้กับตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ ในรายการได้พยายามถ่ายทอดให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ไปพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าจะผ่านทาง Video Tape Recorder (VTR) หรือผ่านการสัมภาษณ์ของพิธีกรผู้ดำเนินรายการ สิ่งสำคัญหนึ่งที่รายการไมค์หมดหนี้ประสบความสำเร็จเนื่องจากการเปิดเวทีให้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น ในทุกพื้นที่ ที่มีพรสวรรค์ในการร้องเพลงลูกทุ่งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในรายการประกวดร้องเพลง เป็นการหยิบยื่นโอกาสให้ผู้ชมทั่วประเทศสามารถทำตามความฝันที่อยากจะเป็นนักร้องลูกทุ่ง ถ้ามองในแง่กระบวนการทางจิตวิทยา เท่ากับเป็นการหยิบยื่น “โอกาสในการเติมเต็มความฝัน” และ “โอกาสในการแสดงศักยภาพที่อยู่ในตัว” ของผู้ที่มีพรสวรรค์ในการร้องเพลงทั่วประเทศ ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความแข็งแกร่งให้แก่รายการไมค์หมดหนี้มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการให้ผู้ชมหรือประชาชนทั่วไป (ไม่จำกัดเพศ วัย และสาขาอาชีพ) เข้ามามีส่วนร่วมในรายการประกวดได้สร้างรูปแบบรายการวาไรตี้แบบใหม่ที่สามารถตอบใจทุกกลุ่มผู้ชม โดยเฉพาะผู้ชมต่างจังหวัดที่ชอบเพลงแนวลูกทุ่ง ผู้ชมมักจะติดตามการแข่งขันและเชียร์บุคคลที่ชื่นชอบที่อาจจะมาจากจังหวัดหรือท้องที่เดียวกัน ซึ่งแนวทางการผลิตรายการของรายการไมค์หมดหนี้ นั้นสร้างความนิยมอย่างสูงให้แก่รายการในขณะออกอากาศ ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องจากผู้ชมทั่วประเทศ โดยเฉพาะผู้ชมที่อยู่ในเขตต่างจังหวัดนอกเมืองอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน

จะเห็นได้ว่าปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านการนำเสนอเนื้อหารายการ พบว่า รายการ The Mask Singer มีรูปแบบรายการเรียลลิตี แนวเพลงที่ใช้ประกวดผู้เข้าประกวดสามารถเลือกร้องเพลงได้ทุกแนวเพลง ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มผู้รับชม เป็นคอนเทนต์ที่สามารถรับชมได้ทุกวัย รายการออกอากาศทั้งแบบเทปและถ่ายทอดสด มีการฉายภาพ VTR ผู้เข้าประกวดให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินชีวิตเพื่อให้คณะกรรมการและผู้ชมคาดเดาว่าภายใต้หน้ากากเป็นใคร มีการแสดงบนเวที แต่ผู้ชนะจะไม่ได้รับรางวัล ต่างจากรายการไมค์หมดหนี้ที่มีรูปแบบแข่งขัน เกมโชว์ เน้นเพลงลูกทุ่ง มีการฉายภาพ VTR ให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบากของผู้เข้าประกวด รายการออกอากาศแบบเทปเท่านั้น การแสดงบนเวทีไม่มี และมีรางวัลสำหรับผู้ชนะ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของรายการ คือ การคาดเดาไม่ได้ของผู้ชม การลุ้นให้

ผู้เข้าประกวดชนะและได้รับรางวัลจากการเล่นเกมเสียงดวงเพื่อชิงรางวัล โดยนำรูปแบบรายการเกมโชว์เข้ามาผสมร่วมด้วย รวมถึงการสร้างช่องทางให้ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วม เช่น การโหวต หรือการร่วมเข้าแข่งขัน ซึ่งรายการ The Mask Singer ผู้ชมต้องคาดเดาว่าภายใต้หน้ากากเป็นใคร มีการให้คะแนนทั้งจากคณะกรรมการและผู้ชม ซึ่งรายการไม่ค์หมดหนี่มีรูปแบบเกมโชว์ ที่ผู้ชมช่วยลุ้นในการเลือกไม่ค์เสียงดวง เมื่อคนที่กำลังลำบากได้รับการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ยิ่งเติมเต็มความอึดใจให้กับคนดู รู้สึกมีส่วนร่วมในการเอาใจช่วยผู้เข้าประกวดให้มีชีวิตที่ดีขึ้นได้ ดังนั้นในความแตกต่างของทั้งสองรายการยังมีจุดที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ การที่ผู้ชมลุ้นกับการแข่งขัน ลุ้นว่าภายใต้หน้ากากนั้นคือบุคคลที่คิดหรือไม่

“ตอนที่แข่ง ได้มา 90,000 บาท แข่งทีเดียว เลือกไม่ค์ถูกก็เลยได้รางวัลแจ๊คพ็อตคือมีหนี่ 40,000 บาท แข่งชนะ แล้วเลือกไม่ค์ถูกเลยได้โบนัสอีก 50,000 บาท รวมเป็น 90,000 บาท แข่งตั้งแต่ 21 มิถุนายน ออกอากาศ 31 กรกฎาคม เป็นระเบียบของบริษัททุกที ได้รับเงินหลังจากออกอากาศ 3 เดือน เค้าจะมีเอกสารให้เราอ่าน ให้เราเซ็นก่อนบันทึกเทปรายการ เซ็นยอมรับระเบียบเค้าเยอะ ก็คิดว่าโชคดีเพราะปกติที่ดูคนอื่นเค้าร้องตั้งหลายเพลง สิบกว่าครั้งก็มี เงินที่ได้ก็จะเอาไปใช้หนี้เลย ที่เหลืออีก 50,000 บาทก็จะเอาไปเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าซ่อมบ้าน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2562)

4.2.2 รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง

จากการศึกษารูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการรายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี่ พบว่ามีรูปแบบที่ไม่แตกต่างกันนั้นคือ เกณฑ์การตัดสินมาจากเสียงร้องของผู้เข้าประกวด โดยผู้เข้าประกวดต้องแข่งขันร้องเพลงเพื่อให้ชนะใจกรรมการ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ากติกาในการแข่งขันจะไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ผู้แข่งขันที่ผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการจะได้เข้าแข่งขันในรอบต่อไปจนถึงรอบชนะเลิศ สำหรับรายการ The Mask Singer หน้ากานักร้อง เป็นการจัดแข่งขันแบบน็อกเอาท์ทัวร์นาเมนต์ ผู้เข้าประกวดทั้งหมด 32 คน 32 หน้ากาก 4 กลุ่มสาย (ตอนแรกมี 24 คน 3 สาย แต่มาเพิ่มกรุป D ในภายหลัง) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการบันเทิงเมืองไทย มาจับคู่แข่งขันกัน ใครแพ้จะถูกคัดออก และต้องถอดหน้ากากในช่วงท้าย (ตัดสินจากผลโหวตของผู้ชมในสตูดิโอ) ขณะที่ผู้ชนะก็จะผ่านเข้ารอบต่อไป และเมื่อได้ผู้ชนะแต่ละสายก็แข่งขันต่อแบบแชมป์ชนแชมป์ จนสุดท้ายก็จะได้ผู้ชนะในรอบ แชมป์ ออฟ เดอะแชมป์ ที่ตัดสินจากผลโหวตสดจากผู้ชมทั่วประเทศ

สำหรับรูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการไม่ค์หมดหนี่พบว่า ผู้เข้าประกวดต้องแข่งขันร้องเพลงเพื่อให้ชนะใจกรรมการ แล้วเข้าไปค้นหาไม่ค์หมดหนี่ ผู้ที่เป็นฝ่ายแพ้ต้องกลับบ้านไปก่อนไม่มีโอกาสได้เข้าไปในช่วงของการหาไม่ค์หมดหนี่ พร้อมจะได้รับเงินปลอบใจจาก

ทางรายการจำนวน 5,000 บาท โดยในรอบการค้นหาไม้ค้หมดหนนี้ ผู้ชนะการแข่งขันต้องเลือกไม้ค้เพียงตัวเดียวจากไม้ค้ทั้งหมด 16 ตัว หากไม้ค้ที่เลือกไม่ดังหมายถึงไม่ใช่ไม้ค้หมดหนนี้ที่แท้จริงจึงได้รับเงินลดหนนี้ไป 10,000 บาท แต่ยังมีโอกาสเข้าไปแข่งขันกับผู้ที่ชิงคนใหม่จนกว่าจะหาไม้ค้หมดหนนี้พบและปลดหนนี้ได้ทั้งหมด หรือจนกว่าจะตกรอบ ถ้าผู้เข้าประกวดปลดหนนี้ได้ทั้งหมด M150 จะมอบทุนชีวิตให้เป็นกำลังใจในการฮิตสู่วิตอีก 50,000 บาท โดยการตัดสินของคณะกรรมการทั้ง 3 ท่าน กติการันผู้ที่ได้คะแนน 2 ใน 3 จะเป็นผู้ชนะ คณะกรรมการต้องเลือกผู้เข้าประกวดเพียงคนเดียวคนหนึ่งเข้าไปในรอบของการค้นหาไม้ค้ ทั้ง ๆ ที่ก็มีควมน่าสงสาร ความเห็นอกเห็นใจในเรื่องราวชีวิตของผู้เข้าประกวดทั้ง 2 ฝ่าย แต่ในที่สุดแล้วก็ต้องเลือกทางใดทางหนึ่งที่ดีที่สุด นั่นคือเลือกผู้ชนะจากเสียงร้องนั่นเอง ซึ่งลักษณะเหล่านี้ถูกถ่ายทอดผ่านคำพูดของคณะกรรมการก่อนการให้คะแนนกับผู้เข้าประกวดทั้งสองคนที่เห็นได้อย่างชัดเจน แต่สิ่งหนึ่งที่คณะกรรมการต้องเป็นคือการตัดสินด้วยกติกาหลัก นั่นคือ กติกาของการแข่งขันร้องเพลง ไม่ใช่แค่ควมน่าสงสารเท่านั้น

ซึ่งคุณสมบัติของคณะกรรมการประกอบด้วย 3 เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือมีชื่อเสียงในวงการเพลงลูกทุ่ง สามารถเข้าถึงความรู้สึกของผู้เข้าประกวดได้ ยึดมั่นข้อตรง และยุติธรรม ผู้ผลิตรายการจึงเลือกคณะกรรมการจำนวน 3 คนที่เป็นนักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป รวมทั้งมีพื้นฐานชีวิตมาจากเด็กต่างจังหวัดที่ยากจนต้องต่อสู้ดิ้นรนมาด้วยตนเองตั้งแต่ยังเด็กจนประสบความสำเร็จเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน กลุ่มคนเหล่านี้จึงมีคุณสมบัติหนึ่งที่เหมือนกันคือความซื่อสัตย์ใจความเห็นอกเห็นใจกับคนจนที่มีหนนี้ แล้วยังต้องเลี้ยงดูครอบครัวที่ยากลำบากด้วยนั่นเอง

จะเห็นได้ว่าปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านรูปแบบการตัดสิน พบว่า รายการ The Mask Singer มีกรรมการ 5 – 7 คน มีการนำผลโหวตจากผู้ชมร่วมในการตัดสิน กรรมการมีความน่าเชื่อถือและให้คำแนะนำผู้เข้าประกวด ความโปร่งใสในการตัดสินไม่เป็นที่เปิดเผย ต่างจากรายการไม้ค้หมดหนที่มีกรรมการ 3 คน ไม่มีการนำผลโหวตจากผู้ชมร่วมในการตัดสิน กรรมการมีความน่าเชื่อถือและให้คำแนะนำผู้เข้าประกวด รวมถึงมีความโปร่งใสในการตัดสิน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของรายการ คือ กติกาต้องไม่ยากจนเกินไป เข้าใจง่าย ชนะเข้ารอบ แพ้ตกรอบ ทั้งนี้คณะกรรมการก็มีส่วนในความสำเร็จเช่นกัน นั่นคือ กรรมการต้องมีคุณสมบัติในเรื่องของการร้องเพลง มีความน่าเชื่อถือ พูดได้ชัดเจนเห็นภาพ ซึ่งรายการ The Mask Singer และรายการไม้ค้หมดหน มีรูปแบบการตัดสินที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรายการไม่แตกต่างกัน

“กติกา มีผล อย่ายากเกินไป มันจะเคยมีรายการ Star War สงครามดวงดาว กติกา ยากมาก ลีกลับซับซ้อน คนดูของเราชอบดูละคร คนดูไม่ต้องการยากขนาดนั้น พอยากปุ๊บก็ไม่ได้ดูเลย เปลี่ยนช่อง มีผลมาก อย่ายากเกินไป ถ้าทำให้มันดูง่าย ทำให้ไม่เม่ง ถ้ามาแยกแแจกแจงว่าเกณฑ์นี้ได้ก็

คะแนน แล้วมีหลาย ๆ ข้อมันจะงง เกิดความสงสัย คิดว่าทำเหมือนเดอะวอยซ์ดี เดอะโกลด์เอ็นของให้เป็นตัวเลข แต่ไม่แจ่มแจ้ง อันนั้นก็โอเค ส่วนกรรมการก็มีผลมาก ต้องเป็นคนที่มีเมส แล้วจะดึงเรตติ้งได้มาก โกลด์เอ็นของ ตอนนั้นมีหลายคนให้เลือกมาก แต่พีเลือกกบ เพราะอยากได้ฐานแฟนคลับของกบ อันนั้นคือเอามาดึงเรตติ้ง วัดได้ไงว่าเค้าดึงเรตติ้งได้ ดูจากละครที่เค้าแสดงกับช่องเรคือบาปรัก เป็นละครนิชมาก ๆ เพราะเกี่ยวกับกตหมาย แต่เรตติ้งเสถียรมาก 2 - 3 เราก็ประเมินว่าเป็นเพราะกบสวยงาม หลังจากโกลด์เอ็นของทำให้รู้เลยว่ามี พีป้องกันพีเกลือมันดูรีเฟรช จับป้องมาเป็นพิธีกร มันน่าดู ถ้าเป็นน้ำเน่า คนไม่ว้าวแล้ว เพราะเห็นมาหลายรายการแล้ว อาจจะไม่ได้อะไรเกี่ยวกับเรตติ้ง เป็นเรื่องของ attractive มากกว่า หญิงกับชาย ชายน่าดูกว่า ต้องดูรูปแบบรายการด้วย จำนวน มีผล 2 คนดูรีแลกซ์ ธรรมชาติ สนุกกว่า คนเดียวถ้าไม่เก่งจริงมันยากมาก บางทีก็ดูแป้ก กันต์ กันตถาวร ได้เพราะกรรมการช่วย ถ้ากันต์เพียว ๆ ไม่ได้น่าดูขนาดนั้น เค้าน่าดูเวลาที่เค้าเล่นกับคนร้อง เล่นกับกรรมการ เค้าคอนโทรลได้ ถ้าเซฟ ๆ ความเสี่ยงต่ำที่จะไม่แป้ก ลงทุน 2 คนไปเลย ถ้ารู้ว่าทำแล้วสนุกกว่าก็ไปเลย เพราะเคยเห็นผลมาแล้ว อยู่ที่รายการว่ามีจุดขายทางไหน ดวลเพลงชิงทุนคนเดียวก็เอาอยู่ เพราะขายเรื่องราวของคนแข่ง แต่โกลด์เอ็นของ มันขายความโดดเด่นของกรรมการด้วย พิธีกรก็ต้องเข้ามาเสริม เค้าถึงพยายามให้บาลานซ์ขึ้นกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2563)

“จะเอาอะไรมาตัดสินว่าใครน่าสงสารกว่ากัน ดีกว่ากัน น่าช่วยเหลือกว่ากัน เราให้คนดูตัดสินว่าคุณอยากจะช่วยใครคุณก็ช่วยได้โดยช่องทางการบริจาคที่อยู่ในเพจอยู่แล้ว ทุกคนต้องฝึกฝนอยู่แล้ว เราทำธุรกิจ เราต้องทำอะไรสักอย่างให้เข้าถึงคนดู ถ้าเราทำสารคดีก็จะเป็นอีกแบบหนึ่งเลย เราตั้งต้นอยู่แล้วว่าเราจะทำประกวดร้องเพลง การร้องเพลงก็เป็นอีกวิธีหนึ่งของการสู้ชีวิต คนที่ไม่เก่งร้องเพลงเข้ามา เค้าก็ถูกคัดเลือกเข้ามาในรายการ แต่แค่เค้าไม่ได้ไปถึงแจ็กพ็อต แต่เรื่องราวของเค้าที่น่าสนใจ มีคนติดต่อช่วยเหลือ เราก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่เรื่องราวของเค้า แต่คนที่มีความสามารถจากการฝึกฝนมาแล้วเข้าไปถึงแจ็กพ็อตแล้วจะหมดหนี้ บางคนก็ไม่หมดเหมือนรายการประกวดร้องเพลงทั่วไป ซึ่งไม่บรรทัดของกรรมการแต่ละคนไม่เหมือนกัน เราเลือกเค้ามาเป็นคณะกรรมการแล้ว เราต้องเคารพการตัดสินใจในคำตัดสินของเค้า ไม่ว่าจะป็นอักขระ การออกเสียง อารมณ์ ซึ่งเกณฑ์การตัดสินของแต่ละคนก็มีไม่เหมือนกัน การตัดสิน กรรมการได้บอกแล้วว่าใครร้องดีกว่ากัน 2 ใน 3 กรรมการเป็นมืออาชีพอยู่แล้ว รู้อยู่แล้วใครร้องดีกว่า เพราะอะไร นั่นหมายความว่าเราต้องให้เกียรติเค้าในการตัดสิน เพราะว่าถ้าเค้าตัดสินไปแล้ว เค้าต้องรับผิดชอบคำตัดสิน เราไม่สามารถปกป้องเค้าได้หากมีคนมาทักทาน เค้าเองก็ต้องเคารพตัวเค้า เค้าต้องรู้ว่าเค้าตัดสินไปแล้วเค้าจะต้องเจออะไร เค้าต้องยอมรับด้วยบรรทัดฐานว่าใครดีกว่ากัน บรรทัดฐานคือความเพี้ยน นอกเหนือจากนั้นคือศิลปะ ความชอบ รสนิยม หมายถึงอักขระ ควบกล้ำต้องชัด มันต้องข้งน้ำหนักกว่าใครควรชนะ เพราะอะไร” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

“ตัวกรรมการมีผลมากมายนะ ลองกลับไปดูเดอะสตาร์ พอเปลี่ยนกรรมการไป เป็นพี่ลูกเกด อีฟ ป๋าเต็ด คนดูมีความรู้สึกไม่เหมือนกันเลยสักอัน มันมีผลต่อจิตใจคนดูส่วนหนึ่งที่เป็น แฟนไปแล้ว ทำไมคนครูสลาอยู่ทุกช่องเลย คนอยากฟังครู มันมีคาแรคเตอร์บางอย่างที่เขาเป็นซิกเนเจอร์แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2566)

“กรรมการมีผลต่อความสำเร็จหรือไม่ อยู่ที่ความน่าเชื่อถือของกรรมการด้วย อยู่ที่ว่าคุณดูอยากฟังกรรมการคนไหนคอมเมนต์รีเพลย์ สมมติเราเป็นคนดู ดูรายการเนี่ย อัยคนนี่ร้องดีจังเลย ในมุมมองของเราแต่เราอยากรู้ว่ากรรมการที่เราชอบเนี่ยเขาจะพูดถึงคนนี้อย่างไร กรรมการคนไหนเขาจะมีความคิดเห็นอย่างไร อยากรู้ว่าเขาจะคิดตรงกับเรามากน้อย เออแล้วบางที่เขาสรุป เขาพูดได้ชัดเจนเห็นภาพ ตีมันยังทำให้สนุกมากขึ้นด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2566)

“ในมุมมองของคนดูการเลือกกรรมการหรือคอมเมนต์เตอร์มาถ้าคนคนนั้นเขามีผลลัพธ์แล้วทำให้เราเชื่อว่า คำแนะนำการมานั่งคอมเมนต์จริง ๆ เราตั้งใจให้ร้อยเปอร์เซ็นต์ พูดอะไรมาก็เชื่อถือหมด ในขณะที่เวทีประกวดร้องเพลง แต่กลับไปเอากรรมการที่คนละทางกับการร้องเพลงเลย อันนี้ไม่เชื่อแล้ว อันนี้คือแค่มาประดับสีสรรายการ คนดูก็แยกออก คนดูก็เข้าใจได้ว่าควรจะเชื่อใคร” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2566)

“นอกจากบุคลิกความน่าเชื่อถือของกรรมการ โดยมีคุณสมบัติในเรื่องของการร้องเพลงแล้ว ต้องมีบุคลิกของการที่เป็นเหมือนกำลังใจ เหมือนผู้ใหญ่ที่จะคอยแบบช่วยเหลือในด้านของความรู้สึก ต้องห่วงความรู้สึกของคนที่มาหาเรามากที่สุด รายการอื่นอาจจะดูรูปร่างหน้าตาด้วย แต่ก็ดูเสียงเป็นอันดับแรก รายการอื่นจะมีเกณฑ์ตัดสินให้เราได้เห็นชัด ๆ เลยกับการร้องเพลง แล้วรวมทั้งบุคลิกภาพดี ภาษาการพูดได้มีเสียงได้แต่ภาษาการไม่ผ่าน แต่ไม่ทั้งหมดนี้ การตัดสินจะมีในเรื่องของเรื่องราวชีวิต จะบ่มบ่าแล้วตัดสินไม่ได้ สิ่งหนึ่งเลย เขามาฝากความหวังไว้กับไม่ทั้งหมดนี้ มันเป็นเรื่องสุดท้ายที่เขาทำ เพราะหลายคนที่ก้าวเข้ามาแล้วเล่าว่ามีคนบอกเขาว่าไปทำไม ไปก็แพ้เขาอยู่นั่นนั่น ทั้ง ๆ ที่เข้ามาเนี่ยรู้มัยว่าเขาเป็นคนยืมเงินข้างบ้านเป็นคาร์ดด้วย เขาจะรู้ว่าจะต้องตรอบเนี่ย สมมติได้ 5,000 บาท ตรงเนี่ยมันไปช่วยค่าข้าว ช่วยชีวิตพ่อเขาที่กำลังจะหมดลมหายใจได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2566)

4.2.3 ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง

จากการศึกษาผู้แสดงดนตรีรายการ The Mask Singer และรายการไม่ทั้งหมดนี้ พบว่ามีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยในรายการ The Mask Singer พบว่า การเลือกคนที่เป็นผู้เข้าประกวดมีอยู่ 2 แบบ คือ ดาราที่ตกยุคไปแล้ว ซึ่งความน่าสนใจคือพอเปิดหน้ามามันจะมีเรื่องราวชวนคราเม่า เช่น บางคนไม่เคยร้องเพลงมาก่อน แต่ซ้อมอย่างหนักเพื่อมาออกรายการนี้ บางคนเป็นดารารุ่นเก่าที่หายหน้าไปนานมาก โผล่มาปุ๊บคนก็คิดถึง มันทำให้รู้สึกว่าการนี้ส่งเสริมศิลปินรุ่น

เก่าที่มีความสามารถให้กลับมาในวงการได้อีกครั้งหนึ่ง และอีกประเภทคือ ศิลปินเลือดใหม่ที่มิคนรู้จัก เยอะ บางคนไม่คิดว่าจะมาเวทีนี้ ซึ่งผู้แสดงดนตรีประกอบด้วยคนจากหลากหลายวงการทั้งนักแสดง นักร้อง นางแบบ นักกีฬา สิ่งสำคัญของการประสบผลสำเร็จคือ คนที่มาประกวดแต่ละคนไม่ว่าจะเป็น นักร้องอาชีพหรือคนวงการบันเทิงด้านอื่นส่วนใหญ่มีเสียงร้องในระดับคุณภาพ กลายเป็นเรื่องฮือฮา เพิ่มขึ้นเมื่อถอดหน้ากากแล้วคุณได้เห็นว่าคุณในวงการที่ไม่เคยมีผลงานในสายดนตรีกลับทำได้ดี ขนาดนี้ ซึ่งการได้เห็นคนที่เราไม่รู้จักร้องเพลงได้ยอดเยี่ยมเป็นจุดขายที่ดีสำหรับการประกวดร้องเพลง แต่ความน่าสนใจจะเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัวเมื่อเป็นการประกวดร้องเพลงโดยคนในแวดวงบันเทิงที่คนส่วนใหญ่รู้จักเป็นอย่างดี ใครที่เคยดูรายการดัง The Apprentice ของต่างประเทศที่ให้คนมาแข่งขัน ทำผลงานในทางธุรกิจ ทีมที่แพ้ในแต่ละสัปดาห์จะมีคนถูกคัดออก เป็นรายการที่ได้รับความนิยมมาก และความนิยมเพิ่มขึ้นทวีคูณเมื่อมีการเพิ่มรายการ The Celebrity Apprentice เข้ามา ใช้คนดังจาก ทุกวงการมาเข้าร่วมแข่งขัน เป็นหนึ่งในตัวอย่างของการใช้คนดังในรายการประกวดที่ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง ซึ่งความสำเร็จนี้ถูกส่งเสริมโดย Music Director ชื่อดังมากประสบการณ์ที่ ทำการเรียบเรียงดนตรีในรูปแบบใหม่ ของ ที่ช่วยเติมเต็มให้เกิดความสุนทรีย์ในการรับฟังเพลงที่ใช้ แข่งขันในรายการ จนถูกพูดถึงและส่งต่อในโซเชียลมีเดียจำนวนมาก

สำหรับผู้แสดงดนตรีรายการไม่ค์หมดหนี้พบว่า ผู้ผลิตรายการมีเกณฑ์การ คัดเลือกที่ชัดเจนประกอบด้วย ผู้เข้าประกวดจะต้องเป็นคนจนที่มีหนี้ ต้องเป็นคนดี หมายถึง คนที่คิด จะทำแต่ความดี สิ่งที่ดีที่สังคมยอมรับ และเลือกที่จะไม่ทำ ความชั่ว ความเลว หรือสิ่งที่สังคมรับไม่ได้ เช่น คนดีคือคนที่เลือกประกอบอาชีพที่สุจริต คนที่มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ รักครอบครัว ขยันทำ มาหากิน คนที่ต่อสู้ชีวิต คนที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น คนที่ไม่สร้างความสะดวก ร้อนให้กับครอบครัวและ สังคม หรือแม้กระทั่งคนที่มองโลกในแง่ดีด้วย เป็นต้น ผู้เข้าประกวดต้องเป็นคนที่หนี้ที่น่าสนใจ ต้อง เป็นคนที่ร้องเพลงลูกทุ่งได้ในระดับหนึ่ง และเป็นผู้ที่มีความฝันซึ่งฝันนั้นก็คืออยากหมดหนี้

จะเห็นได้ว่าปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้าน ผู้แสดงดนตรี พบว่า รายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ มีรูปแบบที่แตกต่างกัน อย่างชัดเจน โดยรายการ The Mask Singer ผู้เข้าประกวดมีความสามารถด้านการร้องเพลงและมีความสามารถด้านอื่น ๆ ในรายการมีนักดนตรีและมีการเรียบเรียงดนตรีใหม่ การร้องเพลงในรายการ จึงเป็นการร้องสด ซึ่งจะเป็นการได้โชว์พลังเสียงในรายการเพื่อเรียกคะแนนจากคณะกรรมการและผู้ชม และ การร้องสดจะเป็นตัวตนของศิลปินมากกว่า ไม่ต้องมีกรอบ ไม่ต้องร้องเหมือนต้นฉบับ ในขณะที่รายการไม่ค์หมดหนี้ ผู้เข้าประกวดจะไม่มีความสามารถด้านอื่น ๆ ในรายการไม่มีนักดนตรี และไม่มี การเรียบเรียงดนตรีใหม่ ผู้เข้าประกวดจะต้องเป็นคนจนที่มีหนี้ ต้องเป็นคนดี แคร์ร้องเพลง เป็น ดนตรีในรายการจึงเป็นเพียงการใช้ Backing Track เท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งของ

ความสำเร็จของรายการ คือ ความสามารถด้านการร้องเพลงของผู้เข้าประกวด ซึ่งรายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ ผู้เข้าประกวดจะมีความสามารถด้านการร้องเพลงในเกณฑ์ที่ร้องออกมาแล้วสามารถทำให้ไพเราะได้ และมีเรื่องราวหรือลักษณะเฉพาะตัวที่น่าสนใจเหมือนกัน

“แค่ร้องเพลงเป็นก็พอ มันก็มีเยอะแยะที่ร้องนำดนตรี แต่ทุกคนร้องเพลงได้อยู่ในสัญชาตญาณอยู่แล้ว แต่ว่ามันเพราะหรือไม่เพราะเท่านั้น คนที่เรารู้ว่าเค้าร้องไม่เพราะ แต่เค้าเป็นคนดี มีคนพร้อมที่จะช่วยเหลือเค้า มีเยอะมากในรายการ ส่วนคนที่ร้องเพราะและเค้าเป็นคนดีจริง เค้าจะหาไม่ค์เจอ มีเยอะมากที่คนอื่นร้องเพราะกว่า หาไม่ค์เจอ คนดี ร้องเพลงได้ สู้ชีวิต ถ้าคุณเป็นคนดี คุณจะสู้ชีวิต การร้องเพลงก็ไม่ใช่ว่าใจหลัก เพราะสุดท้ายคุณจะได้รับความช่วยเหลือจากสังคมอยู่แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

“คนแข่ง เน้นเสียงร้อง กับเน้นสตอรี่ บาลานซ์ดี ๆ ได้ทั้ง 2 สำคัญที่สุดคือต้องร้องเพลงเพราะ ถ้าไม่เพราะเตรียมตัวเรตติ้งไปได้เลย โชว์พาวมากไปก็ไม่ดี เพราะคนส่วนใหญ่ไม่รู้เรื่องดนตรี จากวอยซ์กลายเป็นนอยซ์ ถ้าบาลานซ์ดี ๆ เรตติ้งจะมา ฟัน้องจะบาลานซ์ได้ดี อย่างตอนไม่ค์หมดหนี้มันดราม่าไป ชีวิตจริงคนทั่วไปมันไม่ได้แ่ขนาดนั้น (แต่ตอนนั้นฟัน้องก็บอกว่าคนชอบดูแบบนั้น) ตอนนั้นมันยังไม่มีตัวเลือก แต่พอมีดวงเพลงชิงทุน มีอะไรที่ดีกว่า คนดูก็ย้าย คนดูจะยังไม่รู้เซ็ตจนกว่าจะมีรายการใหม่ ยังไงต้องเพราะ เพราะในแบบที่คนทั่วไปบอกว่าเพราะ อย่างดูเอ็ด ไม่เพราะเลย แล้วก็ไม่มีเรตติ้ง ยกเว้นไอแคนซี เพราะมันเป็นเกม” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2563)

“ชีวิตมันคือความจริง มีทั้งคนที่สมหวังและผิดหวัง แต่คนที่ผิดหวังคือชีวิตคุณก็ต้องสู้ต่อไป ตกแล้วกลับมาใหม่ได้เป็นแชมป์ก็มี” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2562)

4.2.4 พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง

จากการศึกษาผู้แสดงดนตรีรายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ พบว่ามีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยในรายการ The Mask Singer พิธีกรจะดำเนินรายการด้วยความสนุกสนาน ต่างก็ต่อมุกกันกับคณะกรรมการแบบไม่มีหยุด สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ดี ผู้ผลิตรายการจึงเลือกกันต์ หรือกันต์ กันตถาวร มาเป็นผู้ดำเนินรายการ สำหรับพิธีกรรายการไม่ค์หมดหนี้ พบว่า ผู้ผลิตรายการไม่ค์หมดหนี้ต้องการผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรที่มีคุณสมบัติ 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. พิธีกรต้องสามารถเข้าถึงความรู้สึกของผู้เข้าประกวดได้

2. พิธีกรต้องสามารถรับฟังปัญหา จับประเด็นเรื่องราวของผู้เข้าประกวดและนำมาถ่ายทอดอธิบายให้กับผู้ชมได้รับทราบได้ไปพร้อม ๆ กันได้

ผู้ผลิตรายการจึงเลือกเสนาสิง หรือนายสมเกียรติ จันทร์พราหมณ์ มาเป็นผู้ดำเนินรายการเนื่องจาก สมเกียรติ เป็นพิธีกรและนักแสดงที่เติบโตมาจากเด็กต่างจังหวัด (จ.ระยอง) ต่อสู้ดิ้นรนทำงานจนประสบความสำเร็จมาด้วยตนเอง มีพื้นฐานของการพูด การฟัง และการนำเสนอ

ที่อยู่ในเกณฑ์ดีตั้งแต่เริ่มเข้าวงการด้วยการแข่งขันได้วาทิ การเป็นพิธีกรในงานและรายการทางโทรทัศน์ต่าง ๆ มากมายมาโดยตลอด จึงมีความซื่ออกซื่อใจผู้เข้าประกวดที่เป็นคนชนชั้นล่าง หรือชนชั้นแรงงานได้เป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่าปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านพิธีกร พบว่า รายการ The Mask Singer และรายการไม้ค้หมดหนึ่ มีรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยรายการ The Mask Singer มีพิธีกร 1 คน ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญพิเศษด้านดนตรี แต่พิธีกรเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน พิธีกรมีไหวพริบ ลูกล่ล่ลูกชน ในขณะที่รายการไม้ค้หมดหนึ่มีพิธีกร 1 คน ที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษด้านดนตรี และมีความจริงใจ ซื่ออกซื่อใจ เป็นมิตร ต่อผู้เข้าประกวด ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของรายการ คือ พิธีกรต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของรายการ นั่นคือรายการที่สื่อถึงสนุกสนาน พิธีกรต้องสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน รายการที่สื่อถึงโชคชะตาที่ทุกข์ยากลำบาก ความเศร้า พิธีกรจะต้องเห็นอกเห็นใจ จริงใจต่อผู้เข้าประกวด

“พิธีกร เลือกจากว่าเค้าสามารถส่งความรู้สึกจากผู้แข่งขันถึงคนดูได้รีเปล่า ต้องมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของรายการ เข้าใจคนแข่ง ไม่ว่าจะเลือกจากสังกัดช่องเท่านั้น เพราะเราไม่ได้กำกับพิธีกร ให้เค้าพูดไปตามความรู้สึกของเค้า” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2562)

“คุณสมบัติของพิธีกรรายการประกวดร้องเพลงที่ดีและจำเป็นมาก ถ้าเอาความบันเทิงก็ต้องเพิ่มความสนุกสนาน พิธีกรต้องสนุกสนาน ในรายการเพลงเป็นโหมดหนึ่ มีความเศร้าความจริงใจผสมกับไม้ค้หมดหนึ่รูปแบบใหม่ เขาเน้นเสียงโชค ก็ต้องทำตัวสนุกมากขึ้น มันก็ต้องปรับให้รายการเป็นสนุกมากขึ้น พิธีกรก็จะมาดิงโหมดเศร้าอย่างเดียวก็ไม่ใช่ ก็คือต้องสร้างคาแรคเตอร์ให้แตกต่างกันในแต่ละรายการที่เป็นพิธีกร” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2566)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าสิ่งสำคัญของปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์คือ รายการประกวดร้องเพลงต้องปรับตัว ช่องรายการในยุคสื่อดิจิทัลต้องวางนโยบายเชื่อมโยงคอนเทนต์ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์กับแพลตฟอร์มดิจิทัล (Cross Platform) เพื่อให้ผู้ชมสามารถรับชมได้อย่างทันท่วงทีผ่านทางโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook Live การผลิตและพัฒนาคอนเทนต์ในวงการโทรทัศน์ไทยจำเป็นต้องมีความละเอียดอ่อนและเข้าใจความสนใจพื้นฐานของมนุษย์ คอนเทนต์ประเภทที่เน้น “ดราม่า” เพื่อเรียกระดมเรตติ้งแต่เพียงอย่างเดียว อาจจะไม่เพียงพอที่จะแข่งขัน การวางแผนเพื่อเจาะกลุ่มผู้ชมเป้าหมายของแต่ละรายการที่ผลิตขึ้นก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เนื่องจากกลุ่มผู้ชมที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการรับชมรายการในรูปแบบที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ การผลิตรายการที่หลากหลายและแตกต่างเพื่อให้เหมาะกับผู้ชมในแต่ละกลุ่มจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก

บทที่ 5

สรุปผลการอภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ผู้วิจัยได้แบ่งการสรุปผลการอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ผลการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์และ ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

5.1 สรุปผลการอภิปราย

5.1.1 เปรียบเทียบองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีกับเกมโชว์

จากการศึกษาพบว่ารายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ที่ถูกผลิตขึ้นจำนวนมากในปัจจุบัน จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนช่องโทรทัศน์ที่เปลี่ยนมาเป็นระบบดิจิทัล ทำให้ผลิตที่คิดจะผลิตรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ขึ้นมาใหม่ จำเป็นจะต้องสร้างเอกลักษณ์ของรายการ ให้มีรูปแบบไม่ซ้ำซาก ไม่เหมือนกับรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รายการอื่น ๆ แต่แม้รายการประเภทดังกล่าวจะมีรูปแบบเนื้อหาของรายการแตกต่างกันเพียงใด รายการประเภทยังมีองค์ประกอบที่จำเป็นต้องมีในรายการเหมือน ๆ กัน จากการศึกษาองค์ประกอบของรายการ The Mask Singer และรายการ ไมค์หมดหนี้ พบว่ามีองค์ประกอบที่แสดงอัตลักษณ์ของรายการประเภทประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ การนำเสนอเนื้อหาของรายการประกวดร้องเพลง รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง และพิธีกรรายการประกวดร้องเพลง โดยสรุปดังนี้

5.1.1.1 การนำเสนอเนื้อหาของรายการประกวดร้องเพลง

จากการศึกษารายการ The Mask Singer เป็นรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ที่มีรูปแบบเป็นรายการเรียลลิตี เป็นการแสดงความสามารถด้านการร้องและการแสดงบนเวที มี VTR แนะนำเหล่าหน้ากาก ปิดบังตัวตนของนักร้องเป็น ‘ความลับ’ ด้วยเครื่องแต่งกายที่สะดุดตาน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น คาดเดากันไปต่าง ๆ นานาว่าจะเป็นคนใด โดยโชว์ที่ถ่ายทอดออกมา มีความสนุก ตลก อลังการ น่าตื่นตาตื่นใจ ทั้งแสง สี เสียง คอสมตูมหน้ากากของ

นักร้องแต่ละคน นอกจากนั้นด้วยสัดส่วนเนื้อหารายการที่ไม่ได้เน้นแค่การแข่งขันร้องเพลงแต่ยังมุ่งเน้นการพูดคุย การปล่อยให้ผู้ชมได้บันเทิงไปกับการได้เห็นกรรมการถกเถียงกันและกัน ได้สนุกไปกับการลับฝีปากช่วงถามตอบ ระหว่างผู้เข้าประกวดกับกรรมการหลังการร้องเพลง อีกทั้งผู้ชมยังสามารถโหวตให้คะแนนผู้เข้าประกวดได้อีกด้วย ในขณะที่รายการไม่คัมหมัดนี้เป็นรายการรูปแบบเกมโชว์มาผสมรวมกันกับเรื่องราวชีวิตของคนจน การประกวดแข่งขันที่ต้องใช้เพลงลูกทุ่ง เนื่องจากเพลงลูกทุ่งถูกผูกติดอยู่กับภาพลักษณ์ของชาวนาและชนชั้นแรงงานหรือชนชั้นล่าง โดยมีรูปแบบรายการประกวดร้องเพลงแข่งขันกันเพื่อปลดหนี้ให้กับตนเองหรือครอบครัวที่สร้างความลำบากทุกข์ยากให้กับชีวิตในขณะนั้น ในการโหวตบนเวทีของรายการเป็นการแสดงถึงเรื่องราวชีวิตที่น่าสงสารของผู้เข้าประกวดที่ต้องดูแลครอบครัววงครอบครัวคนในครอบครัวมีปัญหาด้านสุขภาพไม่สามารถประกอบอาชีพได้ จนก่อให้เกิดหนี้สิน โดยผู้เข้าประกวดจะแข่งขันกันด้วยการร้องเพลงลูกทุ่ง พิธีกรสัมภาษณ์แนะนำผู้เข้าประกวดและเปิดเรื่องราวชีวิตผ่าน VTR หลังจากนั้นกรรมการจะเริ่มพูดคุยสอบถามชีวิตความเป็นอยู่ พร้อมทั้งให้กำลังใจ

ผู้วิจัยเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหารายการประกวดร้องเพลง ผู้ผลิตรายการประกวดร้องเพลงจำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการนำเสนอที่ชัดเจนว่าจะนำเสนอการประกวดโดยใช้เพลงประเภทใด เพื่อกำหนดกลุ่มผู้ชมเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นผู้ชมกลุ่มใด โดยสามารถเริ่มกำหนดจากกลุ่มผู้ชมเป้าหมายเป็นหลัก ซึ่งรายการประกวดร้องเพลงส่วนใหญ่มักจะกำหนดกลุ่มผู้ชมเป้าหมายจากลักษณะประชากรด้านอายุ และพื้นที่รับชม ซึ่งจะนำไปสู่การเลือกวิธีถ่ายทอดรายการ เช่น ถ่ายทอดสด บันทึกเทป หรือผสมผสานทั้งสองอย่างตามลำดับความสำคัญ และลักษณะการออกอากาศ เช่น ออกอากาศต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ทุกวัน ทุกสัปดาห์ หรือเป็นซีซั่น เพื่อให้คนดูเกิดการจดจำและติดตามทางหน้าจอโทรทัศน์ นอกจากนี้ ในการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการยังจำเป็นต้องเพิ่มเติมส่วนประกอบของรูปแบบรายการอื่น ๆ เพื่อชูจุดเด่นของรายการให้มีความแตกต่างจากรายการอื่น ๆ เช่น รูปแบบของเกมโชว์ หรือเรียลลิตี หรือรายการกึ่งทอล์ก ซึ่งนอกจากการนำเสนอเกี่ยวกับเพลงแล้ว จำเป็นต้องมีการนำเสนอประวัติของผู้เข้าประกวด เพื่อให้ผู้ชมรู้จัก เกิดความผูกพัน และเอาใจเชียร์ เอาใจช่วยให้ชนะการแข่งขัน ซึ่งจะทำให้ผู้ชมทางโทรทัศน์รู้สึกมีส่วนร่วมกับการได้ และเกิดความพึงพอใจในการรับชม เสมือนว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของรายการ

5.1.1.2 รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง

รายการ The Mask Singer มีกรรมการ 5 – 7 คน ที่มาจกหลากหลายวงการทำหน้าที่แทนผู้ชมในการถามคำถามเพื่อให้หน้ากากตอบเพื่อหาจุดสังเกตและดูปฏิกิริยาของหน้ากาก แล้วผู้ชมสามารถเดาได้ว่าเขาคือใคร โดยกติกาในการแข่งขันผู้เข้าประกวดคนใดชนะจากคะแนนเสียงของกรรมการและผู้ชมในห้องส่งจะได้ผ่านเข้าไปสู่อันดับต่อไป ส่วนผู้เข้าประกวดที่แพ้

จะต้องถอดหน้ากากออกเพื่อเปิดเผยตัวตน ส่วนแชมป์ของซีซั่นจะมีการเปิดหน้ากากในสัปดาห์สุดท้าย ในขณะที่รายการไมค์หมดหนนี้มีกรรมการ 3 คน ที่มีความรู้ความสามารถเรื่องการร้องเพลง โดยกรรมการแต่ละคนจะมีหน้าที่แตกต่างกันไปทั้งเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ โดยผู้เข้าประกวด โดยลักษณะการแข่งขันจะมี VTR เล่าเรื่องราวชีวิตของผู้เข้าประกวดว่าเป็นแบบไหนเพื่อเป็นการแนะนำ หลังจากนั้นมีการพูดคุยระหว่างพิธีกรและผู้เข้าประกวด กรรมการไม่ได้ซักถามอะไร หลังจากนั้นเป็นการประกวดความสามารถคือ การร้องเพลง หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่เกมโชว์ ซึ่งผู้แพ้จะได้รับเงิน 5,000 บาท ส่วนผู้ชนะจะมีโอกาสเข้าสู่รอบของการหาไมค์หมดหนนี้โดยเลือกไมค์ได้เพียงตัวเดียว ไมค์แต่ละตัวจะมีเงินปลดหนี้ 10,000 บาท จะมีเพียงไมค์ตัวเดียวที่จะสามารถปลดหนี้ได้ทั้งหมด ถ้าเลือกไมค์ถูกก็แจ๊คพอดแตก หมดหนี้ไป ถ้าเลือกไม่ถูกเป็นแชมป์ขึ้นมาแข่งใหม่ ซึ่งจะเห็นว่าโชว์บนเวทีของรายการไมค์หมดหนนี้เน้นไปที่เรื่องราวของผู้เข้าประกวดมากกว่าการร้องเพลง

ผู้วิจัยเห็นว่าการตัดสิน รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบด้านการตัดสินเพื่อหาผู้ชนะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการแข่งขันทุกประเภท ในการตัดสินนั้นจะประกอบไปด้วยกติกาและกรรมการ

กติกา คือกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่เป็นมาตรฐานตัดสินว่าผู้ใดควรเป็นฝ่ายชนะ เนื่องจากสาเหตุใด แม้ในการแข่งขันนั้นจะมีปัจจัยอื่นที่ถูกลำเสนอในรายการนอกเหนือจากการร้องเพลง เช่น การแสดงความสามารถอื่นบนเวที รูปร่างหน้าตาของผู้เข้าประกวด การสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชม เป็นต้น แต่เกณฑ์การตัดสินของรายการประกวดร้องเพลง ควรอ้างอิงจากคุณสมบัติที่ดีของการร้องเพลงและการเป็นศิลปิน เพื่อคงมาตรฐานของรายการประเภทนี้ เว้นแต่ทางรายการจะแจ้งให้ผู้เข้าประกวดและผู้ชมรับทราบข้อกำหนดของกติกาการตัดสินที่เพิ่มขึ้นมา นอกจากนั้น กติกาต้องไม่ซับซ้อนจนเกินไปจนเข้ารอบ แพ้ตกรอบ

กรรมการ ในกรณีที่มีกรรมการหลายคนมักจะเรียกว่า คณะกรรมการ คือผู้มีอำนาจในการกำหนดผู้ชนะของรายการ ในบางกรณีอาจเรียกว่า commentator หรือผู้ให้แสดงความคิดเห็น ซึ่งจำเป็นต้องมีคุณสมบัติด้านการร้องเพลง หรือด้านดนตรี หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นศิลปินเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือว่ามีความเหมาะสมที่จะตัดสินผู้ชนะ รวมไปถึงผลโหวตจากผู้ชมทั้งในสถานที่ถ่ายทอดและผู้ชมทางโทรทัศน์หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ จะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ชมในรายการ อีกทั้งการโหวตจะเป็นวิธีที่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตรายการอีกทางหนึ่งด้วย

สิ่งสำคัญในการตัดสินผู้ชนะในรายการ คือความโปร่งใสของผลการตัดสิน แม้การตัดสินความไพเราะของการร้องเพลงนั้นเป็นเรื่องของรสนิยมที่แตกต่างกันของกรรมการ ผลการตัดสินอาจค้านสายตาผู้ชม หรือแม้แต่การประกาศผลผู้ชนะผิด ซึ่งอาจเกิดได้กับรายการ

ประเภทถ่ายทอดสด อาจทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อรายการได้ ดังนั้นการตัดสินหาผู้ชนะของรายการประกวดร้องเพลงจึงจำเป็นต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ มีความโปร่งใส เป็นไปตามเสียงของคนส่วนใหญ่ หากเกิดกรณีผิดพลาด ก็ควรแสดงความจริงใจต่อผู้ชม ให้คำชี้แจงจากคณะกรรมการอย่างตรงไปตรงมา หรือการเปิดเผยผลโหวตที่เชื่อถือได้ จะเป็นทางออกให้กับปัญหานี้

5.1.1.3 ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง

รายการ The Mask Singer ผู้เข้าประกวดจะเป็นผู้เลือกเพลงที่เหมาะสมกับตนเอง โดยแนวเพลงที่เลือกจะแตกต่างจากเพลงที่เคยร้องตามปกติ เนื่องจากเป็นการร้องสดที่นักดนตรีกับผู้แข่งขันไม่ได้มีการซ้อมเพลงร่วมกันจึงเป็นลักษณะของการทำเพลงไปให้ผู้แข่งขันซ้อม ซึ่งการร้องสดจะแสดงความเป็นตัวตนของศิลปินมากกว่า ไม่ต้องมีกรอบ ไม่ต้องร้องเหมือนต้นฉบับ ในขณะที่รายการไม่คัมนั้นจะใช้เพลงลูกทุ่งในการแข่งขันเป็นหลัก เนื่องจากเพลงลูกทุ่งเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของกลุ่มชนชั้นแรงงานได้เป็นอย่างดี และด้วยรายการมุ่งเน้นไปที่ชีวิตของผู้เข้าประกวดมากกว่าความสามารถทางการร้องเพลงดนตรีจึงเป็นเพียงการใช้ Backing Track เท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่าผู้แสดงดนตรี คือผู้ให้กำเนิดเสียงร้องและเสียงดนตรีในการประกวดร้องเพลงในรายการ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะขาดไม่ได้ เพราะหากไม่มีเสียงดนตรีและคนร้องก็ไม่สามารถจัดการประกวดขึ้นมาได้ ดังนั้นองค์ประกอบของผู้แสดงดนตรีจึงประกอบไปด้วย ผู้เข้าประกวด และนักดนตรี

ผู้เข้าประกวด ผู้เข้าประกวดเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของรายการประกวดร้องเพลง ที่ทำให้เกิดรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์มากมาย ซึ่งผู้ผลิตรายการผลิตขึ้นมาเพื่อรองรับผู้ที่ต้องการจะพิชิตเงินรางวัลหรือชัยชนะ ซึ่งควรมีลักษณะที่น่าสนใจจากเสียงร้องหรือความสามารถพิเศษอื่น ๆ เพื่อดึงดูดให้ผู้ชมให้ติดตาม เพราะผู้ชมที่เลือกชมรายการประเภทนี้มักคาดหวังที่จะได้รับฟังเสียงร้องอันไพเราะของผู้เข้าประกวดทุกคน

นักดนตรี คือผู้สร้างเสียงดนตรีที่ใช้ในการประกวดทั้งหมด นักดนตรีมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ดนตรีขึ้นมาเพื่อให้ผู้เข้าประกวดใช้ร้องประกวด ซึ่งสามารถเล่นดนตรีตามต้นฉบับ เรียบเรียงดนตรีขึ้นมาใหม่ หรือใช้เสียงบันทึกดนตรีที่ไม่มีเนื้อร้อง (backing track) ให้เหมาะสมกับองค์ประกอบของการนำเสนอ ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงต้นทุนของการผลิตดนตรีและต้นทุนลิขสิทธิ์เพลงอีกด้วย

5.1.1.4 พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง

การดำเนินรายการของพิธีกรรายการ The Mask Singer มีพิธีกร 1 คน เนื่องด้วยรายการมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการสื่อถึงความสนุกสนาน ดังนั้นการดำเนินรายการของพิธีกรจึงต้องสนุก เป็นธรรมชาติ ไม่เก๊ก มีหลุดขำ หลุดเงิน เป็นมืออาชีพ มีมุขตลก มีลูกล่อลูกชน ทำให้

รายการไม่ดึงเครียด ในขณะที่รายการไม่ค้หมดหนี้ มีพิธีกร 1 คน เช่นกัน แต่รายการมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการสื่อถึงความทุกข์ ความเศร้า ของผู้แข่งขัน ดังนั้นการดำเนินรายการของพิธีกรจึงต้องมีความจริงใจ เห็นอกเห็นใจ พร้อมทั้งให้กำลังใจผู้เข้าประกวด

ผู้วิจัยเห็นว่ารายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์จำเป็นต้องมีพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ เพื่อนำพาผู้ชมเข้าสู่กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในรายการ หน้าที่สำคัญของพิธีกรคือการแนะนำหรือบอกเล่าประวัติของผู้เข้าประกวด กติกาการตัดสิน และรูปแบบการนำเสนอให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายที่สุด เป็นคนที่เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ จากแต่ละองค์ประกอบในรายการประกวดร้องเพลงเข้าไว้ด้วยกัน และสรุปให้ผู้ชมเข้าใจ ดังนั้น พิธีกรรายการประกวดร้องเพลงจึงจำเป็นต้องมีทักษะพูด การฟัง การจับใจความที่ดี การคัดเลือกพิธีกรมาดำเนินรายการประกวดร้องเพลงนั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากผู้ชมรายการจะเห็นพิธีกรก่อนเป็นอันดับแรก และพิธีกรคนเดิมจะทำหน้าที่ในทุก ๆ ตอนที่รายการออกอากาศ นอกจากทักษะด้านการเป็นผู้ดำเนินรายการแล้ว ผู้ที่มารับหน้าที่เป็นพิธีกรจำเป็นต้องมีเสน่ห์ดึงดูดผู้ชมไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ทั้งนี้ รายการประกวดร้องเพลงไม่จำเป็นต้องมีพิธีกรที่เชี่ยวชาญด้านการร้องเพลง เนื่องจากการฟังเพลงเป็นเรื่องสามัญของมนุษย์ที่จะเข้าใจ และรายการประกวดร้องเพลงส่วนใหญ่จะมีกรรมการ หรือ commentator คอยให้คำแนะนำในเรื่องเพลงอยู่แล้ว หากแต่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวมาข้างต้นก็สามารถดำเนินรายการได้อย่างราบรื่น

5.1.2 ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงรูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทั้งสองรูปแบบมาจากองค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทั้ง 4 องค์ประกอบที่ถูกเลือกมาใส่ไว้ในรายการอย่างเหมาะสมตามรูปแบบรายการ โดยผู้ผลิตรายการมักมีการใส่เอกลักษณ์บางอย่างที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชมในเนื้อหาของรายการ มากกว่านำผู้เข้าประกวดสองคนมาแข่งกันร้องเพลงแล้วตัดสินหาผู้ชนะ ซึ่งแม้รายการรูปแบบนี้จะเคยประสบความสำเร็จในอดีตมาก่อน แต่กลับไม่เพียงพอในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยความสำเร็จนอกเหนือจากด้านองค์ประกอบของรายการ คือ ปัจจัยความสำเร็จจากการถ่ายทอดรายการข้ามแพลตฟอร์ม ปัจจัยความสำเร็จจากการสร้างคุณค่าในรายการ และปัจจัยความสำเร็จจากการพัฒนารายการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ได้รับความนิยมจากผู้ชมจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐรา ชยามฤต (2555) พบว่าในการชี้วัดความสำเร็จของการบริหารงานตามนโยบายของบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง โดยมีตัวชี้วัดผลความสำเร็จ 4 ด้าน คือ รายได้ ค่าความนิยมรายการ ระบบปฏิบัติงานภายในองค์กร และรางวัลต่าง ๆ ที่บริษัทฯ ได้รับ

โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 7 ส่วนดังนี้ ปัจจัยความสำเร็จจากการนำเสนอเนื้อหารายการ ปัจจัยความสำเร็จจากรูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการ ปัจจัยความสำเร็จจากผู้แสดงดนตรีในรายการ ปัจจัยความสำเร็จจากพิธีกรรายการ ปัจจัยความสำเร็จจากการถ่ายทอดรายการข้ามแพลตฟอร์ม ปัจจัยความสำเร็จจากการสร้างคุณค่าในรายการ และปัจจัยความสำเร็จจากการพัฒนารายการ โดยสรุปดังนี้

5.1.2.1 ปัจจัยความสำเร็จจากการนำเสนอเนื้อหารายการ

ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านการนำเสนอเนื้อหารายการ พบว่า รายการ The Mask Singer มีรูปแบบรายการเรียลลิตี แนวเพลงที่ใช้ประกวดผู้เข้าประกวดสามารถเลือกร้องเพลงได้ทุกแนวเพลง รายการออกอากาศทั้งแบบเทปและถ่ายทอดสด มีการฉายภาพ VTR ผู้เข้าประกวดให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินชีวิตเพื่อให้คณะกรรมการและผู้ชมคาดเดาว่าภายใต้หน้ากากเป็นใคร มีการแสดงบนเวที แต่ไม่ได้มีเงินรางวัลมอบให้กับผู้ชนะ โดยที่ผู้ผลิตยังให้ความสำคัญกับวิธีการสร้างสรรค์รายการที่มีลิขสิทธิ์มาจากต่างประเทศ ซึ่งมีการปรับแต่งให้เหมาะกับผู้ชมชาวไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสาชา บุญมี, ศรีณย์ธร (2566) ที่พบว่า ด้านกระบวนการผลิต การสร้างสรรค์รายการเพลงที่มีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศนั้น จะต้องคำนึงถึง กระบวนการ วิธีการทำงาน แบบแผน ขั้นตอน ข้อจำกัดและกฎระเบียบที่เจ้าของลิขสิทธิ์กำหนด ก่อนการผลิตจะเริ่มจากการได้ดูรายการที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพื่อศึกษา และทำการแกะเทปเพื่อนำมาผลิตในรูปแบบที่ทางเราอยากนำเสนอ ซึ่งทางเจ้าของลิขสิทธิ์จะส่งทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญมาเพื่อเผยแพร่และเป็นที่ปรึกษาให้ตลอดและด้านความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์รายการเพลงที่มีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ สามารถใช้เครดิตของต่างประเทศทำให้รายการมีความน่าสนใจมากขึ้น แต่อาจจะไม่ตรงกับนิสัยคนไทยทั้งหมด จึงต้องมีการคิดและปรับเพิ่มเติม แต่ต้องยังคงคอนเซ็ปต์ของลิขสิทธิ์เอาไว้ด้วย

ต่างจากรายการไมค์หมดหนี่ที่มีรูปแบบแข่งขัน เกมโชว์ เน้นเพลงลูกทุ่ง มีการฉายภาพ VTR ให้เห็นถึงความทุกข์ยากของผู้เข้าประกวด รายการออกอากาศแบบเทปเท่านั้น การแสดงบนเวทีไม่มีอะไรโดดเด่นนอกจากผู้เข้าประกวด และมีรางวัลสำหรับผู้ชนะซึ่งเป็นเงินรางวัลจำนวนมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของรายการ คือ การคาดเดาไม่ได้ของผู้ชม การลุ้นให้ผู้เข้าประกวดชนะและได้รับรางวัล รวมถึงการสร้างช่องทางให้ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วม เช่น การโหวต หรือการร่วมเข้าแข่งขัน ซึ่งรายการ The Mask Singer ผู้ชมต้องคาดเดาว่าภายใต้หน้ากากเป็นใคร มีการให้คะแนนทั้งจากคณะกรรมการและผู้ชม ซึ่งรายการไมค์หมดหนี่มีรูปแบบเกมโชว์ ที่ผู้ชมช่วยลุ้นในการเลือกไมค์เสียงดวง ดังนั้นในความแตกต่างของทั้งสองรายการยังมีจุดที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ การที่ผู้ชมลุ้นกับการแข่งขัน ลุ้นว่าภายใต้หน้ากากนั้นคือบุคคลที่คิดหรือไม่

สรุปได้ว่าปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงนั้นมักจะมาจากการสร้างเอกลักษณ์ในรายการของตัวเองให้มีจุดเด่นที่แตกต่าง ไม่เหมือนกับรายการอื่น โดยมักจะใช้รูปแบบรายการอื่น ๆ เข้ามาผสมผสาน เช่น การร้องเพลงในรูปแบบของเรียลลิตี ที่เห็นภาพตั้งแต่การคัดเลือกผู้สมัคร การฝึกซ้อม ความพยายาม ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของผู้เข้าประกวด หรือการร้องเพลงในรูปแบบเกมโชว์ ที่ผู้เข้าประกวดที่ชนะการร้องเพลงต้องเข้าไปแข่งเกมต่อ จะสร้างความลุ้น ความตื่นเต้น สามารถทำให้ผู้ชมลุ้นตามไปได้ อยากรู้ก็ตาม เอกลักษณ์ที่เพิ่มเข้ามาในรายการประกวดร้องเพลงนั้น จะต้องเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกอยากติดตามรายการ อยากดูให้จบตอน หรือดูจบตอนแล้วก็ยังอยากดูต่อในตอนต่อไป ตัวอย่างเช่นรายการ The Mask Singer ที่ผู้เข้าประกวดจะต้องร้องเพลงภายใต้หน้ากาก สร้างความงุนงงสงสัยให้กับผู้ชมว่าบุคคลภายใต้หน้ากากนั้นคือใคร และไม่ได้มีการเปิดเผยในทันที แต่ให้ผู้ชมติดตามชมในตอนต่อ ๆ ไปเพื่อรอดูว่าจะเฉลยตัวจริงของผู้ที่อยู่ภายใต้หน้ากากเมื่อไหร่ หรือรายการ ไม้ค้หมดหนี้ ที่มีเอกลักษณ์คือการนำเสนอความลำบากในชีวิตของคนที่เป็นหนี้ที่เข้ามาแข่งร้องเพลงในรายการ เป็นจุดขายสำคัญสำหรับผู้ชมที่ชอบเสพตราหมา ซึ่งเป็นความตราหมาที่แตกต่างจากในละคร เพราะมันเป็นชีวิตจริงของมนุษย์ที่ผู้ชมสัมผัสได้ สามารถเรียนรู้ เป็นตัวอย่างให้กับผู้ชม และสร้างกำลังใจให้กับผู้ชมในการสู้ชีวิตได้ การเพิ่มรูปแบบรายการเข้าไปในการประกวดร้องเพลงนั้นจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่ของรายการประกวดร้องเพลงที่แตกต่างจากรายการอื่นซึ่งมีอยู่มากมายในปัจจุบัน การสร้างสรรค์รายการประกวดร้องเพลงรูปแบบใหม่นั้นไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการหารูปแบบที่ลงตัวกับรายการ

5.1.2.2 ปัจจัยความสำเร็จจากรูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง

รูปแบบการตัดสินของรายการประกวดร้องเพลงที่ประสบความสำเร็จมักมีกติกาที่ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ไม่ต้องฟังพาดการอธิบายทุกขั้นตอน เช่น กติกาของรายการ ไม้ค้หมดหนี้ เป็นการนำผู้เข้าประกวด 2 คนมาแข่งร้องเพลงกัน โดยให้กรรมการ 3 คนตัดสินผลคะแนน ผู้ที่ถูกเลือกให้เป็นผู้ชนะจากกรรมการ 2 คนขึ้นไปจะถือเป็นผู้ชนะ เข้าไปชิงเงินรางวัลในรอบต่อไป ส่วนผู้เข้าประกวดอีกคนจะตกเป็นผู้แพ้โดยปริยาย จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นกติกาที่ค่อนข้างเข้าใจง่าย ไม่จำเป็นต้องคิดตามกติกา ไม่ต้องมีความละเอียดให้การคิดคะแนน หรือสัดส่วนการแพ้ชนะ เมื่อกรรมการคนสุดท้ายประกาศคะแนน ผู้ชมสามารถรู้ได้ทันทีว่าใครเป็นผู้ชนะ แม้กรรมการจะยังไม่ประกาศชื่อผู้ชนะก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีเนื้อหาในรูปแบบเกมโชว์เพิ่มในตอนท้ายหลังจากที่ผู้เข้าประกวดชนะการแข่งขันร้องเพลงแล้ว ก็ยังเป็นกติกาที่ง่าย ๆ คือการเลือกไมโครโฟนที่ซ่อนเงินรางวัลสูงสุดที่มีเพียง 1 อันจากหลาย ๆ อันให้ถูกต้อง หากเลือกถูกก็จะได้เงินรางวัลนั้นไปเปรียบเสมือนการเสี่ยงโชค ที่นอกจากความง่ายแล้ว ยังทำให้เกิดความลุ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับ

การศึกษาของ วิลลิกซ์ วังจันท์ (2555) ที่พบว่า กลยุทธ์ด้านการแข่งขัน บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) มีกลยุทธ์การปรับรายการให้ทันกับยุคสมัยตลอดเวลา โดยมีจุดเน้นทำรายการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ทำรายการที่เป็นเนื้อหาสาระที่ยากแต่อยู่ในรูปแบบการนำเสนอที่ผู้ชมสามารถรับชมได้ง่าย และสนุกสนาน

กรรมการเป็นส่วนสำคัญมากที่ทำให้รายการประกวดร้องเพลงประสบความสำเร็จ โดยพบว่ากรรมการของรายการประกวดร้องเพลงที่ประสบความสำเร็จมักเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น นักร้อง ครูสอนร้องเพลง ดารา นักแสดง เป็นต้น ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้ชมโทรทัศน์ส่วนใหญ่คุ้นหน้าคุ้นตาอยู่แล้ว ไม่ต้องใช้เวลาแนะนำให้ผู้ชมรู้จัก นอกจากนี้หากกรรมการผู้มีชื่อเสียงนั้นมีผลงานเป็นที่ประจักษ์หรือประสบความสำเร็จจากสายงานด้านบันเทิงด้วยแล้ว จะยังเป็นเครื่องการันตีความน่าเชื่อถือของตัวกรรมการ และจะนำมาซึ่งความยุติธรรมและความโปร่งใสในการตัดสิน เพราะหากกรรมการตัดสินไม่เป็นธรรม นำอคติส่วนตัวไปใช้ในการตัดสิน ย่อมส่งผลให้ตนเองเสียชื่อเสียงจากการถูกต่อว่าจากผู้ชมอย่างแน่นอน

นอกจากกรรมการจะมีหน้าที่ตัดสินผู้ชนะแล้ว ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างเนื้อหาด้านความบันเทิงให้แก่ผู้ชมได้อย่างเหมาะสมตามรูปแบบรายการ ซึ่งในรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ส่วนใหญ่ที่เน้นรูปแบบความบันเทิง กรรมการจะทำหน้าที่เหมือนตัวตลกที่คอยหยอตมูกตลกเพื่อสร้างสีสันในรายการ โดยที่กรรมการแต่ละคนจะมีแนวทางการตลกในแบบของตัวเอง มีการพัฒนาตลกของตัวเอง ให้มีความสดใหม่ ไม่ทำให้ผู้ชมเบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพล มาสุปรีดี (2548) ที่พบว่าเมื่อก้าวเข้าสู่อาชีพตัวตลกแล้ว ตัวตลกแต่ละคนต้องมีการเรียนรู้และปรับตัว มีการฝึกฝนทักษะเพิ่มเติม โดยกระทำผ่านเพื่อนร่วมงาน ศึกษาจากสื่อ เช่น วิดีโอ ซีดี หนังสือของต่างประเทศ และจากประสบการณ์การลองผิดลองถูก ด้วยตนเอง มีการเรียนรู้และปรับกลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น งานปาร์ตี้ งานในสวนสนุก งานร้านอาหาร และการจัดการกับลูกค้าประเภทต่าง ๆ ส่วนคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลงที่เน้นการแข่งขันอย่างจริงจังนั้นมักทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ โดยรายการมักให้เวลากับการแสดงความคิดเห็นของกรรมการอย่างเต็มที่ในการวิจารณ์การร้องเพลงของผู้เข้าประกวด ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะผู้ชมจะรอฟังว่ากรรมการจะวิจารณ์การร้องของผู้เข้าประกวดว่าอย่างไร หากกรรมการมีวาทีศิลป์ไพเราะ มีคำพูดที่สร้างสรรค์ชวนฟัง หรือมีตลก สร้างความบันเทิงให้กับผู้ชม ก็จะสร้างความสนใจให้ผู้ชมรอชมอยู่ที่หน้าจอโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่าปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านรูปแบบการตัดสิน พบว่า รายการ The Mask Singer มีกรรมการ 5 – 7 คน มีการนำผลโหวตจากผู้ชมร่วมในการตัดสิน กรรมการมีความน่าเชื่อถือและให้คำแนะนำผู้เข้าประกวด ความโปร่งใสใน

การตัดสินไม่เป็นที่เปิดเผย ต่างจากรายการไม่ค์หมดหนี้ที่มีกรรมการ 3 คน ไม่มีการนำผลโหวตจาก ผู้ชมร่วมในการตัดสิน กรรมการมีความน่าเชื่อถือและให้คำแนะนำผู้เข้าประกวด รวมถึงมีความ โปร่งใสในการตัดสิน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของรายการ คือ กติกาต้องไม่ยากจน เกินไป เข้าใจง่าย ชนเข้รอบ แพ้ตกรอบ ทั้งนี้คณะกรรมการก็มีส่วนในความสำเร็จเช่นกัน นั่นคือ กรรมการต้องมีคุณสมบัติในเรื่องของการร้องเพลง มีความน่าเชื่อถือ พูดได้ชัดเจนเห็นภาพ ซึ่งรายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ มีรูปแบบการตัดสินที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรายการไม่ แตกต่างกัน

5.1.2.3 ปัจจัยความสำเร็จจากผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง

ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านผู้ แสดงดนตรี พบว่า รายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ มีรูปแบบที่แตกต่างกันอย่าง ชัดเจน โดยรายการ The Mask Singer ผู้เข้าประกวดมีความสามารถด้านการร้องเพลงและมื ความสามารถด้านอื่น ๆ เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือมีเรื่องราวชีวิตที่น่าสนใจให้ผู้ชมติดตามชมจนจบ รายการ สอดคล้องกับข้อสรุปในการศึกษาของ อลิสซา ซินคองอำนาจ (2560) ที่กล่าวว่าผู้แข่งขันใน รายการเป็นส่วนที่สำคัญของรายการ มีส่วนที่ดึงดูดใจผู้ชมได้และสามารถสร้างกระแสความนิยมให้แก่ รายการ เพราะถ้าหากผู้แข่งขันไม่เป็นบุคคลที่อยู่ในความสนใจของผู้ชม หรือ คนดังที่ผู้ชมทุกคนรู้จัก อาจจะทำให้ผู้ชมรายการไม่รู้สึกรสนใจในการติดตามรับชมรายการก็เป็นได้

ในรายการมีนักดนตรีและมีการเรียบเรียงดนตรีใหม่ การร้องเพลงใน รายการจึงเป็นการร้องสด ซึ่งจะเป็นการได้โชว์พลังเสียงในรายการเพื่อเรียกคะแนนจาก คณะกรรมการและผู้ชม และการร้องสดจะเป็นตัวตนของผู้เข้าประกวดมากกว่า ไม่ต้องมีกรอบ ไม่ต้อง ร้องเหมือนต้นฉบับ ในขณะที่รายการไม่ค์หมดหนี้ ผู้เข้าประกวดจะไม่มีความสามารถด้านอื่น ๆ ใน รายการไม่มีนักดนตรีและไม่มีมีการเรียบเรียงดนตรีใหม่ ผู้เข้าประกวดจะต้องเป็นคนจบนที่มีหนี้ ต้อง เป็นคนดี แคร์เพลงเป็น ดนตรีในรายการจึงเป็นเพียงการใช้ Backing Track เท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็น ว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของรายการ คือ ความสามารถด้านการร้องเพลงของผู้เข้าประกวด ซึ่ง รายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ ผู้เข้าประกวดจะมีความสามารถด้านการร้อง เพลงที่เหมือนกัน

สรุปได้ว่ารายการประกวดร้องเพลงที่ ประสบความสำเร็จมักให้ ความสำคัญในเรื่องเสียงร้องและดนตรี เพราะนอกจากผู้ชมจะได้รับชมความสนุกจากเนื้อหาของ รายการแล้ว ผู้ชมยังคาดหวังการฟังเพลงที่ไพเราะเสนาะหู เพลิดเพลินไปกับเสียงดนตรี และ ความสามารถอันน่าทึ่งและเรื่องราวที่น่าสนใจของผู้เข้าประกวด จะเห็นได้ว่ารายการประกวดร้อง เพลงที่ให้ความสำคัญกับเสียงร้องและดนตรี นอกจากจะได้เรตติ้งจากการรับชมผ่านหน้าจอโทรทัศน์ที่

สูงแล้ว เมื่อเนื้อหาของรายการเหล่านั้นเข้าไปอยู่ในแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ เช่น Youtube Tiktok ก็ยังได้ยอดวิวที่สูงตามไปด้วย เพราะพฤติกรรมของคนฟังเพลงมักจะเปิดฟังหลาย ๆ ครั้งหากรู้สึกว่าเป็นเพลงนั้นเป็นเพลงเพราะ ซึ่งรายการประกวดร้องเพลงที่สามารถสร้างบทเพลงที่ไพเราะจากรายการได้อย่างต่อเนื่อง ก็จะสามารถสร้างกระแสให้กับรายการผ่านช่องทางอื่น ๆ ที่มีการเปิดดูอย่างต่อเนื่องได้อีกด้วย

การใช้ดนตรีสดที่เล่นโดยนักดนตรีขณะถ่ายทำจะทำให้ผู้ชมรู้สึกได้ถึง ความยิ่งใหญ่ และความใส่ใจในการผลิตรายการ ยิ่งหากมีการเรียบเรียงดนตรีใหม่ หรือมีการร้องในเวอร์ชันใหม่ ก็จะเป็นจุดสนใจให้กับผู้ชมได้มากขึ้น ซึ่งจะให้เกิดความคาดหวังแก่ผู้ชมที่คาดหวังจะรับชมการแข่งขันแล้ว ยังได้รับฟังเพลงที่คุ้นเคย แต่อยู่ในดนตรีเวอร์ชันใหม่ นักร้องคนใหม่อีกด้วย

5.1.2.4 ปัจจัยความสำเร็จจากพิธีกรรายการประกวดร้องเพลง

ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านพิธีกร พบว่า รายการ The Mask Singer และรายการไมค์หมดหนี้ มีลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยรายการ The Mask Singer มีพิธีกร 1 คน ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญพิเศษด้านดนตรี แต่มีทักษะด้านการดำเนินรายการที่ดี พิธีกรเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน เล่นมุกกับผู้ร่วมรายการโดยไม่เงินอายุ มีไหวพริบ สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ในขณะที่รายการไมค์หมดหนี้มีพิธีกร 1 คน ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญพิเศษด้านดนตรี แต่มีทักษะด้านการดำเนินรายการที่ดีเช่นกัน และลักษณะที่พบเห็นได้ชัดเจนคือมีความจริงใจ เข้าอกเข้าใจ เป็นมิตรต่อผู้เข้าประกวด ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จของรายการ คือ พิธีกรต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของรายการ นั่นคือรายการที่สื่อถึงสนุกสนาน พิธีกรต้องสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน รายการที่สื่อถึง โชคชะตาที่ทุกข์ยากลำบาก ความเศร้า พิธีกรจะต้องเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจแก่ผู้เข้าประกวด โดยที่จะต้องเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง มีรูปร่างหน้าตาและบุคลิกภาพที่น่ามอง เพราะพิธีกรทำหน้าที่เปรียบเสมือนเจ้าของบ้านที่ต้อนรับแขกผู้มาเยือนนั่นคือผู้ชมโทรทัศน์ คุณสมบัติที่ดีของพิธีกรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของเขมนิจ จามิกรณ์, เอกสิทธิ์ สนามทอง, อธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และ ดวงเดือน จันทร์เจริญ (2563) ที่ชี้ได้ว่าปัจจัยด้านทักษะของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ทักษะด้านภาษา ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพต้องเป็นผู้ที่ใช้ภาษาได้ดี พูดจาชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี มีจังหวะในการพูด ใช้ถ้อยคำในการสื่อสารได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนรู้จักเลือกใช้ภาษากายประกอบคำพูดได้อย่างเหมาะสม ทักษะด้านน้ำเสียง ต้องเป็นผู้ที่มีน้ำเสียงน่าฟัง รู้จักใช้น้ำเสียงที่แตกต่างกันเพื่อให้การสื่อความหมายของผู้ดำเนินรายการชัดเจนขึ้น เช่น ใช้เสียงดังขึ้นเมื่อเกมการแข่งขันกำลังสนุก ตื่นเต้น เพราะมนุษย์เรามีเสียงแตกต่างกัน แต่ละคนก็มีเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ ใครมีเนื้อเสียงดีและไพเราะอยู่แล้วถือว่าเป็นต้นทุนที่ดี เพราะทำให้การพูดน่าฟัง

และมีโอกาสประสบความสำเร็จด้านการพูดได้มากกว่า คุณสมบัติเหล่านี้ของพิธีกร หากอยู่ในตัวของพิธีกรรายการประกวดร้องเพลงย่อมส่งผลให้รายการประกวดร้องเพลงนั้นประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับการศึกษาของภารตี ภัทรโชคชัย (2559) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และแนวโน้มในการรับชมรายการ The Mask Singer ด้านวิธีการนำเสนอส่วนใหญ่มีทัศนคติมากที่สุด ในเรื่องพิธีกรดำเนินรายการได้ดี มีเสน่ห์ดึงดูดใจทำให้น่าติดตาม

สรุปได้ว่ารายการประกวดร้องเพลงที่ประสบความสำเร็จ มักมีพิธีกรจำนวน 1 คน จากตัวอย่างที่ศึกษา รายการ The Mask Singer และ ไม่ค์หมดหนี้ ทั้งสองรายการมีพิธีกร 1 คน ส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินรายการ เป็นธรรมชาติลื่นไหล ไม่ต้องเตรียมการพูดด้วยกัน ไม่ต้องแบ่งกันพูด พิธีกรก็ไม่ขัดจังหวะกันเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของรายการประกวดร้องเพลงรายการนั้น ๆ ด้วย ซึ่งความเหมาะสมนั้นผู้ผลิตรายการเป็นผู้กำหนด โดยใช้วิจารณ์ญาณของทีมงานผู้อ่านใจในการตัดสินใจ ผู้บริหารรายการ ผู้บริหารช่อง พิธีกรที่อยู่ในสังกัดช่อง มีโอกาสที่จะได้เป็นพิธีกรประกวดร้องเพลงในช่องนั้นมากกว่าพิธีกรที่ไม่มีสังกัด หรืออยู่สังกัดอื่น รายการประกวดร้องเพลงที่ประสบความสำเร็จมักเลือกพิธีกรมืออาชีพ ที่มีความสามารถหลากหลาย มีทักษะในการดำเนินรายการ และสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชม แม้เป็นรายการที่มีจุดขายในด้านความตลก แต่หากสามารถสอดแทรกความตลก ความบันเทิง ในการดำเนินรายการได้ ก็จะช่วยทำให้ผู้ชมรู้สึกผ่อนคลายจากการรับชมเรื่องราวหนัก ๆ เพราะอย่างไรก็ตาม รายการประกวดร้องเพลงนั้นถูกจัดเป็นรายการเพื่อความบันเทิง ดังนั้นพิธีกรจึงต้องมีหน้าที่สอดแทรกความตลกขบขันเข้าไปในรายการ ซึ่งจะพบมากในรายการประกวดร้องเพลงที่ประสบความสำเร็จ มากกว่าพิธีกรที่ดำเนินรายการอย่างเป็นทางการ

5.1.2.5 ปัจจัยความสำเร็จจากการถ่ายทอดรายการข้ามแพลตฟอร์ม

รายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ มีรูปแบบการถ่ายทอดรายการข้ามแพลตฟอร์ม เหมือนกัน นั่นคือมีการถ่ายทอดรายการผ่านช่องทาง Facebook Live และ YouTube Live ซึ่งมีผลทำให้ผู้ชมสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้ผลิตรายการและผู้ชมคนอื่น ๆ ได้ในทันที มีความสะดวกเข้าถึงง่าย และการมีพิธีกรขึ้นระหว่างโฆษณาทางโทรทัศน์ ในสื่อสังคมออนไลน์อย่าง Facebook Live และ YouTube Live ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าการรับชมมีความต่อเนื่องไม่ขาดตอน ส่งผลให้รายการ The Mask Singer และรายการไม่ค์หมดหนี้ จึงยังคงความนิยมมายาวนานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถวัดผลได้ชัดเจนขึ้นไปอีกว่ามีคนดูที่พร้อมจะติดตามมากเป็นล้าน ๆ คน ขณะเดียวกันเจ้าของรายการก็สามารถมอนิเตอร์ดูคอมเมนต์จำนวนมากที่ถาโถมเข้ามา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันที ในฝั่งของผู้ชมเองก็รู้สึกดีที่ตัวเองได้มีส่วนร่วมร่วมกับรายการแบบเรียลไทม์ ดังนั้นการถ่ายทอดรายการข้ามแพลตฟอร์มจึงมีเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วย

ดึงผู้ชมให้แชร์ ให้รู้จักรายการ และกลับมาสู่เนื้อหารายการ เช่น การเข้ามาดูคลิปย้อนหลังเพิ่มเติม นอกจากนั้นยังช่วยในการโปรโมตเนื้อหารายการข้ามสื่อด้วยการทำให้คนรู้สึกว่ารับข้อมูลแล้วก็อยากรู้เรื่องอีก และต้องเดินทางไปต่อในแพลตฟอร์มอื่น ๆ ที่เตรียมเนื้อหารายการไว้ให้เพิ่มเติม สุดท้ายจะเข้าสู่การสร้างความผูกพันต่อรายการ เป็นลักษณะของการสร้างบทสนทนา สร้างประสบการณ์ร่วม เพิ่มช่องทางในการมีส่วนร่วมกับรายการ เช่น การทำเกมการชวนให้แลกเปลี่ยนความเห็น เชิญชวนให้ส่งข้อมูลหรือเนื้อหาของผู้รับสารเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของรายการ รวมไปถึงการพัฒนา Social Media Campaign สำหรับรายการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมบางอย่างให้คนมีส่วนร่วมในชีวิตจริง และนำการมีส่วนร่วมนั้นมาเชื่อมกับเนื้อหาในรายการ ด้วยเหตุนี้สิ่งสำคัญของการถ่ายทอดเนื้อหารายการข้ามแพลตฟอร์มสื่อ คือ การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของเนื้อหาในการเชื่อมโยงแพลตฟอร์มและเชื่อมโยงประสบการณ์การมีส่วนร่วมของผู้ชม การถ่ายทอดเนื้อหาข้ามแพลตฟอร์มสื่อต้องสร้างเนื้อหาของสื่อให้รวดเร็วฉับไว เข้าใจง่าย เหมาะกับผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่ดูแค่ผ่าน ๆ ไม่ได้ใช้ความตั้งใจในการดูอะไรนาน ๆ และประเด็นที่นำเสนอเพื่อเข้าถึงกลุ่มคนที่หลากหลาย และต้องเชื่อมโยงกับรายการโทรทัศน์ได้เหมือนเป็นจิ๊กซอว์ของเนื้อหาที่มาต่อรวมกันระหว่างสื่อออนไลน์กับโทรทัศน์ จะทำให้สื่อออนไลน์เป็นตัวเสริมให้กับรายการโทรทัศน์ได้จริง โดยไม่ได้ย้ายคนดูจากหน้าจอโทรทัศน์มาไว้ที่ออนไลน์แต่ทำให้คนอยากติดตามการถ่ายทอดเนื้อหาจากทุกช่องทาง

5.1.2.6 ปัจจัยความสำเร็จจากการสร้างคุณค่าในรายการ

การสร้างคุณค่าในรายการ The Mask Singer นั้นเกิดขึ้นจากการเลือกผู้ที่จะมาเป็นผู้เข้าประกวดในรายการ โดยหนึ่งในนั้น คือ ดารา นักแสดง หรือนักร้องที่ตกยุคไปแล้ว ซึ่งความน่าสนใจเมื่อเปิดหน้ากากออกมา มักจะมีเรื่องราวชวนตราม่า เช่น บางคนไม่เคยร้องเพลงมาก่อน แต่ซ้อมอย่างหนักเพื่อมาออกรายการนี้ บางคนเป็นดารารุ่นเก่าที่หายหน้าไปนานมาก ๆ กลับมาผู้ชมก็คิดถึง เวลาดูก็รู้สึกอินตาม ซึ่งทำให้รู้สึกว่ารายการนี้ส่งเสริมศิลปินรุ่นเก่าที่มีความสามารถให้กลับมาอีกครั้งหนึ่งได้ และการนำบทเพลงเก่า ๆ ที่ถูกลืมนำมาใช้ในการประกวด เมื่อมีการเรียบเรียงดนตรีใหม่ ร้องโดยศิลปินคนใหม่ที่เป็นผู้เข้าประกวด ประกอบกับเทคนิคต่าง ๆ ที่ทำให้บทเพลงไพเราะ ทำให้เพลงเก่า ๆ ที่เคยถูกลืมนั้นกลับมามีกระแสอีกครั้ง ถูกนำไปเปิดฟังและทำคลิปร้องคัฟเวอร์อีกมากมาย เป็นการสร้างคุณค่าให้กับบทเพลงและศิลปินเจ้าของงานเพลงอีกด้วย ส่วนรายการไม่คัฟเวอร์นี้ คุณค่าของรายการคือ การคัดเลือกผู้เข้าประกวดที่เป็นหนี้ แต่สู้ชีวิต ไม่ย่อท้อต่อโชคชะตา เป็นคนดี คิดกระทำแต่เรื่องดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เช่น หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเพื่อมาลงทุนประกอบอาชีพ หนี้ที่กู้ยืมมารักษาตัวหรือรักษาคคนในครอบครัว หรือหนี้ที่กู้ยืมมาเพื่อต่อเติมบ้านที่ทรุดโทรมอย่างมาก เป็นต้น ซึ่งการเล่าเรื่องของรายการในทุกเทปได้สร้างความหมายอันนำไปสู่อุดมการณ์คนจนที่ดีว่าคนจนจะต้องเป็นคนสู้ชีวิต กตัญญู จิตใจดี อุดหนุน รัก

ครอบครัว สุจริต รักแท้ รู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่ท้อถอย ขยัน มีจิตสำนึกที่ดี ไม่คิดหนีหนี้ รักดี ทำดี ต้องต่อสู้ดิ้นรน แล้วสักวันหนึ่งโอกาสที่ดีก็จะเข้ามาหาเอง ดังนั้นการสร้างคุณค่าของรายการจึงเป็น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความนึกคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมของบุคคลที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ชมต้องการเข้ามารับชมรายการจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นตัวอย่ง และเป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต

5.1.2.7 ปัจจัยความสำเร็จจากการพัฒนารายการ

รายการ The Mask Singer และรายการไมค์หมดหนี้ มีการพัฒนารายการปรับปรุงแบบรายการอยู่เสมอ เห็นได้จากรายการ The Mask Singer ภายหลังจากซีซั่นที่ 4 มา ทางรายการก็ได้มีการสร้างเวทีใหม่ขึ้นมา และได้ปรับเปลี่ยนเป็นฤดูกาลพิเศษ โดยจะมีลักษณะการแข่งขันและคอนเซ็ปต์ที่แตกต่างกันออกไปจากซีซั่นหลัก ตัวอย่างลักษณะการแข่งขัน เช่น การที่ผู้เข้าประกวดมาแข่งขันซ้ำภายใต้หน้ากากใหม่ การที่ผู้เข้าประกวดมาแข่งขันพร้อมกันเป็นคู่ (1 หน้ากาก 2 คน) การแบ่งกลุ่มการแข่งขัน ฯลฯ ตัวอย่างคอนเซ็ปต์รายการ เช่น ในซีซั่น Line Thai และวรรณคดีไทย มีการนำอัตลักษณ์ความเป็นไทยเข้าไปร่วมด้วยในรายการ เป็นต้น อีกทั้งยังมีฤดูกาลพิเศษของรายการมี 3 ฤดูกาล ได้แก่ The Mask Project A, The Mask Line Thai และ The Mask วรรณคดีไทย ที่ถูกต่อยอดออกมาจากซีซั่นหลัก สำหรับรายการไมค์หมดหนี้มีการปรับปรุงแบบรายการเป็น ไมค์หมดหนี้ตั้งตัว ฟ้าใหม่ ไมค์ตั้งตัว และไมค์หมดหนี้ นักร้องนำโชค เพื่อเพิ่มโอกาสให้คนมาคว่ำเงินรางวัลจากการร้องเพลงไปตั้งตัวสร้างอาชีพ มีทุนตั้งตัว โดยมีการปรับปรุงรูปแบบรายการเล็กน้อยให้มีความบันเทิงสนุกสนานเพิ่มมากขึ้นตามความต้องการของผู้ชม แต่ยังคงรูปแบบและเอกลักษณ์เดิมของรายการไว้ ดังนั้นการพัฒนารายการปรับปรุงแบบรายการอยู่เสมอจะทำให้ผู้ชมรู้สึกแปลกใหม่ น่าตื่นเต้น น่าสนใจ เป็นทางเลือกในการรับชมที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ยังคงรักษารฐานผู้ชมเดิม และสร้างฐานผู้ชมใหม่ให้เข้ามารับชมรายการจำนวนมากอย่างต่อเนื่องได้ โดยจะเห็นได้ว่าการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการต่อยอดให้เกิดรายการใหม่แต่ยังคงคอนเซ็ปต์เดิมที่หัวใจหลักของรายการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิติรัฐ รัตนขารี (2563) ที่พบว่าเทคนิคในการคิดสร้างสรรค์มี 7 วิธี ได้แก่ 1) ต่อยอด 2) ผสมผสาน 3) หยิบเรื่องใกล้ตัว 4) ขยายให้ใหญ่ 5) ย่อยให้เล็ก 6) ขยี้ให้ลึก และ 7) ฉีกให้สุด ซึ่งถูกใช้ในรายการประกวดร้องเพลงที่ประสบความสำเร็จมาแล้วหลายรายการ

จากการอภิปรายข้างต้น พบว่าความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์นั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยต่าง ๆ ตามที่ได้อภิปรายมาข้างต้น โดยมีความแตกต่างไปตามรูปแบบของรายการประกวดร้องเพลงที่ผลิต ดังนั้นการเลือกใช้ปัจจัยความสำเร็จที่เหมาะสมกับรูปแบบรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์จะมีส่วนช่วยให้รายการนั้นประสบความสำเร็จได้

5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การศึกษาในหัวข้อ “ปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์” ในครั้งนี้ ทำการศึกษาเพื่อนิยามองค์ประกอบผ่านอัตลักษณ์เฉพาะตัวของรายการ The Mask Singer และรายการ ไมค์หมดหนี้ ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ คือ การนำเสนอเนื้อหารายการประกวดร้องเพลง รูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง ผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง และ พิธีกรรายการประกวดร้องเพลง ซึ่งอาจมีความทับซ้อนกันเองในหลายประเด็น และยังมีองค์ประกอบที่ยังไม่ได้ถูกจัดรวมอยู่ในองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบผู้ชมในรายการ เป็นต้น

2. การศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์รูปแบบเรียลลิตีและเกมโชว์ รายละเอียดของผลการศึกษามีความแตกต่างกันตามรูปแบบของรายการ ทั้งนี้ การนำไปปรับใช้ขึ้นอยู่กับบริบทของการผลิตในแต่ละรายการ

5.3 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

1. การศึกษานี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของรายการแข่งขันทางโทรทัศน์ประเภทใดประเภทหนึ่ง ควรมีการศึกษาเพิ่มกับประเภทรายการที่ใกล้เคียงเพื่อให้เห็นความแตกต่าง ซึ่งอาจจะทำให้เห็นองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญของรายการประเภทแข่งขันที่แตกต่างออกไป

2. การศึกษานี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จด้านการนำเสนอเนื้อหารายการประกวดร้องเพลง ด้านรูปแบบการตัดสินของคณะกรรมการในรายการประกวดร้องเพลง ด้านผู้แสดงดนตรีในรายการประกวดร้องเพลง และด้านพิธีกรรายการประกวดร้องเพลง ควรมีการศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การตัดต่อ องค์ประกอบศิลป์ การแต่งกาย ฯลฯ เพิ่มเติม ซึ่งอาจจะทำให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญของรายการประเภทแข่งขันที่เพิ่มขึ้นได้

3. การศึกษานี้มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง จึงมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาไม่มากนัก ควรมีการศึกษาประเภทของรายการที่หลากหลายมากกว่านี้เพื่อให้สามารถจำแนกองค์ประกอบของรายการได้ละเอียดยิ่งขึ้น

4. การศึกษานี้มีการใช้วิธีวิจัยหลักแบบเดียวและใช้กลุ่มตัวอย่างจากมุมมองของผู้ผลิตรายการ ควรศึกษาวิจัยด้วยวิธีการและมุมมองที่หลากหลายเพื่อให้ได้ผลวิจัยที่ครอบคลุมระบบนิเวศน์ของรายการโทรทัศน์ยิ่งขึ้น

5. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสรรค์องค์ประกอบของรายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ในด้านคุณภาพและการนำไปปรับใช้ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์รายการประกวดร้องเพลงทางโทรทัศน์ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

หนังสือ

- วัชรระ แวววุฒินันท์. (2554). *การสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมสุข หินวิมาน. (2558). *อ่านทีวี: การเมืองวัฒนธรรมในจอโทรทัศน์*. พารากราฟ.
- สหศักดิ์ กลิ่นสุวรรณ (2548). *การผลิตรายการโทรทัศน์สมัยใหม่ลด์อเมริกา*. อี.ที.พับลิชซิง

วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

- ชุติมณฑน์ ดลผาด. (2561). *กระบวนการการประกอบสร้างอุดมการณ์ในรายการไม้ค้หมดหนี*
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณัฐรา ชยามฤต. (2555) *กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านนโยบายของ บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์
เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)* [รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ธนพร แวกประยูร. (2557). *การสำรวจการประกวดร้องเพลงสมัยนิยม ระหว่างปี พ.ศ. 2519-2530 :
กรณีศึกษาเวทีการประกวดนักร้องสมัครเล่นยอดเยี่ยมแห่งเอเชีย และเวทีการประกวดร้อง
เพลงของสยามกลการ มิวสิคฟาวเดชั่น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และพัฒนา
- นิติรัฐ รัตนขารี. (2563). *การจัดการความคิดสร้างสรรค์ในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ กรณีศึกษา บริษัท
เวิร์คพอยท์เอ็นเทอร์เทนเมนท์จำกัด (มหาชน)* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภารดี ภัทรโชคชัย. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และแนวโน้มในการรับชมรายการ
The Mask Singer* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภุมรินทร์ แดงนุ้ย. (2552). *การสื่อความหมายด้วยการสื่อสารเกี่ยวกับการสื่อสารในรายการโทรทัศน์
ทรู อะคเดมี่ แฟนเทเชีย ฤดูกาลที่ 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิไลลักษณ์ วงศ์จันทร์. (2555). *กลยุทธ์การบริหารธุรกิจตามสถานการณ์เพื่อความอยู่รอดของบริษัท
เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)* [รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญา
โทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมพล มาสุปรีดี. (2548). “ตัวตลก” : กระบวนการเข้าสู่อาชีพและการดำรงอาชีพ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อลิสสา ชินคงอำนาจ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับชมรายการ *The Mask Singer* หน้ากากนักร้อง [การค้นคว้าอิสระปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทความวารสาร

เขมนิจ จามิกรณ์, เอกสิทธิ์ สนามทอง, อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, และ ดวงเดือน จันท์เจริญ. (2563). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 12-2.

วิสาขา มีบุญ และ ศรัณย์ธร ศศิธนาการแก้ว. (2566). การสร้างสรรค์รายการเพลงที่มีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศของช่องเวิร์คพอยท์ หมายเลข 23. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*, 10-5.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เดลินิวส์. (26 มีนาคม 2560). *ส่อง The Mask Singer เกาหลี ไม่เฉลย หน้ากากแชมป์*.

<https://d.dailynews.co.th/entertainment/564280/>

เมธา เสรีธนาวงศ์. (2562). *การสร้างสรรค์รายการแข่งขันชิงรางวัล : แนวคิดและเทคนิค*. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://www.commarts.chula.ac.th>.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2560). *The Mask Singer หน้ากากนักร้อง ซีซั่นที่ 1*.

https://th.wikipedia.org/wiki/The_Mask_Singer_หน้ากากนักร้อง_ซีซั่นที่_1.

GQ Thailand. (24 เมษายน 2560). *ลับคมเพลง: บทสรุป The Mask Singer ซีซั่นแรก ถอดรหัสความสำเร็จและดราม่า*. <https://www.gqthailand.com/culture/article/the-mask-singer-successful>.

KomChadLuek Online. (27 กรกฎาคม 2557). *ย้อนชีวิตนายห้างครีမ် ประจวบ จำปาทอง*.

<https://www.komchadluek.net/entertainment/196496>

MangoZero. (2559). *เจาะลึกเบื้องหลัง The Mask Singer*. <https://www.mangozero.com/under-the-mask-singer/>

- Marketingoops. (9 สิงหาคม 2562). ทำความรู้จักเรตติ้งออนไลน์ “Digital Content Ratings” และเจาะลึกวิธีการวัด-ต่างจากรेटติ้งที่วือย่างไร ???. <https://www.marketingoops.com/reports/media-stat/digital-content-ratings/>
- Positioning. (19 มิถุนายน 2566). ถอดรหัสความสำเร็จ เกมโชว์เวิร์คพอยท์ ผ่านจิตวิทยาคนดู. <https://positioningmag.com/1120551>.
- Workpoint. (15 พฤศจิกายน 2559). ไมค์หมดหนี่ ประสบความสำเร็จสูง โภยเรตติ้งในไทย & ดั่งไกลต่างประเทศรุมซึ้อลืขลืทลื. <https://www.workpoint.co.th/en/newsroom/press-releases/496/>
- Workpoint. (15 เมษายน 2560). เวิร์คพอยท์ รุกหนัก บุคตลาดอินโดนีเซีย สถานีโทรทัศน์ยอดนิยมซึ้อ ‘ไมค์หมดหนี่’ ผลิตลงจอ. <https://www.workpoint.co.th/en/newsroom/press-releases/443/>
- Workpoint. (17 มีนาคม 2560). The mask singer & I can see your voice เรตติ้งเพิ่มสูงลืยอดคดูยูป ดลคอันดับ 6 ของโลก. <https://www.workpoint.co.th/en/newsroom/press-releases/459/>

สัมภาษณ์

- กันณังพงศ์ สุระกำแหง. ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน ฝ่ายผลิตดนตรี รายการ The Mask Singer. (17 กุมภาพันธ์ 2564). สัมภาษณ์.
- ชวลศฐานลต ชัยชาดล. Group Head ฝ่ายผลลตรายการ รายการไมค์หมดหนี่ บรลชั เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน). (31 ตุลาคม 2561). สัมภาษณ์.
- ไชลยา มลตรชัย. กรรมการรายการไมค์หมดหนี่. (3 มิถุนายน 2566). สัมภาษณ์.
- ซาร่า โฮลเลอร์. กรรมการรายการ The Mask Singer. (14 พฤษภาคม 2566). สัมภาษณ์.
- ดาร์ราย ศรีจลตรแจ่ม. Group Head ฝ่ายผลลตรายการ รายการ The Mask Singer บรลชั เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน). (30 พฤษภาคม 2561). สัมภาษณ์.
- นรเศรษฐ์ ทรงกลด. ผู้เข้าประกวดรายการ The Mask Singer. (26 มกราคม 2561). สัมภาษณ์.
- ปรงกร อัครชัย. หัวหน้าส่วนวิเคราะห์การตลาด. ฝ่ายการตลาด บรลชั เดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน). (23 มกราคม 2563). สัมภาษณ์.
- ปรัชญ่า เปี่ยมการณ. อาจารย์วิทยาลัยนวัตกรรมสือสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครลทรวิโรฒ. (29 พฤษภาคม 2566). สัมภาษณ์.

- พันธกานต์ ทานนท์. ผู้ช่วยหัวหน้าหลักสูตรสื่อดิจิทัลและการสร้างสรรค์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (25 พฤษภาคม 2566). สัมภาษณ์.
- วราวุธ โพธิ์ยิ้ม. ผู้เข้าประกวดรายการ The Star คันท้า คว่าดาว ปี 9. (26 มกราคม 2561). สัมภาษณ์.
- ศรัณยู วินัยพานิช. ผู้เข้าประกวดรายการ The Mask Singer. (21 กุมภาพันธ์ 2561). สัมภาษณ์.
- สมเกียรติ จันทร์พราหมณ์. พิธีกรรายการไมค์หมดหนี้. (1 มิถุนายน 2566). สัมภาษณ์.
- สุธาสิณี บุศราพันธ์. ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการ บริษัท เดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน). (31 มกราคม 2562). สัมภาษณ์.
- หทัยกาญจน์ กล้าหาญ. ผู้เข้าประกวดรายการไมค์หมดหนี้. (5 กุมภาพันธ์ 2562). สัมภาษณ์.
- อภิชาติ ชามุมพร. ผู้เข้าประกวดรายการไมค์หมดหนี้. (9 พฤศจิกายน 2562). สัมภาษณ์.

